

Den Europæiske Unions Tidende

L 315

Dansk udgave

Retsforskrifter

55. årgang

14. november 2012

Indhold

I Lovgivningsmæssige retsakter

DIREKTIVER

- ★ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/27/EU af 25. oktober 2012 om energieffektivitet, om ændring af direktiv 2009/125/EF og 2010/30/EU samt om ophævelse af direktiv 2004/8/EF og 2006/32/EF ⁽¹⁾ 1
- ★ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/29/EU af 25. oktober 2012 om minimumsstandarder for ofre for kriminalitet med hensyn til rettigheder, støtte og beskyttelse og om erstatning af Rådets rammeafgørelse 2001/220/RIA 57
- ★ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/30/EU af 25. oktober 2012 om samordning af de garantier, der kræves i medlemsstaterne af de i artikel 54, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, nævnte selskaber til beskyttelse af såvel selskabsdeltagernes som tredjemands interesser, for så vidt angår stiftelsen af aktieselskabet samt bevarelse af og ændringer i dets kapital, med det formål at gøre disse garantier lige byrdefulde ⁽¹⁾ 74

Pris: 4 EUR

⁽¹⁾ EØS-relevant tekst

DA

De akter, hvis titel er trykt med magre typer, er løbende retsakter inden for landbrugspolitikken og har normalt en begrænset gyldighedsperiode.

Titlen på alle øvrige akter er trykt med fede typer efter en asterisk.

I

(Lovgivningsmæssige retsakter)

DIREKTIVER

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2012/27/EU

af 25. oktober 2012

om energieffektivitet, om ændring af direktiv 2009/125/EF og 2010/30/EU samt om ophævelse af direktiv 2004/8/EF og 2006/32/EF

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION
HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions
funktionsmåde, særlig artikel 194, stk. 2,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

efter fremsendelse af udkast til lovgivningsmæssig retsakt til de
nationale parlamenter,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske
og Sociale Udvalg ⁽¹⁾,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget ⁽²⁾,

efter den almindelige lovgivningsprocedure ⁽³⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Den Europæiske Union står over for hidtil usete udfordringer som følge af øget afhængighed af importeret energi og knappe energiressourcer samt behovet for at begrænse klimaændringerne og overvinde den økonomiske krise. Energieffektivitet er en virkningsfuld måde at håndtere disse udfordringer på. Den forbedrer Unionens forsyningssikkerhed ved at reducere primærenergiforbruget og reducere energiimporten. Den bidrager til en omkostningseffektiv reduktion af drivhusgasemissioner og dermed til at mindske klimaændringerne. Et skift til en mere energieffektiv økonomi bør

også kunne fremskynde udbredelsen af innovative teknologiske løsninger og forbedre industriens konkurrenceevne i Unionen, hvilket vil fremme økonomisk vækst og skabe job af høj kvalitet i flere sektorer med tilknytning til energieffektivitet.

- (2) Konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde den 8.-9. marts 2007 understregede nødvendigheden af at øge energieffektiviteten i Unionen for at nå målsætningen om at reducere Unionens primærenergiforbrug med 20 % senest i 2020 i forhold til prognoserne. Konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde den 4. februar 2011 understregede, at energieffektivitetsmålet på 20 % for 2020 som vedtaget af Det Europæiske Råd i juni 2010, der i øjeblikket ikke er på rette spor, skal opfyldes. Prognoser udarbejdet i 2007 viste et primærenergiforbrug i 2020 på 1 842 Mtoe. En reduktion på 20 % giver 1 474 Mtoe i 2020, dvs. en reduktion på 368 Mtoe i forhold til prognoserne.

- (3) Konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde den 17. juni 2010 bekræftede, at energieffektivitetsmålet er et af de primære mål i Unionens nye strategi for beskæftigelse og intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst («Europa 2020-strategien»). Denne proces og gennemførelsen af dette mål på nationalt plan kræver, at medlemsstaterne fastsætter nationale mål i tæt dialog med Kommissionen og angiver i deres nationale reformprogrammer, hvordan de agter at nå disse mål.

- (4) Kommissionens meddelelse af 10. november 2010 om energi 2020 angiver energieffektivitet som en hjørnesten i Unionens energistrategi for 2020 og understreger behovet for en ny energieffektivitetsstrategi, der gør det muligt for alle medlemsstaterne at afkoble energiforbruget fra den økonomiske vækst.

⁽¹⁾ EUT C 24 af 28.1.2012, s. 134.

⁽²⁾ EUT C 54 af 23.2.2012, s. 49.

⁽³⁾ Europa-Parlamentets holdning af 11.9.2012 (endnu ikke offentliggjort i EUT) og Rådets afgørelse af 4.10.2012.

- (5) Europa-Parlamentet opfordrede i sin beslutning af 15. december 2010 om handlingsplanen om energieffektivitet Kommissionen til i sin reviderede handlingsplan for energieffektivitet at inkludere tiltag til at sikre opnåelsen af Unionens overordnede energieffektivitetsmål i 2020.
- (6) Et af initiativerne i Europa 2020-strategien er flagskibsinitiativet vedrørende »Et ressourceeffektivt Europa«, som Kommissionen vedtog den 26. januar 2011. Deri peges der på energieffektivitet som et vigtigt element i at sikre bæredygtig anvendelse af energiressourcerne.
- (7) Konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde den 4. februar 2011 erkendte, at Unionens mål for energieffektivitet ikke er på rette spor, og at en målrettet indsats er påkrævet for at udnytte det betydelige potentiale for større energibesparelser i bygninger, transport, produkter og processer. Af disse konklusioner fremgår det desuden, at gennemførelsen af Unionens energieffektivitetsmål vil blive evalueret i 2013, og at der om nødvendigt vil blive overvejet yderligere foranstaltninger.
- (8) Den 8. marts 2011 vedtog Kommissionen sin meddelelse om en energieffektivitetsplan 2011. Meddelelsen bekræftede, at Unionen ikke er på rette spor for at opnå sit mål for energieffektivitet. Det er til trods for fremskridtene i de nationale energieffektivitetspolitikker, der er skitseret i de første nationale energieffektivitetshandlingsplaner, som medlemsstaterne har forelagt for at opfylde kravene i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/32/EF af 5. april 2006 om energieffektivitet i slutanvendelserne og om energitjenester⁽¹⁾. En første gennemgang af det andet sæt af handlingsplaner bekræfter, at Unionen ikke er på rette spor. For at afhjælpe dette er der i energieffektivitetsplanen 2011 præciseret en række energieffektivitetspolitikker og -foranstaltninger, som dækker hele energikæden, herunder energiproduktion, -transmission og -distribution; den offentlige sektors ledende rolle inden for energieffektivitet; bygninger og apparater; industri; og behovet for at give slutkunderne mulighed for selv at styre deres energiforbrug. Energieffektivitet i transportsektoren blev behandlet parallelt i hvidbogen om transport, der blev vedtaget den 28. marts 2011. Især initiativ nr. 26 i hvidbogen kræver passende standarder for CO₂-emissioner fra køretøjer inden for alle transportformer, om nødvendigt suppleret med krav om energieffektivitet for at løse problemer med alle typer af fremdrivningssystemer.
- (9) Den 8. marts 2011 vedtog Kommissionen ligeledes køreplanen for omstilling til en konkurrencedygtig lavemissionsøkonomi i 2050, der ud fra dette perspektiv afdækkede behovet for mere fokus på energieffektivitet.
- (10) På den baggrund er det nødvendigt at opdatere Unionens retlige ramme for energieffektivitet med et direktiv, der forfølger den overordnede målsætning for energieffektivitet om at reducere Unionens primærenergiforbrug med 20 % senest i 2020 og foretage yderligere forbedringer af energieffektiviteten efter 2020. Til dette formål bør der i dette direktiv fastlægges en fælles ramme til fremme af energieffektiviteten inden for Unionen og træffes særlige foranstaltninger til at gennemføre nogle af de forslag, der indgår i energieffektivitetsplanen 2011, og opnå de betydelige urealiserede potentialer for energibesparelser den identificerer.
- (11) Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 406/2009/EF af 23. april 2009 om medlemsstaternes indsats for at reducere deres drivhusgasemissioner med henblik på at opfylde Fællesskabets forpligtelser til at reducere drivhusgasemissionerne frem til 2020⁽²⁾ kræver, at Kommissionen senest i 2012 vurderer og aflægger rapport om de fremskridt, Unionen og dens medlemsstater har gjort hen imod målet om at reducere energiforbruget med 20 % senest i 2020 i forhold til fremskrivningen. Det fastslås også, at Kommissionen for at hjælpe medlemsstaterne med at opfylde Unionens forpligtelser til at reducere drivhusgasemissionerne senest den 31. december 2012 bør forelægge forslag til mere gennemgribende eller nye foranstaltninger til at fremskynde forbedringer af energieffektiviteten. Dette direktiv er et resultat af dette krav. Det bidrager også til, at målene i køreplanen for omstilling til en konkurrencedygtig lavemissionsøkonomi i 2050 opfyldes, navnlig ved at reducere drivhusgasemissionerne fra energisektoren, og til at opnå elproduktion med nuludledning senest i 2050.
- (12) Der skal anvendes en integreret tilgang for at udnytte alt eksisterende potentiale for energibesparelser, herunder besparelser i energiforsyningen og slutanvendelsessektorerne. Samtidig bør bestemmelserne i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/8/EF af 11. februar 2004 om fremme af kraftvarmeproduktion på grundlag af en efterspørgsel efter nyttevarme på det indre energimarked⁽³⁾ og direktiv 2006/32/EF styrkes.

⁽¹⁾ EUT L 114 af 27.4.2006, s. 64.

⁽²⁾ EUT L 140 af 5.6.2009, s. 136.

⁽³⁾ EUT L 52 af 21.2.2004, s. 50.

- (13) Det ville være at foretrække, hvis energieffektivitetsmålet på 20 % kunne opnås som et resultat af den samlede gennemførelse af specifikke nationale og europæiske foranstaltninger til fremme af energieffektiviteten inden for forskellige områder. Medlemsstaterne bør derfor være forpligtet til at opstille vejledende nationale mål, ordninger og programmer for energieffektivitet. Kommissionen bør vurdere disse mål og den individuelle indsats i hver enkelt medlemsstat og sammenholde dem med data om fremskridt for dermed at vurdere sandsynligheden for, at Unionens overordnede mål opnås, og i hvilket omfang den individuelle indsats er tilstrækkelig til at opfylde det fælles mål. Kommissionen bør derfor nøje overvåge gennemførelsen af de nationale energieffektivitetsprogrammer på baggrund af de reviderede lovgivningsmæssige rammer og Europa 2020-processen. I forbindelse med fastsættelse af de vejledende nationale mål for energieffektivitet bør medlemsstaterne kunne tage højde for nationale forhold, der påvirker primærenergiforbruget, som f.eks. resterende potentiale for omkostningseffektive energibesparelser, ændringer i import og eksport af energi, udviklingen inden for alle former for vedvarende energikilder, atomenergi, CO₂-opsamling og -lagring og tidlige foranstaltninger. I forbindelse med modelberegningerne bør Kommissionen høre medlemsstaterne rettidigt og på en gennemsigtig måde med hensyn til modelantagelser og udkast til modelresultater. Der er behov for en bedre modelberegning af energieffektivitetsforanstaltninger, af beholdningen af teknologier og af deres ydeevne.
- (14) Det konstateres i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/28/EF af 23. april 2009 om fremme af anvendelsen af energi fra vedvarende energikilder⁽¹⁾, at Cypern og Malta på grund af deres insulære og perifere karakter er afhængige af luftfart som en transportform, der er af afgørende betydning for deres borgere og deres økonomi. Cypern og Malta har som følge heraf en uforholdsmæssig stor andel af luftfart i deres udvidede endelige energiforbrug, dvs. mere end tre gange fællesskabsgennemsnittet i 2005, og berøres derfor uforholdsmæssigt meget af de nuværende teknologiske og lovgivningsmæssige begrænsninger.
- (15) De samlede offentlige udgifter svarer til 19 % af Unionens bruttonationalprodukt. Af samme grund udgør den offentlige sektor en vigtig drivkraft, der kan stimulere markedet i retning af mere effektive produkter, bygninger og tjenesteydelser og udløse adfærdsmæssige ændringer hos borgerne og virksomhederne med hensyn til energiforbrug. Desuden kan faldende energiforbrug som følge af foranstaltninger til forbedring af energieffektiviteten frigøre offentlige ressourcer til andre formål. Offentlige organer på nationalt, regionalt og lokalt plan bør danne eksempel med hensyn til energieffektivitet.
- (16) I betragtning af, at det i Rådets konklusioner af 10. juni 2011 om energieffektivitetsplanen 2011 blev understreget, at bygninger tegner sig for 40 % af Unionens endelige energiforbrug og med det formål at udnytte vækst- og beskæftigelsesmulighederne inden for håndværks- og byggesektorerne og inden for fremstillingen af byggevarer såvel som inden for erhverv som arkitektur, konsulentvirksomhed og ingeniørarbejde, bør medlemsstaterne opstille en langsigtet strategi for tiden efter 2020 for tilvejebringelse af investeringer i renovering af beboelsesejendomme og erhvervsejendomme med henblik på at forbedre bygningsmassens energimæssige ydeevne. Denne strategi bør tage sigte på omkostningseffektive gennemgribende renoveringer, dvs. renoveringer, som reducerer både det leverede og det endelige energiforbrug i en bygning med en væsentlig procentdel i forhold til niveauet før renoveringen, resulterende i en meget høj energimæssig ydeevne. Sådanne gennemgribende renoveringer kan også udføres i etaper.
- (17) Renoveringsprocenten for bygninger skal øges, da den eksisterende bygningsmasse udgør den største enkeltstående potentielle sektor for energibesparelser. Endvidere er bygninger afgørende for at nå Unionens mål om at reducere drivhusgasemissionerne med 80-95 % i forhold til 1990 senest i 2050. Bygninger, der ejes af offentlige organer, udgør en betydelig del af bygningsmassen og er meget synlige i det offentlige liv. Det er derfor hensigtsmæssigt at fastsætte, at en bestemt andel af bygninger, der ejes og benyttes af statsforvaltningen på en medlemsstats område, hvert år renoveres til en højere energimæssig ydeevne. Denne renoveringsprocent bør ikke indskrænke forpligtelserne med hensyn til næsten energineutrale bygninger som fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/31/EU af 19. maj 2010 om bygningers energimæssige ydeevne⁽²⁾. Forpligtelsen i nærværende direktiv til at renovere statslige bygninger supplerer nævnte direktiv, der kræver, at medlemsstaterne, når eksisterende bygninger gennemgår større renoveringsarbejder, sikrer, at bygningernes energimæssige ydeevne opgraderes med henblik på at opfylde mindstekravene til energimæssig ydeevne. Medlemsstaterne bør kunne træffe alternative omkostningseffektive foranstaltninger for at opnå en tilsvarende forbedring af den energimæssige ydeevne for statslige bygninger. Forpligtelsen til at renovere etageareal af statslige bygninger bør gælde for administrative afdelinger, hvis kompetence dækker hele området i en medlemsstat. Når der i en given medlemsstat og for en given kompetence ikke findes en sådan administrativ afdeling, hvis kompetence omfatter hele området, bør forpligtelsen gælde de administrative afdelinger, hvis kompetencer tilsammen omfatter hele området.

⁽¹⁾ EUT L 140 af 5.6.2009, s. 16.

⁽²⁾ EUT L 153 af 18.6.2010, s. 13.

- (18) En række kommuner og andre offentlige organer i medlemsstaterne har allerede indført integrerede strategier for energibesparelser og energiforsyning, for eksempel via handlingsplaner for bæredygtig energi, såsom dem, der er udviklet under borgmesteraftalen, samt integrerede byplanlægningstilgange, der dækker bredere end de enkelte indgreb i bygninger og transportformer. Medlemsstaterne bør tilskynde kommuner og andre offentlige organer til at vedtage integrerede og bæredygtige energieffektivitetsplaner med klare mål, inddrage borgerne i udarbejdelsen og gennemførelsen af planerne og informere dem tilstrækkeligt om planernes indhold og fremskridt med opfyldelsen af målene. Sådanne planer kan give betydelige energibesparelser, især hvis de gennemføres ved hjælp af energiledelsessystemer, der giver de pågældende offentlige organer mulighed for bedre at forvalte deres energiforbrug. Udveksling af erfaringer mellem byer og andre offentlige organer bør opmuntres med hensyn til de mere innovative erfaringer.
- (19) Med hensyn til køb af visse produkter og tjenester samt køb og leje af bygninger bør en statsforvaltning, der indgår kontrakter vedrørende offentlige arbejder, forsyningsvirksomhed eller tjenesteydelser, vise det gode eksempel og træffe energieffektive købsbeslutninger. Dette bør gælde for administrative afdelinger, hvis kompetence dækker hele området i en medlemsstat. Når der i en given medlemsstat og for en given kompetence ikke findes en sådan administrativ afdeling, hvis kompetence omfatter hele området, bør forpligtelsen gælde de administrative afdelinger, hvis kompetencer tilsammen omfatter hele området. Bestemmelserne i Unionens direktiver om offentlige indkøb bør dog ikke påvirkes heraf. I forbindelse med andre produkter end dem, der er omfattet af energieffektivitetskravene for indkøb i dette direktiv, bør medlemsstaterne tilskynde offentlige organer til at tage energieffektiviteten i betragtning ved indkøb.
- (20) En vurdering af muligheden for at oprette en »hvid attest«-ordning på EU-plan har vist, at et sådant system i den nuværende situation ville medføre for meget store administrative omkostninger, og at der er risiko for, at energibesparelserne ville blive koncentreret i nogle enkelte medlemsstater og ikke finde sted over hele Unionen. Målet for en sådan ordning på EU-plan kunne i hvert fald på nuværende tidspunkt bedre opnås ved hjælp af nationale ordninger for energispareforpligtelser for energiselskaber eller andre alternative politiktiltag, der fører til energibesparelser af samme størrelse. Ambitionsniveauet for sådanne ordninger bør fastsættes i form af en fælles ramme på EU-niveau, men medlemsstaterne bør samtidig overlades en betydelig fleksibilitet med mulighed for at tage fuldt hensyn til, hvordan det nationale marked er organiseret, og til de specifikke forhold i energisektoren og slutkundernes vaner. Den fælles ramme bør give energiselskaberne mulighed for at tilbyde energitjenester til alle slutkunder og ikke kun til dem, de sælger energi til. Dette øger konkurrencen på energimarkedet, da energiselskaberne kan differentiere deres produkt ved at levere supplerende energitjenester. Den fælles ramme bør give medlemsstaterne mulighed for at stille krav i deres nationale ordning, der forfølger et socialt sigte, navnlig for at sikre, at sårbare kunder får adgang til fordelene ved højere energieffektivitet. Medlemsstaterne bør på grundlag af objektive og ikkediskriminerende kriterier fastsætte, hvilke energidistributører eller energileverandører i detaileddet der bør være forpligtet til at nå de energisparemål for slutanvendelsen, der er fastlagt i dette direktiv.
- Medlemsstaterne bør navnlig kunne undlade at pålægge små energidistributører, små energileverandører i detaileddet og små energisektorer denne forpligtelse for at undgå en uforholdsmæssige administrative byrder. Kommissionens meddelelse af 25. juni 2008 opstiller principper, som medlemsstater, der afstår fra at anvende denne mulighed, bør tage hensyn til. For at støtte nationale initiativer til forbedring af energieffektiviteten kunne de forpligtede parter under nationale ordninger for energispareforpligtelser opfylde deres forpligtelser ved at yde et årligt bidrag til en national energisparefond, der svarer til de investeringer, der kræves i henhold til ordningen.
- (21) I betragtning af det overordnede krav om genoprettelse af de offentlige financers holdbarhed og finanspolitisk konsolidering bør der i forbindelse med gennemførelsen af bestemte foranstaltninger, der falder ind under dette direktivs anvendelsesområde, på medlemsstatsniveau tages behørigt hensyn til omkostningseffektiviteten ved gennemførelsen af energieffektivitetsforanstaltninger på grundlag af et passende omfang af analyse og evaluering.
- (22) Kravet om at opnå besparelser i det årlige energisalg til slutkunder i forhold til, hvad energisalg ville have været, udgør ikke et loft over salget eller energiforbruget. Medlemsstaterne bør kunne udelukke hele eller en del af energisalg målt i mængder, der anvendes i de industrielle aktiviteter, som er opført i bilag I til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/87/EF af 13. oktober 2003 om en ordning for handel med kvoter for drivhusgasemissioner i Fællesskabet⁽¹⁾, ved beregningen af energisalg til slutkunder, da det anerkendes, at visse sektorer eller delsektorer inden for disse aktiviteter kan være udsat for en betydelig risiko for carbon leakage. Medlemsstaterne bør være opmærksomme på omkostningerne ved ordningerne, således at de kan vurdere omkostningerne ved foranstaltningerne præcist.

⁽¹⁾ EUT L 275 af 25.10.2003, s. 32.

- (23) Med forbehold af kravene i artikel 7 og med henblik på at begrænse den administrative byrde kan hver medlemsstat gruppere alle individuelle politiktiltag til gennemførelse af artikel 7 i et samlet nationalt energieffektivitetsprogram.
- (24) For at udnytte potentialet for energibesparelser i visse markedssegmenter, hvor der normalt ikke tilbydes energisyn på forretningsmæssigt grundlag (eksempelvis i små og mellemstore virksomheder (SMV'er)), bør medlemsstaterne udvikle programmer for at opfordre SMV'erne til at få foretaget energisyn. Energisyn bør være obligatoriske og regelmæssige for større virksomheder, da der kan være tale om betydelige energibesparelser. Energisyn bør tage hensyn til relevante europæiske eller internationale standarder såsom EN ISO 50001 (energiledelsessystemer) eller pr EN 16247-1 (energisyn) eller, hvis de omfatter et energisyn, EN ISO 14000 (miljøledelsessystemer) og dermed også være i overensstemmelse med bestemmelserne i bilag VI til dette direktiv, da sådanne bestemmelser ikke rækker videre end kravene i disse relevante standarder. I øjeblikket er der ved at blive udarbejdet en specifik europæisk standard for energisyn.
- (25) Når energisyn udføres af egne eksperter, kræves det for at opnå den nødvendige uafhængighed, at disse eksperter ikke er direkte engageret i den aktivitet, der underkastes energisyn.
- (26) I forbindelse med udarbejdelsen af foranstaltninger til forbedring af energieffektiviteten bør der tages hensyn til de effektivitetsgevinster og -besparelser, der opnås ved at udbrede anvendelsen af omkostningseffektive teknologiske nyskabelser som f.eks. intelligente målere. Hvis der er installeret intelligente målere, bør virksomhederne ikke anvende disse til uberettiget tilbagefakturering.
- (27) For så vidt angår elektricitet og i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/72/EF af 13. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for elektricitet⁽¹⁾ skal mindst 80 % af forbrugerne udstyres med intelligente målersystemer senest i 2020, hvis indførelsen af intelligente målere vurderes at være positiv. For så vidt angår gas og i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/73/EF af 13. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for naturgas⁽²⁾ bør medlemsstaterne eller en kompetent myndighed, som de udpeger, forberede en tidsplan for gennemførelsen af intelligente målersystemer, hvis indførelsen af intelligente målersystemer vurderes at være positiv.
- (28) Anvendelsen af individuelle målere eller varmefordelingsmålere til måling af individuelt varmeforbrug i ejendomme med flere lejligheder, der har fjernvarme eller fælles centralvarme, er gavnlig, når slutkunderne har mulighed for at kontrollere deres eget individuelle forbrug. Det giver derfor kun mening at anvende dem i bygninger, hvor radiatorerne er udstyret med termostat-regulerede radiatorventiler.
- (29) I nogle ejendomme med flere lejligheder, der har fjernvarme eller fælles centralvarme, vil det være teknisk kompliceret og bekosteligt at anvende præcise individuelle varmemålere, da det varme vand, der anvendes til opvarmning, løber ind og ud af lejlighederne flere forskellige steder. Individuel måling af varmeforbrug i ejendomme med flere lejligheder kan dog antages at være teknisk mulig, når installationen af individuelle målere ikke kræver ændring af de eksisterende vandrør til varmtvandsforsyning i bygningen. I sådanne bygninger kan måling af det individuelle varmeforbrug udføres ved hjælp af individuelle varmefordelingsmålere, der er installeret på hver enkelt radiator.
- (30) Ifølge direktiv 2006/32/EF skal medlemsstaterne sørge for, at slutkunder udstyres med individuelle målere til en konkurrencedygtig pris, som nøjagtigt afspejler deres faktiske energiforbrug og angiver det faktiske forbrugstidspunkt. I de fleste tilfælde er dette krav underlagt betingelser om, at det skal være teknisk muligt, økonomisk fornuftigt og stå i et rimeligt forhold til den potentielle energibesparelse. Når der oprettes en forbindelse i en ny bygning, eller der foretages større renoveringsarbejder som defineret i direktiv 2010/31/EU, bør der dog altid stilles sådanne individuelle målere til rådighed. Ifølge direktiv 2006/32/EF kræves også, at klar fakturering på grundlag af det faktiske forbrug bør fremsendes hyppigt nok til, at forbrugerne kan regulere deres eget energiforbrug.
- (31) Ifølge direktiv 2009/72/EF og 2009/73/EF skal medlemsstaterne sikre gennemførelse af intelligente målersystemer, som skal bidrage til forbrugernes aktive deltagelse på markederne for elektricitets- og gasforsyning. Hvad angår elektricitet gælder det, at hvis indførelsen af intelligente målere anses for at være omkostningseffektiv, skal mindst 80 % af forbrugerne udstyres med intelligente målersystemer senest i 2020. Hvad angår naturgas er der ikke fastsat nogen frist, men det kræves, at der udarbejdes en tidsplan. Det hedder også i nævnte direktiver, at slutkunderne skal have fyldestgørende oplysninger om det faktiske elektricitets- eller gasforbrug og priser tilstrækkeligt hyppigt til, at de kan regulere deres eget forbrug.

(¹) EUT L 211 af 14.8.2009, s. 55.

(²) EUT L 211 af 14.8.2009, s. 94.

- (32) Målings- og faktureringsbestemmelserne i direktiv 2006/32/EF, 2009/72/EF og 2009/73/EF har haft begrænsede energisparevirkninger. I mange dele af Unionen har disse bestemmelser ikke ført til, at kunderne modtager ajourførte oplysninger om deres energiforbrug, og at fakturering baseres på det faktiske forbrug med en hyppighed, som ifølge undersøgelser er nødvendig for, at kunderne kan regulere deres energiforbrug. Hvad angår rumopvarmning og varmt vand i ejendomme med flere lejligheder har den manglende klarhed af disse bestemmelser også ført til talrige klager fra borgerne.
- (33) For at styrke slutkundernes stilling, når det gælder adgang til oplysninger om målingen og faktureringen af deres eget energiforbrug, og i betragtning af de muligheder, der er forbundet med gennemførelsen af intelligente målersystemer og indførelsen af intelligente målere i medlemsstaterne, er det derfor vigtigt, at EU-rettens krav på dette område gøres klarere. Dette bør hjælpe med til at reducere udgifterne til gennemførelse af intelligente målersystemer, der er udstyret med funktioner, som øger energibesparelserne og støtter udviklingen af markederne for energitjenester og efterspørgselsstyringen. Gennemførelsen af intelligente målersystemer giver mulighed for hyppig fakturering baseret på faktisk forbrug. Der er imidlertid også behov for at tydeliggøre kravene om adgang til oplysninger og fair og nøjagtig fakturering baseret på faktisk forbrug i de tilfælde, hvor der ikke er intelligente målere til rådighed senest i 2020, bl.a. i forbindelse med måling og fakturering af det individuelle forbrug af varme, køling og varmt vand i ejendomme med flere enheder ved hjælp af fjernvarme eller fjernkøling eller eget fælles varmesystem, der er installeret i sådanne ejendomme.
- (34) Når medlemsstaterne tilrettelægger foranstaltninger til forbedring af energieffektiviteten, bør de tage behørigt hensyn til nødvendigheden af at sikre, at det indre marked fungerer korrekt, og at gældende EU-ret gennemføres på en sammenhængende måde i overensstemmelse med traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.
- (35) I højeffektiv kraftvarmeproduktion og fjernvarme og fjernkøling ligger der et betydeligt potentiale for besparelse af primærenergi, som er stort set uudnyttet i Unionen. Medlemsstaterne bør foretage en omfattende vurdering af potentialet for højeffektiv kraftvarmeproduktion og fjernvarme og fjernkøling. Disse vurderinger bør opdateres på anmodning fra Kommissionen for at give investorerne kendskab til de nationale udviklingsplaner og bidrage til et stabilt og understøttende investeringsmiljø. Nye elproduktionsanlæg og eksisterende anlæg, der undergår omfattende renovering, eller hvis tilladelse eller licens bliver opdateret, bør, med forbehold af en cost-benefit-analyse, der viser et cost-benefit-overskud, udstyres med højeffektive kraftvarmeanheder, hvor spildvarmen fra elproduktion kan genvindes. Denne spildvarme kan derefter overføres til steder, hvor der er et behov, gennem fjernvarmenet. De situationer, der udløser et krav om, at godkendelseskriterier skal anvendes, vil generelt være situationer, der også udløser krav om godkendelse i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010 om industrielle emissioner⁽¹⁾ og om bevilling i henhold til direktiv 2009/72/EF.
- (36) Det kan være hensigtsmæssigt at placere atomkraftanlæg eller elproduktionsanlæg, der er beregnet til at anvende geologisk lagring, der er tilladt i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/31/EF af 23. april 2009 om geologisk lagring af kuldioxid⁽²⁾, på steder, hvor genvinding af spildvarmen gennem højeffektiv kraftvarmeproduktion eller ved fjernvarme- eller fjernkølenet ikke er omkostningseffektiv. Medlemsstaterne bør derfor kunne undtage disse anlæg fra kravet om at gennemføre en cost-benefit-analyse for at udstyre anlægget med udstyr, der giver mulighed for at genvinde spildvarmen ved hjælp af en højeffektiv kraftvarmeanhed. Det bør også være muligt at undtage spidsbelastnings- og backup-anlæg til elproduktion, der planlægges at være i drift mindre end 1 500 driftstimer om året som rullende gennemsnit over en femårsperiode, fra kravet om også at producere varme.
- (37) Medlemsstaterne bør tilskynde til indførelse af foranstaltninger og procedurer til fremme af kraftvarmeanlæg med en samlet nominel indfyret termisk effekt på mindre end 20 MW med det formål at tilskynde til decentral energiproduktion.
- (38) Højeffektiv kraftvarmeproduktion bør defineres ved de energibesparelser, som kan opnås ved kombineret produktion sammenholdt med separat produktion af varme og elektricitet. Definitionerne af kraftvarmeproduktion og højeffektiv kraftvarmeproduktion i EU-lovgivningen bør ikke berøre anvendelsen i national lovgivning af andre definitioner til andre end de af den pågældende EU-lovgivning omfattede formål. Med henblik på at optimere energibesparelserne og undgå, at besparelsesmuligheder fortabes, bør der lægges størst mulig vægt på, hvordan kraftvarmeanhederne drives.
- ⁽¹⁾ EUT L 334 af 17.12.2010, s. 17.
⁽²⁾ EUT L 140 af 5.6.2009, s. 114.

- (39) For at øge gennemskueligheden for slutkunderne, så de kan vælge mellem el fra kraftvarmeproduktion og el produceret på anden måde, bør der udstedes oprindelsesgaranti for højeffektiv kraftvarmeproduktion på grundlag af harmoniserede referenceværdier for virkningsgraden. Oprindelsesgarantiordninger indebærer ikke i sig selv ret til at blive omfattet af de nationale støtteordninger. Det er vigtigt, at alle former for elektricitet fra højeffektiv kraftvarmeproduktion kan omfattes af en oprindelsesgaranti. Der bør klart sondres mellem oprindelsesgarantier og salgbare certifikater.
- (40) Ikke mindst ved revisionen af de administrative procedurer for meddelelse af bevillinger til opførelse af kraftvarmeværker eller anlæg af dertil knyttede net bør der under anvendelse af »tænk småt først«-princippet tages hensyn til den særlige struktur i kraftvarmesektoren og fjernvarme- og fjernkølesektoren, som i vidt omfang består af små og mellemstore producenter.
- (41) De fleste EU-virksomheder er SMV'er. De udgør et enormt energibesparelspotentiale for Unionen. For at hjælpe dem med at træffe energieffektivitetsforanstaltninger bør medlemsstaterne fastlægge gunstige rammer, der skal give SMV'er teknisk bistand og målrettet information.
- (42) Direktiv 2010/75/EU inddrager energieffektivitet som et af kriterierne for fastsættelse af bedste tilgængelige teknik, der skal fungere som reference for bestemmelse af vilkår for tilladelser til anlæg, der er omfattet af direktivet, dvs. fyringsanlæg med en samlet nominel indfyret termisk effekt på 50 MW og derover. Direktivet giver imidlertid medlemsstaterne mulighed for ikke at fastsætte energieffektivitetskrav for forbrændingsanlæg eller andre enheder, som udsender kuldioxid på anlægsområdet, for så vidt angår de aktiviteter, der er anført i bilag I til direktiv 2003/87/EF. Medlemsstaterne kunne medtage oplysninger om energieffektivitet i deres indberetning i henhold til direktiv 2010/75/EU.
- (43) Medlemsstaterne bør på grundlag af objektive, gennemsigtige og ikkediskriminerende kriterier fastsætte bestemmelser vedrørende afholdelse og deling af omkostningerne ved nettilslutninger og netforstærkninger samt til tekniske tilpasninger, der er nødvendige for at integrere nye producenter af elektricitet produceret ved højeffektiv kraftvarmeproduktion, under hensyntagen til retningslinjer og regler udarbejdet i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 714/2009 af 13. juli 2009 om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling ⁽¹⁾ og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 715/2009 af 13. juli 2009 om betingelserne for adgang til naturgastransmissionsnet ⁽²⁾. Producenter af elektricitet fra højeffektiv kraftvarmeproduktion bør kunne give tilslutningsarbejdet i udbud. Adgangen til forsyningsnettet for elektricitet, der produceres ved højeffektiv kraftvarmeproduktion, bør gøres lettere, navnlig for små kraftvarmeenheder og mikrokraftvarmeenheder. I overensstemmelse med artikel 3, stk. 2, i direktiv 2009/72/EF og artikel 3, stk. 2, i direktiv 2009/73/EF kan medlemsstaterne pålægge selskaber i henholdsvis elektricitets- og gassektoren offentlige serviceforpligtelser, herunder vedrørende energieffektivitet.
- (44) Efterspørgselsreaktion er et vigtigt instrument til forbedring af energieffektiviteten, fordi den væsentligt forbedrer mulighederne for forbrugerne eller tredjeparter, som de har udpeget, for at træffe foranstaltninger vedrørende forbrugs- og faktureringsoplysninger og dermed tilvejebringer en mekanisme til reduktion eller ændring af forbruget, hvilket fører til energibesparelser hvad angår både endeligt forbrug og, som følge af mere optimal anvendelse af net og produktionsaktiver, energiproduktion, -transmission og -distribution.
- (45) Efterspørgselsreaktion kan baseres på slutkundernes reaktion på prissignaler eller på bygningsautomatik. Betingelserne for og adgangen til efterspørgselsreaktion bør forbedres, også for små slutforbrugere. Under hensyn til den fortsatte udbygning af de intelligente net bør medlemsstaterne derfor sikre, at nationale energitilsynsmyndigheder kan sikre, at nettakster og -regler giver incitamenter til forbedringer af energieffektiviteten og understøtter dynamisk prissætning for slutkundernes foranstaltninger om efterspørgselsreaktion. Der bør stræbes efter markedsintegration og lige muligheder for markedsadgang for efterspørgselsrelaterede ressourcer (forsynings- og forbrugerbelastninger) samt produktion. Endvidere bør medlemsstaterne sikre, at nationale energitilsynsmyndigheder anvender en integreret fremgangsmåde omfattende potentielle besparelser i energiforsyningen og slutanvendelsessektorerne.
- (46) Der bør være tilstrækkeligt mange pålidelige fagfolk med kompetencer inden for energieffektivitet til rådighed til at sikre en effektiv og rettidig gennemførelse af dette direktiv, eksempelvis med hensyn til overholdelse af kravene om energisyn og gennemførelse af ordninger for energispareforpligtelser. Medlemsstaterne bør derfor etablere attesteringsordninger til leverandører af energitjenester, energisyn og andre foranstaltninger til forbedring af energieffektiviteten.

⁽¹⁾ EUT L 211 af 14.8.2009, s. 15.

⁽²⁾ EUT L 211 af 14.8.2009, s. 36.

- (47) Det er nødvendigt fortsat at udvikle markedet for energitjenester for at sikre, at der både efterspørges og udbydes energitjenester. Gennemsigtighed kan medvirke hertil, eksempelvis ved hjælp af lister over leverandører af energitjenester. Standardkontrakter, udveksling af bedste praksis og retningslinjer, især for kontrakter om energimæssig ydeevne, kan også bidrage til at stimulere efterspørgslen. Som ved andre former for ordninger med tredjepartsfinansiering undgår modtageren af en energitjeneste investeringsomkostninger, når der foreligger en kontrakt om energimæssig ydeevne, ved at bruge en del af den økonomiske værdi af energibesparelsen til at betale den investering, der helt eller delvis finansieres af tredjepart.
- (48) Der er behov for at påpege og fjerne reguleringsmæssige og ikkereguleringsmæssige hindringer for brugen af kontrakter om energimæssig ydeevne og andre ordninger for energibesparelser, som finansieres af tredjepart. Disse hindringer er bl.a. regnskabsregler og -praksis, der forhindrer, at de kapitalinvesteringer og årlige økonomiske besparelser, som er en følge af foranstaltninger til forbedring af energieffektiviteten, i passende omfang afspejles i regnskabet for hele investeringens levetid. Hindringer for renovering af den eksisterende bygningsmasse, der er baseret på en fordeling af incitamenter mellem de forskellige berørte aktører, bør også løses på nationalt plan.
- (49) Medlemsstaterne og regionerne bør opfordres til at gøre fuld brug af strukturfondene og Samhørighedsfonden for at udløse investeringer i foranstaltninger til forbedring af energieffektiviteten. Investeringer i energieffektivitet har potentiale til at bidrage til økonomisk vækst, beskæftigelse, innovation og en reduktion af energifattigdom i husholdningerne, og de yder derfor et positivt bidrag til økonomisk, social og territorial samhørighed. Energieffektivitetsforanstaltninger for offentlige bygninger og boliger samt udvikling af nye færdigheder for at fremme beskæftigelsen i sektoren for energieffektivitet er potentielle områder for finansiering.
- (50) Medlemsstaterne bør tilskynde til anvendelse af finansieringsfaciliteter med henblik på at fremme dette direktivs mål. Sådanne finansieringsfaciliteter kunne omfatte finansielle bidrag og bøder i forbindelse med manglende opfyldelse af visse bestemmelserne i dette direktiv, ressourcer afsat til energieffektivitet i henhold til artikel 10, stk. 3, i direktiv 2003/87/EF, ressourcer afsat til energieffektivitet i den flerårige finansielle ramme, særlig Samhørighedsfonden, strukturfondene og fonden til udvikling af landdistrikter, og formålsbestemte europæiske finansielle instrumenter såsom den europæiske energisparefond.
- (51) Finansieringsfaciliteter kunne i givet fald baseres på ressourcer afsat til energieffektivitet fra EU-projektobligationer, ressourcer afsat til energieffektivitet fra Den Europæiske Investeringsbank og andre europæiske finansielle institutioner, særlig Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling og Europarådets Udviklingsbank, ressourcer lånefinansieret i finansielle institutioner, nationale ressourcer, bl.a. ved indførelse af lovgivnings- og skattemæssige rammer, der tilskynder til gennemførelse af initiativer og programmer vedrørende energieffektivitet, indtægter fra årlige emissionstildelinger i henhold til beslutning nr. 406/2009/EF.
- (52) Finansieringsfaciliteterne kunne navnlig anvende disse bidrag, ressourcer og indtægter til at muliggøre og tilskynde til private kapitalinvesteringer, særlig ved at trække på institutionelle investorer, og anvende kriterier, der sikrer, at de tildelte midler fører til opnåelse af både miljømæssige og sociale mål, gøre brug af innovative finansieringsmekanismer (f.eks. lånegarantier for privat kapital, lånegarantier til fremme af indgåelse af kontrakter om energimæssig ydeevne, tilskud, rentelejede lån og formålsbestemte kreditlinjer, tredjeparters finansieringssystemer), som reducerer risiciene i forbindelse med energieffektivitetsprojekter, og give mulighed for omkostningseffektive renoveringer selv blandt husholdninger med lav og mellemhøj indkomst, være tilknyttet programmer eller agenturer, som samler og vurderer kvaliteten af energispareprojekter, yder teknisk bistand, fremmer markedet for energitjenester og hjælper med at oparbejde forbrugerefterspørgsel efter energitjenester.
- (53) Finansieringsfaciliteterne kunne også tilvejebringe passende ressourcer til at støtte uddannelses- og certificeringsprogrammer, som forbedrer og attesterer færdigheder med hensyn til energieffektivitet, tilvejebringe ressourcer til forskning i samt demonstration og fremskyndelse af anvendelsen af mindre teknologier og mikroteknologi til energiproduktion og optimere tilslutningen af disse generatorer til nettet, være tilknyttet programmer, som fremmer energieffektiviteten i alle boliger med henblik på at forebygge energifattigdom og stimulere udlejere til at gøre deres ejendomme så energieffektive som muligt, tilvejebringe passende ressourcer til fremme af den sociale dialog og fastlæggelse af standarder med henblik på at forbedre energieffektiviteten og sikre gode arbejdsforhold samt sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen.
- (54) Finansielle EU-instrumenter og innovative finansieringsmekanismer, der står til rådighed, bør anvendes til at opfylde målet om at forbedre den energimæssige ydeevne for offentlige organers bygninger. I den henseende kan medlemsstaterne anvende deres indtægter fra årlige emissionstildelinger i henhold til beslutning nr. 406/2009/EF i forbindelse med udvikling af sådanne mekanismer på frivillig basis og under hensyntagen til nationale budgetregler.

- (55) Gennemførelsen af energieffektivitetsmålet på 20 % kræver, at Kommissionen holder øje med, hvilke virkninger nye foranstaltninger får for direktiv 2003/87/EF om Unionens emissionshandelssystem, for at fastholde systemets incitamenter, der belønner CO₂-besparende investeringer og forbereder de kvotebelagte sektorer på de innovationer, der kræves i fremtiden. Den vil skulle overvåge virkningerne for de industrisektorer, der er udsat for en betydelig risiko for carbon leakage som fastsat i Kommissionens afgørelse 2010/2/EU af 24. december 2009 om opstilling af en liste over, hvilke sektorer og delsektorer der anses for at være udsat for en betydelig risiko for carbon leakage, i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/87/EF⁽¹⁾, for at sikre, at nærværende direktiv fremmer og ikke hindrer udviklingen af disse sektorer.
- (56) I henhold til direktiv 2006/32/EF skal medlemsstaterne indføre og sigte mod senest i 2016 at opfylde et samlet nationalt vejledende energisparemål på 9 %, der nås ved hjælp af energitjenester og andre foranstaltninger til forbedring af energieffektiviteten. I henhold til samme direktiv skal den anden energieffektivitetsplan, der er vedtaget af medlemsstaterne, efterfølges i relevant omfang, og hvor det er nødvendigt, af forslag fra Kommissionen om yderligere foranstaltninger, herunder om en forlængelse af anvendelsesperioden for målene. Hvis en rapport konkluderer, at der ikke er gjort tilstrækkelige fremskridt med hensyn til opfyldelsen af de nationale vejledende energisparemål som fastsat i direktivet, skal der i forslagene fokuseres på omfanget og arten af målene. Den konsekvensanalyse, der ledsager nærværende direktiv, fastslår, at medlemsstaterne er på vej til at nå målet på 9 %, hvilket er betydeligt mindre ambitiøst end de senere vedtagne energisparemål på 20 % for 2020, og der er derfor ingen grund til at røre ved målenes omfang.
- (57) Programmet »Intelligent Energi — Europa«, der er oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1639/2006/EF af 24. oktober 2006 om et ramme-program for konkurrenceevne og innovation (2007-2013)⁽²⁾, har været medvirkende til at skabe et gunstigt miljø for den rette gennemførelse af Unionens politikker for bæredygtig energi ved at fjerne markedshindringer såsom utilstrækkelig bevidsthed og kapacitet for markedsaktørernes og institutionernes vedkommende, nationale tekniske eller administrative hindringer for et velfungerende indre marked for energi eller underudviklede arbejdsmarkeder set i forhold til den udfordring, der er forbundet med en lavemissionsøkonomi. Mange af disse hindringer er stadig relevante.
- (58) For at udnytte det betydelige energibesparelspotentiale i forbindelse med energirelaterede produkter bør gennemførelsen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/125/EF af 21. oktober 2009 om rammerne for fastlæggelse af krav til miljøvenligt design af energirelaterede produkter⁽³⁾ og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/30/EU af 19. maj 2010 om angivelse af energirelaterede produkters energi- og ressourceforbrug ved hjælp af mærkning og standardiserede produktoplysninger⁽⁴⁾ fremskyndes og udvides. Der bør gives prioritet til produkter, der tilbyder det største energibesparelspotentiale som identificeret i arbejdsplanen for miljøvenligt design, og, hvor det er relevant, til revisionen af eksisterende foranstaltninger.
- (59) For at præcisere de betingelser, der gælder for medlemsstaternes fastsættelse af krav til energimæssig ydeevne i henhold til direktiv 2010/31/EU, samtidig med at direktiv 2009/125/EF og dets gennemførelsesforanstaltninger overholdes, bør direktiv 2009/125/EF ændres i overensstemmelse hermed.
- (60) Målet for dette direktiv, nemlig at opfylde Unionens energieffektivitetsmål på 20 % senest i 2020 og bane vejen for yderligere forbedringer af energieffektiviteten efter 2020, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, uden at der træffes yderligere energieffektivitetsforanstaltninger, og kan derfor bedre nås på EU-plan; Unionen kan derfor vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i traktaten om Den Europæiske Union. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke videre, end hvad der er nødvendigt for at nå dette mål.
- (61) For at muliggøre tilpasning til den tekniske udvikling og ændringer i fordelingen af energikilder bør beføjelsen til at vedtage retsakter delegeres til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 290 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde for så vidt angår gennemgangen af de harmoniserede referenceværdier for effektiviteten, der er fastsat på grundlag af direktiv 2004/8/EF, og i overensstemmelse med værdier, beregningsmetoder, standardkoefficient for primærenergi og krav i bilagene til nærværende direktiv. Det er navnlig vigtigt, at Kommissionen gennemfører relevante høringer under sit forberedende arbejde, herunder på ekspertniveau. Kommissionen bør i forbindelse med forberedelsen og udarbejdelsen af delegerede retsakter sørge for samtidig, rettidig og hensigtsmæssig fremsendelse af relevante dokumenter til Europa-Parlamentet og Rådet.
- (62) For at sikre ensartede betingelser for gennemførelsen af dette direktiv bør Kommissionen tillægges gennemførelsesbeføjelser. Disse beføjelser bør udøves i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 182/2011 af 16. februar 2011 om de generelle regler og principper for, hvordan medlemsstaterne skal kontrollere Kommissionens udøvelse af gennemførelsesbeføjelser⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ EUT L 1 af 5.1.2010, s. 10.

⁽²⁾ EUT L 310 af 9.11.2006, s. 15.

⁽³⁾ EUT L 285 af 31.10.2009, s. 10.

⁽⁴⁾ EUT L 153 af 18.6.2010, s. 1.

⁽⁵⁾ EUT L 55 af 28.2.2011, s. 13.

(63) Alle indholdsmæssige bestemmelser i direktiv 2004/8/EF og direktiv 2006/32/EF bør ophæves, dog ikke artikel 4, stk. 1-4, i og bilag I, III og IV til direktiv 2006/32/EF. Sidstnævnte bestemmelser bør fortsat anvendes indtil fristen for opfyldelsen af målet på 9 %. Artikel 9, stk. 1 og 2, i direktiv 2010/30/EU, som fastsætter en forpligtelse for medlemsstaterne til at bestræbe sig på kun at købe varer, der har den højeste energieffektivitetsklasse, bør udgå.

(64) Forpligtelsen til at gennemføre nærværende direktiv i national ret bør kun omfatte de bestemmelser, hvori der er foretaget indholdsmæssige ændringer i forhold til direktiv 2004/8/EF og 2006/32/EF. Forpligtelsen til at gennemføre de bestemmelser, hvori der ikke er foretaget ændringer, følger af de nævnte direktiver.

(65) Nærværende direktiv bør ikke berøre medlemsstaternes forpligtelser med hensyn til fristerne for gennemførelse af direktiv 2004/8/EF og 2006/32/EF i national ret og deres anvendelse af dem.

(66) I henhold til den fælles politiske erklæring af 28. september 2011 fra medlemsstaterne og Kommissionen om forklarende dokumenter har medlemsstaterne forpligtet sig til i tilfælde, hvor det er berettiget, at lade meddelelsen af gennemførelsesforanstaltninger ledsage af et eller flere dokumenter, der forklarer forholdet mellem et direktivs bestanddele og de tilsvarende dele i de nationale gennemførelsesinstrumenter. I forbindelse med dette direktiv finder lovgiver, at fremsendelsen af sådanne dokumenter er berettiget —

VEDTAGET DETTE DIREKTIV:

KAPITEL I

GENSTAND, ANVENDELSESOMRÅDE, DEFINITIONER OG ENERGIEFFEKTIVITETSMÅL

Artikel 1

Genstand og anvendelsesområde

1. Dette direktiv opstiller en fælles ramme af foranstaltninger til at fremme energieffektivitet i Unionen med henblik på at sikre, at Unionens overordnede mål på 20 % for energieffektivitet i 2020 nås, og bane vejen for yderligere forbedringer af energieffektiviteten derefter.

Det fastlægger regler beregnet til at fjerne hindringer på energimarkedet og overvinde markedssvigt, som hindrer en effektiv forsyning og anvendelse af energi, og kræver, at der fastsættes vejledende nationale mål for energieffektivitet for 2020.

2. De i dette direktiv fastsatte krav er minimumskrav og er ikke til hinder for, at de enkelte medlemsstater opretholder eller

indfører strengere foranstaltninger. Sådanne foranstaltninger skal være forenelige med EU-retten. Fastsætter national lovgivning strengere foranstaltninger, underretter medlemsstaten Kommissionen om denne lovgivning.

Artikel 2

Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

- 1) »energi«: alle former for energiprodukter, brændsel, varme, vedvarende energi, elektricitet og andre former for energi som defineret i artikel 2, litra d), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1099/2008 af 22. oktober 2008 om energistatistik ⁽¹⁾
- 2) »primærenergiforbrug«: indenlandsk bruttoforbrug, bortset fra ikkeenergirelaterede anvendelser
- 3) »endeligt energiforbrug«: al energi leveret til industri, transport, husholdninger, tjenesteydelser og landbrug. Omfatter ikke leverancer til energiomdannelsessektoren og energiindustrien selv
- 4) »energieffektivitet«: forholdet mellem resultat i form af ydeevne, tjenesteydelser, varer eller energi og tilførsel i form af energi
- 5) »energibesparelser«: en mængde sparet energi, der konstateres ved at måle og/eller anslå forbruget før og efter gennemførelsen af en foranstaltning til forbedring af energieffektiviteten, idet der korrigeres for eksterne forhold, der påvirker energiforbruget
- 6) »forbedring af energieffektiviteten«: en forøgelse af energieffektiviteten som følge af teknologiske, adfærdsmæssige og/eller økonomiske ændringer
- 7) »energitjeneste«: fysisk gavn, nytteværdi eller gode fremkommet ved at kombinere energi med energieffektiv teknik eller tiltag, der kan omfatte de drifts-, vedligeholdelses- og kontrolaktiviteter, der er nødvendige for at tilvejebringe tjenesten, som leveres på basis af en kontrakt, og som under normale omstændigheder har vist sig at medføre kontrollerbare forbedringer af energieffektiviteten eller primærenergibesparelser, der kan måles eller anslås
- 8) »offentlige organer«: »ordregivende myndigheder« som defineret i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/18/EF af 31. marts 2004 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter ⁽²⁾
- 9) »statsforvaltningen«: alle administrative afdelinger, hvis kompetence dækker hele en medlemsstats område

⁽¹⁾ EUT L 304 af 14.11.2008, s. 1.

⁽²⁾ EUT L 134 af 30.4.2004, s. 114.

- 10) »samlet nettoetageareal«: etageareal i en bygning eller del af en bygning, hvor der anvendes energi til regulering af indeklimaet
- 11) »energiledelsessystem«: en samling af elementer, der er indbyrdes forbundne eller påvirker hinanden, og som indgår i en plan med et fastsat mål for energieffektivitet og en strategi til at opnå dette mål
- 12) »europæisk standard«: en standard, der er vedtaget af Den Europæiske Standardiseringsorganisation, Den Europæiske Komité for Elektroteknisk Standardisering eller Det Europæiske Standardiseringsinstitut for Telekommunikation og stillet til rådighed for offentlig brug
- 13) »international standard«: en standard, der er vedtaget af Den Internationale Standardiseringsorganisation og gjort offentlig tilgængelig
- 14) »forpligtet part«: en energidistributør eller energileverandør i detailledet, der er bundet af den nationale ordning for energispareforpligtelser, jf. artikel 7
- 15) »bemyndiget part«: en juridisk person, der er tillagt delegerede beføjelser af en regering eller et andet offentligt organ til at udvikle, forvalte eller anvende en finansieringsordning på vegne af regeringen eller et andet offentligt organ
- 16) »deltagende part«: en virksomhed eller et offentligt organ, der har forpligtet sig til at nå visse mål i henhold til en frivillig aftale eller er omfattet af et nationalt politisk lovgivningsinstrument
- 17) »offentlig gennemførelsesmyndighed«: et offentligretligt organ, der har ansvaret for at udføre eller overvåge energi- eller CO₂-beskatning, finansielle ordninger og instrumenter, skattemæssige incitamenter, standarder og normer, energimærkningsordninger eller uddannelse
- 18) »politiktiltag«: et lovgivningsmæssigt, finansielt, skattemæssigt, frivilligt eller informationsformidlende instrument, der formelt er oprettet og gennemført i en medlemsstat for at skabe gunstige rammer, krav eller incitamenter, der kan få markedsaktørerne til at levere og købe energitjenester og iværksætte andre foranstaltninger til forbedring af energieffektiviteten
- 19) »individuel foranstaltning«: en foranstaltning, der medfører kontrollerbare forbedringer af energieffektiviteten, der kan måles eller anslås, og som iværksættes som følge af et politiktiltag
- 20) »energidistributør«: en fysisk eller juridisk person, herunder en distributionssystemoperatør, der er ansvarlig for transport af energi med henblik på levering til slutkunder eller til distributionsstationer, der sælger energi til slutkunder
- 21) »distributionssystemoperatør«: »distributionssystemoperatør« som defineret i henholdsvis direktiv 2009/72/EF og direktiv 2009/73/EF
- 22) »energileverandør i detailledet«: en fysisk eller juridisk person, der sælger energi til slutkunder
- 23) »slutkunde«: en fysisk eller juridisk person, der køber energi til egen slutanvendelse
- 24) »leverandør af energitjenester«: en fysisk eller juridisk person, der leverer energitjenester eller andre foranstaltninger til forbedring af energieffektiviteten til en slutkundes facilitet eller lokaler
- 25) »energisynd«: en systematisk fremgangsmåde, der har til formål at opnå tilstrækkelig viden om den eksisterende energiforbrugsprofil for en bygning eller gruppe af bygninger, en industri- eller handelsvirksomheds drift eller anlæg eller en privat eller offentlig tjeneste, at identificere og kvantificere omkostningseffektive energisparemuligheder og at aflægge rapport om resultaterne
- 26) »små og mellemstore virksomheder« eller »SMV'er«: virksomheder som defineret i afsnit I i bilaget til Kommissionens henstilling 2003/361/EF af 6. maj 2003 om definitionen af mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder⁽¹⁾; kategorien mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder omfatter virksomheder, som beskæftiger under 250 personer, og som har en årlig omsætning på højst 50 mio. EUR og/eller en samlet årlig balance på højst 43 mio. EUR
- 27) »kontrakt om energimæssig ydeevne«: en kontraktlig ordning mellem modtageren og leverandøren af en foranstaltning til forbedring af energieffektiviteten, som kontrolleres og overvåges under hele kontraktens løbetid, hvor investeringerne (arbejde, leverance eller tjenesteydelse) i den samme foranstaltning bliver betalt i forhold til en aftalt grad af forbedring af energieffektiviteten eller et andet aftalt kriterium for den energimæssige ydeevne, f.eks. økonomiske besparelser
- 28) »intelligent målersystem«: et elektronisk system, som kan måle energiforbruget med flere informationer end en konventionel måler og sende og modtage data ved hjælp af en form for elektronisk kommunikation
- 29) »transmissionssystemoperatør«: »transmissionssystemoperatør« som defineret i henholdsvis direktiv 2009/72/EF og direktiv 2009/73/EF
- 30) »kraftvarmeproduktion«: samtidig produktion af termisk energi og elektrisk eller mekanisk energi i en og samme proces
- 31) »økonomisk begrundet efterspørgsel«: den efterspørgsel, der ikke overstiger behovet for opvarmning eller køling, og som ellers ville kunne imødekommes på markedets betingelser gennem andre energiproduktionsprocesser end kraftvarmeproduktion

⁽¹⁾ EUT L 124 af 20.5.2003, s. 36.

- 32) »nyttevarme«: varme, der produceres i en kraftvarmeproduktionsproces, med henblik på tilfredsstillelse af en økonomisk begrundet efterspørgsel efter varme eller køling
- 33) »el fra kraftvarmeproduktion«: el, der produceres ved en proces, der er knyttet til produktionen af nyttevarme og beregnes i overensstemmelse med metoden i bilag I
- 34) »højeffektiv kraftvarmeproduktion«: kraftvarmeproduktion, der opfylder kriterierne i bilag II
- 35) »samlet effektivitet«: den årlige sum af el-, mekanisk energi- og nyttevarmeproduktion divideret med forbruget af brændsel til varmeproduktionen i en kraftvarmeproduktionsproces og til bruttoelektricitets- og mekanisk energi-produktion
- 36) »el/varmeforhold«: forholdet mellem el fra kraftvarmeproduktion og nyttevarme ved fuld kraftvarmeproduktion på baggrund af driftsdata for den bestemte enhed
- 37) »kraftvarmeenhed«: en enhed, der kan anvendes til kraftvarmeproduktion
- 38) »små kraftvarmeenheder«: kraftvarmeenheder med en installeret kapacitet på mindre end 1 MWe
- 39) »mikrokraftvarmeenhed«: kraftvarmeenhed med en maksimal kapacitet på mindre end 50 kWe
- 40) »bebyggelsesprocent«: forholdet mellem bygningens etageareal og grundarealet i et givet område
- 41) »effektiv fjernvarme og fjernkøling«: et fjernvarme- eller fjernkølesystem, der anvender mindst 50 % vedvarende energi, 50 % spildvarme, 75 % kraftvarme eller 50 % af en kombination af sådan energi og varme
- 42) »effektiv opvarmning og køling«: en mulighed for opvarmning og køling, som sammenlignet med et grundscenarie, der afspejler en business-as-usual-situation, målbart reducerer den tilførsel af primærenergi, der er påkrævet for på en omkostningseffektiv måde at forsyne en enhed af leveret energi inden for en relevant systemgrænse som vurderet i den cost-benefit-analyse, som er omhandlet i dette direktiv, under hensyntagen til påkrævet energi i forbindelse med udvinding, omdannelse, transport og distribution
- 43) »effektiv individuel opvarmning og køling«: en forsyningsmulighed inden for individuel opvarmning og køling, som sammenlignet med effektiv fjernvarme og fjernkøling målbart reducerer den tilførsel af ikkevedvarende primærenergi, der er påkrævet for at forsyne en enhed af leveret energi inden for en relevant systemgrænse, eller som kræver den samme tilførsel af ikkevedvarende primærenergi men til en lavere pris, under hensyntagen til påkrævet energi i forbindelse med udvinding, omdannelse, transport og distribution
- 44) »omfattende renovering«: en renovering, hvis omkostninger overstiger 50 % af investeringsomkostningerne for en ny lignende enhed
- 45) »aggregator«: en tjenesteleverandør på efterspørgselssiden, der kombinerer flere forbrugerb belastninger af kort varighed med henblik på salg eller bortauktionering på organiserede energimarkeder.

Artikel 3

Energieffektivitetsmål

1. Hver medlemsstat fastsætter et vejledende nationalt energieffektivitetsmål på grundlag af enten primærenergiforbrug eller endeligt energiforbrug, primærenergibesparelser eller endelige energibesparelser eller energiintensitet. Medlemsstaterne underretter Kommissionen om disse mål i overensstemmelse med artikel 24, stk. 1, og bilag XIV, del 1. I forbindelse med underretningen skal de også udtrykke disse mål i form af et absolut tal for primærenergiforbruget og det endelige energiforbrug i 2020 og forklare, hvordan og på grundlag af hvilke data dette er blevet beregnet.

Ved fastsættelsen af disse mål tager medlemsstaterne hensyn til:

- at Unionens energiforbrug i 2020 maksimalt må være 1 474 Mtoe primærenergi eller maksimalt 1 078 Mtoe endelig energi
- de foranstaltninger, der er fastsat i dette direktiv
- de foranstaltninger, der er vedtaget for at nå de nationale energisparemål vedtaget i henhold til artikel 4, stk. 1, i direktiv 2006/32/EF, og
- andre foranstaltninger til fremme af energieffektivitet i medlemsstaterne og på EU-plan.

Når medlemsstaterne fastsætter disse mål, kan de endvidere tage hensyn til nationale forhold, der påvirker primærenergiforbruget, herunder:

- a) resterende potentiale for omkostningseffektive energibesparelser
- b) udviklingen i og prognoser for BNP
- c) ændringer i import og eksport af energi
- d) udviklingen inden for alle former for vedvarende energikilder, atomenergi, CO₂-opsamling og -lagring, og
- e) tidlige foranstaltninger

2. Senest den 30. juni 2014 vurderer Kommissionen de fremskridt, der er opnået, og om det er sandsynligt, at Unionen kan nå ned på et energiforbrug på maksimalt 1 474 Mtoe primærenergi og/eller maksimalt 1 078 Mtoe endelig energi i 2020.

3. I forbindelse med den i stk. 2 nævnte gennemgang skal Kommissionen:

- a) sammenlægge de nationale vejledende energieffektivitetsmål, som medlemsstaterne har indberettet
- b) vurdere, hvorvidt summen af disse mål kan betragtes som en pålidelig rettesnor for, om Unionen som helhed er på rette spor, under hensyntagen til evalueringen af den første årlige rapport i overensstemmelse med artikel 24, stk. 1, og evalueringen af de nationale energieffektivitetshandlingsplaner i overensstemmelse med artikel 24, stk. 2
- c) tage hensyn til yderligere analyser, der følger af:
 - i) en vurdering af fremskridtene med hensyn til energiforbrug og energiforbruget i forhold til den økonomiske aktivitet på EU-plan, herunder fremskridt med hensyn til effektiviteten i energiforsyningen i medlemsstater, der har baseret deres nationale vejledende mål på endeligt energiforbrug eller endelige energibesparelser, bl.a. fremskridt som følge af disse medlemsstaters overholdelse af dette direktivs kapitel III
 - ii) resultater af modelberegninger i forbindelse med fremtidige tendenser for energiforbrug på EU-plan
- d) sammenligne resultaterne i henhold til litra a)-c) med størrelsen af det energiforbrug, der ville være nødvendigt for at nå ned på et energiforbrug på maksimalt 1 474 Mtoe primærenergi og/eller maksimalt 1 078 Mtoe endelig energi i 2020.

KAPITEL II

EFFEKTIVITET I ENERGIANVENDELSEN

Artikel 4

Renovering af bygninger

Medlemsstaterne opstiller en langsigtet strategi for tilvejebringelse af investeringer i renovering af den nationale masse af

både offentlige og private beboelses- og erhvervsjendomme. Denne strategi skal omfatte:

- a) en oversigt over den nationale bygningsmasse, i givet fald baseret på statistisk stikprøvetagning
- b) identifikation af omkostningseffektive tilgange til renoveringer af relevans for bygningstypen og klimazonen
- c) politikker og foranstaltninger til fremme af omkostningseffektive gennemgribende renoveringer af bygninger, herunder gennemgribende renoveringer i etaper
- d) et fremadrettet perspektiv til vejledning for enkeltpersoners, bygningsindustriens og finansielle institutioners investeringsbeslutninger
- e) et evidensbaseret skøn over de forventede energibesparelser og generelle fordele.

En første udgave af strategien offentliggøres senest den 30. april 2014, ajourføres hvert tredje år derefter og forelægges for Kommissionen som led i de nationale energieffektivitetshandlingsplaner.

Artikel 5

Offentlige organers bygninger som forbillede

1. Uden at det berører artikel 7 i direktiv 2010/31/EU, sikrer hver medlemsstat, at 3 % af det samlede etageareal i opvarmede og/eller nedkølede bygninger, der ejes og benyttes af dens statsforvaltning, fra den 1. januar 2014 renoveres hvert år, så de som minimum opfylder de mindstekrav til energimæssig ydeevne, som den pågældende medlemsstat har fastsat i medfør af artikel 4 i direktiv 2010/31/EU.

De 3 % beregnes af det samlede etageareal i bygninger med et samlet nettoetageareal på mere end 500 m², som ejes og benyttes af statsforvaltningen i den pågældende medlemsstat, og som den 1. januar det pågældende år ikke overholder de nationale mindstekrav til energimæssig ydeevne, der er fastsat i medfør af artikel 4 i direktiv 2010/31/EU. Den nævnte tærskel nedsættes til 250 m² fra den 9. juli 2015.

Kræver en medlemsstat, at forpligtelsen til hvert år at renovere 3 % af det samlede etageareal udvides til at omfatte etageareal, der ejes og benyttes af administrative afdelinger på et lavere niveau end statsforvaltningen, skal de 3 % beregnes af det samlede etageareal i bygninger med et samlet nettoetageareal på mere end 500 m² og fra den 9. juli 2015 på mere end 250 m², som ejes og benyttes af statsforvaltningen og af disse administrative afdelinger i den pågældende medlemsstat, og som den 1. januar det pågældende år ikke overholder de nationale mindstekrav til energimæssig ydeevne, der er fastsat i medfør af artikel 4 i direktiv 2010/31/EU.

Medlemsstaterne kan, når de gennemfører foranstaltninger til gennemgribende renovering af statslige bygninger i overensstemmelse med første afsnit, vælge at tage bygningen som helhed i betragtning, herunder klimaskærmen, udstyr, drift og vedligeholdelse.

Medlemsstaterne forlanger, at de statslige bygninger, der har den dårligste energimæssige ydeevne, prioriteres højest i forbindelse med energieffektivitetsforanstaltninger, når det er omkostningseffektivt og teknisk gennemførligt.

2. Medlemsstaterne kan beslutte ikke at fastsætte eller anvende kravene i stk. 1 på følgende kategorier af bygninger:

- a) bygninger, der er officielt beskyttet som en del af et særligt udpeget miljø eller på grund af deres særlige arkitektoniske eller historiske værdi, for så vidt overholdelse af visse mindstekrav til energimæssig ydeevne ville indebære en uacceptabel ændring af deres karakter eller udseende
- b) bygninger, der ejes af de væbnede styrker eller statsforvaltningen og anvendes til nationale forsvarsformål, med undtagelse af indkvarteringsbygninger med enkeltværelser eller kontorbygninger til de væbnede styrker og andet personale, der er ansat af forsvarsmyndighederne
- c) bygninger, der anvendes til gudstjenester og religiøse formål.

3. Renoverer en medlemsstat i et givet år mere end 3 % af det samlede etageareal i statslige bygninger, kan den medregne overskuddet i den årlige renoveringsprocent for et af de tre foregående eller tre efterfølgende år.

4. Medlemsstaterne kan i den årlige renoveringsprocent for statslige bygninger medregne nye bygninger, der benyttes og ejes som erstatning for bestemte statslige bygninger, der er nedrevet inden for de to foregående år, eller bygninger, der er solgt, nedrevet eller taget ud af brug inden for de to foregående år på grund af mere intensiv brug af andre bygninger.

5. Med henblik på stk. 1 udarbejder og offentliggør medlemsstaterne senest den 31. december 2013 en fortegnelse over opvarmede og/eller afkølede statslige bygninger med et samlet nettoetageareal på mere end 500 m² og fra den 9. juli 2015 på mere end 250 m², undtagen bygninger fritaget på grundlag af stk. 2. Fortegnelsen skal indeholde følgende oplysninger:

- a) etagearealet i m², og
- b) den enkelte bygnings energimæssige ydeevne eller relevante energidata.

6. Med forbehold af artikel 7 i direktiv 2010/31/EU kan medlemsstaterne vælge en alternativ tilgang til nærværende artikels stk. 1-5, hvorved de træffer andre omkostningseffektive foranstaltninger, herunder gennemgribende renoveringer og

foranstaltninger til ændring af beboernes adfærd, med henblik på senest i 2020 at opnå energibesparelser i relevante bygninger, der ejes og benyttes af statsforvaltningen, som mindst svarer til det, der kræves i henhold til stk. 1, idet der aflægges rapport på årsbasis.

I forbindelse med den alternative tilgang kan medlemsstaterne foretage et skøn over de energibesparelser, som stk. 1-4 ville give, ved anvendelse af passende standardværdier for energiforbruget for referencebygninger tilhørende statsforvaltningen før og efter renovering og ifølge skøn over bygningsmassens areal. Kategorierne af referencebygninger tilhørende statsforvaltningen skal være repræsentative for bygningsmassen for sådanne bygninger.

Medlemsstater, der benytter den alternative tilgang, underretter senest den 31. december 2013 Kommissionen om de alternative foranstaltninger, de påtænker at vedtage, og dokumenterer, hvordan de vil opnå en tilsvarende forbedring i den energimæssige ydeevne for bygninger, der ejes af statsforvaltningen.

7. Medlemsstaterne opfordrer offentlige organer, bl.a. på regionalt og lokalt plan, og offentligretlige organisationer inden for socialt boligbyggeri til under behørig hensyntagen til deres respektive beføjelser og administrative struktur:

- a) at vedtage en energieffektivitetsplan, fritstående eller som del af en bredere klima- eller miljøplan, med konkrete energispare- og energieffektivitetsmål og foranstaltninger i overensstemmelse med den rolle som forbillede, som statslige bygninger spiller, jf. stk. 1, 5 og 6
- b) at etablere et energiledelsessystem, herunder energisyn, som en del af gennemførelsen af deres plan
- c) når det er hensigtsmæssigt, at benytte energitjenesteselskaber og kontrakter om energimæssig ydeevne til finansiering af renoveringer og gennemføre planer for at bibeholde eller forbedre energieffektiviteten på lang sigt.

Artikel 6

Offentlige organers indkøb

1. Medlemsstaterne sikrer, at statsforvaltningen kun køber produkter, tjenesteydelser og bygninger, der opfylder høje krav til energieffektivitet, for så vidt dette er i overensstemmelse med omkostningseffektivitet, økonomisk gennemførlighed, bæredygtighed generelt, teknisk egnethed samt tilstrækkelig konkurrence, jf. bilag III.

Forpligtelsen i første afsnit finder anvendelse på kontrakter om offentlige organers indkøb af produkter, tjenesteydelser og bygninger, for så vidt sådanne kontrakter har en værdi, som er lig med eller højere end de tærskler, der er fastsat i artikel 7 i direktiv 2004/18/EF.

2. Forpligtelsen i stk. 1 finder kun anvendelse på de væbnede styrkers kontrakter, i det omfang dens anvendelse ikke skaber nogen konflikt med arten af og det primære mål med de væbnede styrkers aktiviteter. Forpligtelsen finder ikke anvendelse på kontrakter om levering af militært materiel som defineret i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/81/EF af 13. juli 2009 om samordning af fremgangsmåderne ved ordregivende myndigheders eller ordregiveres indgåelse af visse bygge- og anlægs-, vareindkøbs- og tjenesteydelseskontrakter på forsvars- og sikkerhedsområdet ⁽¹⁾.

3. Medlemsstaterne tilskynder offentlige organer, herunder på regionalt og lokalt niveau, til under behørig hensyntagen til deres respektive beføjelser og administrative struktur og med statsforvaltningen som forbillede kun at købe produkter, tjenesteydelser og bygninger, der opfylder høje krav til energieffektivitet. Medlemsstaterne tilskynder offentlige organer til ved udbud af kontrakter vedrørende tjenesteydelser med et betydeligt energiindhold at vurdere muligheden for at indgå langsigtede kontrakter om energimæssig ydeevne, som fører til langsigtede energibesparelser.

4. Med forbehold af stk. 1 kan medlemsstaterne, når de køber en produktpakke, der som helhed er omfattet af en delegeret retsakt vedtaget i henhold til direktiv 2010/30/EU, kræve, at den samlede energieffektivitet går forud for energieffektiviteten for de enkelte produkter i pakken, ved at købe den produktpakke, der opfylder kriteriet om at tilhøre den højeste energieffektivitetsklasse.

Artikel 7

Ordninger for energispareforpligtelser

1. Hver medlemsstat udarbejder en ordning for energispareforpligtelser. Ordningen skal sikre, at energidistributører og/eller energileverandører i detaileddet, der er udpeget som forpligtede parter i henhold til stk. 4, og som opererer på hver medlemsstats område, når et kumulativt energisparemål i slut anvendelserne senest den 31. december 2020, jf. dog stk. 2.

Dette mål skal mindst svare til, at alle energidistributører eller alle energileverandører i detaileddet opnår nye besparelser hvert år fra den 1. januar 2014 til den 31. december 2020 på 1,5 % af det årlige energisalg til slutkunder målt i mængder i gennemsnit over den seneste treårsperiode forud for den 1. januar 2013. Energisalg målt i mængder, der anvendes til transport, kan helt eller delvis udelukkes fra denne beregning.

Medlemsstaterne beslutter, hvordan den beregnede mængde af nye besparelser som omhandlet i andet afsnit skal fordeles over perioden.

2. Med forbehold af stk. 3 kan hver medlemsstat:

a) udføre den beregning, der kræves i henhold til stk. 1, andet afsnit, under anvendelse af satsen 1 % i 2014 og 2015, 1,25 % i 2016 og 2017 og 1,5 % i 2018, 2019 og 2020

b) udelukke hele eller en del af salget målt i mængder af energi, der anvendes i de industrielle aktiviteter, som er opført i bilag I til direktiv 2003/87/EF, fra beregningen

c) tillade, at energibesparelser, som opnås i energiomdannelses-sektoren samt i distributions- og transmissionssektorerne, herunder effektiv fjernvarme- og fjernkøleinfrastruktur, som følge af gennemførelsen af kravene i artikel 14, stk. 4, artikel 14, stk. 5, litra b), og artikel 15, stk. 1-6 og stk. 9, medregnes i den mængde af energibesparelser, der kræves i henhold til stk. 1, og

d) medregne energibesparelser fra individuelle foranstaltninger gennemført siden den 31. december 2008, der fortsat har virkninger i 2020, og som kan måles og verificeres, i den mængde af energibesparelser, der kræves i henhold til stk. 1.

3. Anvendelsen af stk. 2 må ikke føre til en reduktion på over 25 % af den mængde af energibesparelser, der er omhandlet i stk. 1. Medlemsstater, der benytter sig af stk. 2, underretter Kommissionen herom senest den 5. juni 2014 og vedlægger de elementer anført i stk. 2, som skal anvendes, og en beregning, som viser deres virkning på den mængde af energibesparelser, der er omhandlet i stk. 1.

4. Med forbehold af beregningen af energibesparelser til brug for målet i overensstemmelse med stk. 1, andet afsnit, udpeger hver medlemsstat, med henblik på stk. 1, første afsnit, og på grundlag af objektive og ikkediskriminerende kriterier, forpligtede parter blandt energidistributører og/eller energileverandører i detaileddet, der opererer på dens område, og som kan omfatte distributører eller detailforhandlere af brændstof til transport, der opererer på dens område. Den mængde af energibesparelser, der kræves for at opfylde forpligtelsen, skal de forpligtede parter opnå hos slutkunder, som medlemsstaten, når det anses for nødvendigt, har udpeget, uafhængigt af beregningen foretaget i medfør af stk. 1, eller, hvis medlemsstaterne beslutter det, ved hjælp af certificerede besparelser fra andre parter som beskrevet i stk. 7, litra b).

5. Medlemsstaterne udtrykker mængden af energibesparelser, der kræves af hver af de forpligtede parter, som enten endeligt energiforbrug eller primærenergiforbrug. Den metode, der vælges til at udtrykke den krævede mængde energibesparelser, anvendes også til at beregne de besparelser, de forpligtede parter hævder at have opnået. Konverteringsfaktorerne i bilag IV finder anvendelse.

⁽¹⁾ EUT L 216 af 20.8.2009, s. 76.

6. Medlemsstaterne sikrer sig, at de besparelser, der hidrører fra nærværende artikels stk. 1, 2 og 9 samt artikel 20, stk. 6, beregnes i overensstemmelse med bilag V, punkt 1 og 2. De indfører måle-, kontrol- og verifikationssystemer, som indebærer, at mindst en statistisk signifikant andel og en repræsentativ prøve af de foranstaltninger til forbedring af energieffektiviteten, der er iværksat af de forpligtede parter, verificeres. Denne måling, kontrol og verifikation gennemføres uafhængigt af de forpligtede parter.

7. Inden for rammerne af ordningen for energispareforpligtelser kan medlemsstaterne:

- a) medtage krav med socialt sigte i de spareforpligtelser, der indføres, herunder ved at kræve, at en del af energieffektivitetsforanstaltningerne som en prioritet gennemføres i husholdninger, der er berørt af energifattigdom, eller i socialt boligbyggeri
- b) tillade de forpligtede parter at medregne certificerede energibesparelser, der er opnået af leverandører af energitjenester eller andre tredjeparter, i opgørelsen over deres opfyldelse af forpligtelsen, bl.a. når de forpligtede parter fremmer foranstaltninger gennem andre organer, som staten har godkendt, eller gennem offentlige myndigheder, som kan omfatte, men ikke behøver omfatte formelle partnerskaber, og som kan være kombineret med andre finansieringskilder. Tillader medlemsstaterne dette, sikrer de, at der er en godkendelsesproces, der er klar, gennemsækelig og åben for alle markedsaktører, og som sigter mod at minimere omkostningerne ved certificering
- c) tillade de forpligtede parter at medregne besparelser opnået i et givet år, som om de var opnået i et af de fire foregående eller tre efterfølgende år.

8. Medlemsstaterne offentliggør én gang om året de energibesparelser, der er opnået af hver af de forpligtede parter, eller af hver underkategori af de forpligtede parter, og samlet set under ordningen.

Medlemsstaterne sikrer, at de forpligtede parter på anmodning indsender:

- a) aggregerede statistiske data om deres slutkunder (med identifikation af væsentlige ændringer i forhold til tidligere indsendte oplysninger), og
- b) aktuelle data om slutkundernes forbrug, herunder efter omstændighederne om belastningsprofiler, kundesegmenter og kundernes geografiske placering, uden at tilsidesætte integriteten og fortroligheden af oplysninger, der er af privat karakter eller forretningsmæssigt følsomme i overensstemmelse med gældende EU-ret.

En sådan anmodning fremsættes højst én gang om året

9. Som alternativ til udarbejdelsen af en ordning for energispareforpligtelser i henhold til stk. 1 kan medlemsstaterne vælge

at træffe andre politiktiltag for at opnå energibesparelser hos slutkunderne, forudsat at disse politiktiltag opfylder kriterierne i stk. 10 og 11. Den årlige mængde nye energibesparelser, der opnås med denne fremgangsmåde, skal svare til den mængde nye energibesparelser, der kræves i henhold til stk. 1, 2 og 3. Såfremt ækvivalensen opretholdes, kan medlemsstaterne kombinere ordninger for energispareforpligtelser med alternative politiktiltag, herunder nationale energieffektivitetsprogrammer.

De politiktiltag, der er omhandlet i første afsnit, kan omfatte, men er ikke begrænset til følgende politiktiltag eller kombinationer heraf:

- a) energi- eller CO₂-afgifter, der har den virkning, at de reducerer energiforbruget i slutanvendelserne
- b) finansieringsordninger og -instrumenter eller skattemæssige incitamenter, der fører til anvendelse af energieffektiv teknologi eller energieffektive teknikker og har den virkning, at de reducerer energiforbruget i slutanvendelserne
- c) regler eller frivillige aftaler, der fører til anvendelse af energieffektiv teknologi eller energieffektive teknikker og har den virkning, at de reducerer energiforbruget i slutanvendelserne
- d) standarder og normer, der sigter mod en forbedring af energieffektiviteten for produkter og tjenesteydelser, herunder bygninger og køretøjer, medmindre disse standarder og normer er obligatoriske og finder anvendelse i medlemsstaterne i henhold til EU-retten
- e) energimærkningsordninger bortset fra dem, der er obligatoriske og finder anvendelse i medlemsstaterne i henhold til EU-retten
- f) uddannelse, herunder energirådgivningsprogrammer, der fører til anvendelse af energieffektiv teknologi eller energieffektive teknikker og har den virkning, at de reducerer energiforbruget i slutanvendelserne.

Medlemsstaterne underretter senest den 5. december 2013 Kommissionen om de politiktiltag, de påtænker at vedtage med henblik på første afsnit og artikel 20, stk. 6, i overensstemmelse med den ramme, der er fastlagt i bilag V, punkt 4, med angivelse af, hvordan den nødvendige mængde besparelser vil blive opnået. I forbindelse med de politiktiltag, der er omhandlet i andet afsnit og i artikel 20, stk. 6, skal denne underretning dokumentere, hvordan kriterierne i stk. 10 i nærværende artikel opfyldes. I forbindelse med andre politiktiltag end dem, der er omhandlet i andet afsnit i nærværende stykke eller i artikel 20, stk. 6, skal medlemsstaterne redegøre for, hvordan et tilsvarende niveau for besparelser, overvågning og verifikation opnås. Kommissionen kan i en periode på tre måneder efter underretningen foreslå ændringer.

10. Med forbehold af stk. 11 gælder følgende kriterier for de politiktiltag, der træffes i henhold til stk. 9, andet afsnit, og artikel 20, stk. 6:

- a) politiktiltagene omfatter mindst to delperioder senest den 31. december 2020 og medfører, at ambitionsniveauet i stk. 1 i nærværende artikel nås
 - b) hver bemyndiget parts, deltagende parts eller offentlig gennemførelsesmyndigheds ansvar, alt efter hvad der er relevant, defineres
 - c) de energibesparelser, der skal opnås, fastlægges på en gennemsigtig måde
 - d) den mængde energibesparelser, der kræves, eller som skal opnås ved hjælp af politiktiltaget, udtrykkes som enten endeligt energiforbrug eller primærenergiforbrug ved hjælp af konverteringsfaktorerne i bilag IV
 - e) energibesparelser beregnes efter metoderne og principperne i bilag V, punkt 1 og 2
 - f) energibesparelser beregnes efter metoderne og principperne i bilag V, punkt 3
 - g) en årsrapport om de opnåede energibesparelser forelægges af de deltagende parter, medmindre det ikke er gennemførligt, og gøres offentligt tilgængelig
 - h) overvågning af resultaterne sikres, og passende foranstaltninger planlægges, hvis der ikke gøres tilfredsstillende fremskridt
 - i) et kontrolsystem, som også omfatter uafhængig verifikation af en statistisk signifikant andel af foranstaltningerne til forbedring af energieffektiviteten, indføres, og
 - j) data om den årlige udviklingstendens for energibesparelser offentliggøres en gang om året.
11. Medlemsstaterne sikrer, at de afgifter, der er omhandlet i stk. 9, andet afsnit, litra a), opfylder kriterierne i stk. 10, litra a), b), c), d), f), h) og j).

Medlemsstaterne sikrer, at de regler og frivillige aftaler, der er omhandlet i stk. 9, andet afsnit, litra c), opfylder kriterierne i stk. 10, litra a), b), c), d), e), g), h), i) og j).

Medlemsstaterne sikrer, at de andre politiktiltag, der er omhandlet i stk. 9, andet afsnit, og de nationale energisparefonde, der er omhandlet i artikel 20, stk. 6, opfylder kriterierne i stk. 10, litra a), b), c), d), e), h), i) og j).

12. Medlemsstaterne sikrer, at energibesparelser ikke medregnes to gange, når virkningen af politiktiltag eller individuelle foranstaltninger overlapper.

Artikel 8

Energisyn og energiledelsessystemer

1. Medlemsstaterne arbejder for, at alle slutkunder får mulighed for at få udført energisyn af høj kvalitet, der er omkostningseffektive og

- a) udføres på en uafhængig måde af kvalificerede og/eller akkrediterede eksperter i overensstemmelse med kvalifikationskriterier, eller
- b) gennemføres og overvåges af uafhængige myndigheder i henhold til national lovgivning.

De energisyn, der er omhandlet i første afsnit, kan udføres af egne eksperter eller eksperter i udførelse af energisyn, hvis den pågældende medlemsstat har indført en ordning for at sikre og kontrollere deres kvalitet, herunder om nødvendigt en tilfældig årlig udvælgelse af en statistisk signifikant procentdel af alle de energisyn, som de udfører.

For at sikre energisyn og energiledelsessystemer af høj kvalitet fastsætter medlemsstaterne gennemsigtige og ikkediskriminerende minimumskriterier for energisyn i bilag VI.

Energisyn må ikke indeholde bestemmelser, der forhindrer, at resultaterne af energisynene overføres til kvalificerede/akkrediterede leverandører af energitjenester, forudsat kunden ikke gør indsigelse.

2. Medlemsstaterne tilrettelægger programmer for at tilskynde SMV'er til at få foretaget energisyn og den efterfølgende gennemførelse af anbefalingerne fra disse energisyn.

På grundlag af gennemsigtige og ikkediskriminerende kriterier og med forbehold af de EU-retlige regler om statsstøtte kan medlemsstaterne indføre støtteordninger for SMV'er, herunder hvis de har indgået frivillige aftaler, for at dække omkostningerne ved et energisyn og gennemførelsen af meget omkostningseffektive anbefalinger fra energisynene, hvis de foreslåede foranstaltninger gennemføres.

Medlemsstaterne gør bl.a. gennem deres respektive repræsentative organisationer SMV'er opmærksom på konkrete eksempler, der viser, hvordan energiledelsessystemer kunne gavne deres forretning. Kommissionen bistår medlemsstaterne ved at støtte udveksling af bedste praksis på dette område.

3. Medlemsstaterne tilrettelægger også programmer for at øge bevidstheden blandt husholdninger om fordelene ved sådanne energisyn gennem passende rådgivningstjenester.

Medlemsstaterne fremmer programmer for uddannelse af eksperter i udførelse af energisyn med henblik på at sikre et tilstrækkeligt antal disponible eksperter.

4. Medlemsstaterne sikrer, at virksomheder, der ikke er SMV'er, får foretaget energisyn på en uafhængig og omkostningseffektiv måde af kvalificerede og/eller akkrediterede eksperter, eller at energisynene gennemføres og overvåges af uafhængige myndigheder i henhold til national lovgivning senest den 5. december 2015 og derefter som minimum hvert fjerde år beregnet fra datoen for det foregående energisyn.

5. Energisyn anses for at opfylde kravene i stk. 4, når de udføres på en uafhængig måde, på grundlag af minimumskriterier i bilag VI, og gennemføres inden for rammerne af frivillige aftaler indgået mellem de berørte parter organisationer og et udpeget organ, som den berørte medlemsstat eller Kommissionen overvåger, eller andre organer, til hvem de kompetente myndigheder har uddelegeret det pågældende ansvar.

Adgangen for markedsdeltagere, der tilbyder energitjenester, baseres på gennemsigtige og ikkediskriminerende kriterier.

6. Virksomheder, der ikke er SMV'er, og som indfører et energi- eller miljøledelsessystem, som er certificeret af et uafhængigt organ i overensstemmelse med de relevante europæiske eller internationale standarder, fritages for kravene i stk. 4, forudsat at medlemsstaterne sikrer, at det pågældende ledelsessystem omfatter et energisyn på grundlag af minimumskriterierne i bilag VI.

7. Energisyn kan stå alene eller indgå i en bredere miljørevision. Medlemsstaterne kan kræve, at en vurdering af den tekniske og økonomiske gennemførlighed af tilslutningen til et eksisterende eller planlagt fjernvarme- eller fjernkølenet skal være en del af energisynet.

Med forbehold af de EU-retlige regler om statsstøtte kan medlemsstaterne indføre incitaments- og støtteordninger med henblik på gennemførelse af anbefalingerne fra energisyn og lignende foranstaltninger.

Artikel 9

Måling

1. Medlemsstaterne sørger for, at slutkunder i forbindelse med forbrug af elektricitet, naturgas, fjernvarme, fjernkøling samt varmt brugsvand, så vidt det er teknisk muligt og økonomisk fornuftigt og står i et rimeligt forhold til de potentielle energibesparelser, udstyres med individuelle målere til en konkurrencedygtig pris, som nøjagtigt afspejler slutkunders faktiske energiforbrug og angiver det faktiske forbrugstidspunkt.

En sådan individuel måler til konkurrencedygtig pris stilles altid til rådighed, når:

- a) en eksisterende måler udskiftes, medmindre dette ikke er teknisk muligt eller ikke er omkostningseffektivt i forhold til den anslåede potentielle energibesparelse på lang sigt
- b) der oprettes en ny forbindelse i en ny bygning, eller der foretages større renoveringsarbejder i en bygning, jf. direktiv 2010/31/EU.

2. Såfremt og i det omfang medlemsstaterne gennemfører intelligente målersystemer og indfører intelligente målere for naturgas og/eller elektricitet i henhold til direktiv 2009/72/EF og 2009/73/EF:

- a) sikrer de sig, at målersystemerne angiver oplysninger om det faktiske forbrugstidspunkt til slutkunderne, og at der tages fuldt hensyn til målsætningerne om energieffektivitet og slutkundefordele, når der fastsættes mindstekrav til målerfunktioner og forpligtelser for markedsdeltagere
- b) sikrer de sig de intelligente måleres og datakommunikationens sikkerhed samt beskyttelse af slutkundernes privatliv i overensstemmelse med EU-lovgivningen om databeskyttelse og beskyttelse af privatlivets fred
- c) kræver de på elområdet og på slutkunders anmodning, at måleroperatørerne sikrer, at måleren eller målerne kan registrere el, der sendes ud i elnettet fra slutkunders lokaler
- d) sikrer de, at der, hvis slutkunderne anmoder om dette, stilles måledata om deres produktion og forbrug af el til rådighed for dem eller en tredjemand, der handler på vegne af slutkunden, i et letforståeligt format, som de kan bruge til at sammenligne aftaler på et ensartet grundlag
- e) kræver de, at der gives passende rådgivning og information til kunderne på tidspunktet for installationen af intelligente målere, navnlig vedrørende deres fulde potentiale med hensyn til administration af måleraflæsning og overvågning af energiforbruget.

3. Leveres opvarmning og køling eller varmt vand til en bygning fra et fjernvarmenet eller fra en central kilde, der betjener flere bygninger, installeres en varme- eller varmtvandsmåler ved varmeveksleren eller på leveringsstedet.

I ejendomme med flere lejligheder og bygninger til flere formål med en central varme- og kølekilde eller forsyning fra et fjernvarmenet eller fra en central kilde, der betjener flere bygninger, installeres der senest den 31. december 2016 individuelle forbrugsmålere, der måler forbruget af varme eller køling eller varmt vand i hver enhed, hvis det er teknisk gennemførligt og omkostningseffektivt. Er det ikke teknisk gennemførligt eller omkostningseffektivt at benytte individuelle målere til at måle varmeforbruget, anvendes der individuelle varmefordelingsmålere til at måle varmeforbruget i hver radiator, medmindre den pågældende medlemsstat godtgør, at installationen af sådanne varmefordelingsmålere ikke vil være omkostningseffektiv. I disse tilfælde kan der overvejes alternative omkostningseffektive metoder til måling af varmeforbruget.

Anvender ejendomme med flere lejligheder fjernvarme eller fjernkøling, eller er egne fælles varme- eller kølesystemer til sådanne ejendomme almindelige, kan medlemsstaterne for at sikre gennemsigtig og nøjagtig beregning af det individuelle forbrug indføre gennemsigtige regler for fordelingen af omkostningerne til varme- eller varmtvandsforbruget i sådanne ejendomme. Reglerne skal, når det er relevant, omfatte retningslinjer for metoden til fordeling af omkostningerne til varme og/eller varmt vand som følger:

- a) varmt vand til husholdningsbehov
- b) varme fra ejendommens installation og med henblik på opvarmning af fællesarealer (hvis trapper og gange er udstyret med radiatorer)
- c) til opvarmning af lejligheder.

Artikel 10

Faktureringsoplysninger

1. Har slutkunderne ikke intelligente målere som omhandlet i direktiv 2009/72/EF og direktiv 2009/73/EF, sikrer medlemsstaterne, hvis det er teknisk muligt og økonomisk begrundet, senest den 31. december 2014, at faktureringsoplysningerne er nøjagtige og bygger på det faktiske forbrug, jf. bilag VII, punkt 1.1, i alle de sektorer, der er omfattet af nærværende direktiv, herunder energidistributører, distributionssystemoperatører og energileverandører i detailleret.

Denne forpligtelse kan opfyldes ved at indføre et system, hvor slutkunderne selv regelmæssigt foretager aflæsningen og underretter energileverandøren om aflæsningerne fra deres måler. Kun i de tilfælde, hvor slutkunden ikke har givet meddelelse om måleraflæsning for en given faktureringsperiode, baseres faktureringen på et anslået forbrug eller en fast takst.

2. De målere, der installeres i overensstemmelse med direktiv 2009/72/EF og 2009/73/EF, skal muliggøre nøjagtig fakturering baseret på faktisk forbrug. Medlemsstaterne sikrer, at slutkunderne har mulighed for let adgang til supplerende oplysninger om hidtidigt forbrug, der giver dem mulighed for selv at foretage detaljeret kontrol.

Supplerende oplysninger om hidtidigt forbrug skal omfatte:

- a) de samlede oplysninger for mindst de foregående tre år eller perioden siden starten på forsyningskontrakten, hvis den er kortere. Oplysningerne skal svare til de perioder, for hvilke der er fremskaffet hyppige faktureringsoplysninger, og
- b) detaljerede oplysninger om forbrugstidspunktet for en hvilken som helst dag, uge eller måned og et hvilket som helst år. Disse oplysninger stilles til rådighed for slutkunden via internettet eller målergrænsefladen for en periode på mindst de foregående 24 måneder eller perioden siden starten på forsyningskontrakten, hvis den er kortere.

3. Uanset om der er installeret intelligente målere:

- a) skal medlemsstaterne kræve, at i det omfang der foreligger oplysninger om slutkundernes energifakturering og hidtidige forbrug, stilles de på slutkundens anmodning til rådighed for en leverandør af energitjenester, der er udpeget af slutkunden
- b) skal medlemsstaterne sikre, at slutkunderne får mulighed for at vælge elektroniske faktureringsoplysninger og fakturaer, og at de på anmodning modtager en klar og letforståelig redegørelse for, hvordan deres faktura er fremkommet, navnlig hvis fakturaer ikke er baseret på det faktiske forbrug
- c) skal medlemsstaterne sikre, at fakturaen ledsages af relevante oplysninger, der giver slutkunderne en samlet oversigt over de aktuelle energiomkostninger, jf. bilag VII
- d) kan medlemsstaterne fastsætte, at oplysningerne på disse fakturaer på slutkundens anmodning ikke skal anses for at udgøre en betalingsanmodning. I sådanne tilfælde sikrer medlemsstaterne, at leverandører af energikilder tilbyder fleksible ordninger for faktiske betalinger
- e) skal medlemsstaterne kræve, at oplysninger om og overslag over energiomkostninger rettidigt gives til forbrugerne efter anmodning og i et letforståeligt format, som de kan bruge til at sammenligne aftaler på et ensartet grundlag.

Artikel 11

Omkostninger ved adgang til målings- og faktureringsoplysninger

1. Medlemsstaterne sikrer, at slutkunderne gratis modtager alle deres fakturaer og faktureringsoplysninger for energiforbrug, og at slutkunderne også på passende vis har gratis adgang til deres forbrugsoplysninger.

2. Uanset stk. 1 skal fordelingen af omkostningerne ved faktureringsoplysninger for individuelt forbrug af varme og køling i ejendomme med flere lejligheder og bygninger til flere formål, jf. artikel 9, stk. 3, gennemføres på nonprofitbasis. Omkostninger som følge af overdragelsen af denne opgave til en tredjepart såsom en tjenesteleverandør eller den lokale energileverandør, som omfatter måling og fordeling af samt redegørelse for det faktiske individuelle forbrug i sådanne ejendomme, kan overføres til slutkunderne, for så vidt sådanne omkostninger er rimelige.

Artikel 12

Program for forbrugeroplysning og styrkelse af forbrugernes stilling

1. Medlemsstaterne træffer passende foranstaltninger for at fremme og lette en effektiv brug af energi hos små energikunder, herunder private kunder. Disse foranstaltninger kan være en del af en national strategi.

2. Med henblik på stk. 1 omfatter disse foranstaltninger et eller flere af elementerne i litra a) eller b):

- a) en række instrumenter og politikker til fremme af adfærd ændring, som kan omfatte:
 - i) skattemæssige incitamenter
 - ii) adgang til finansiering, tilskud eller subsidier
 - iii) formidling af oplysninger
 - iv) forbilledlige projekter
 - v) arbejdspladsaktiviteter
- b) metoder og midler til at engagere forbrugere og forbrugerorganisationer under den mulige indførelse af intelligente målere via kommunikation af:
 - i) omkostningseffektive og letopnåelige ændringer i energi-anvendelse
 - ii) oplysninger om energieffektivitetsforanstaltninger.

Artikel 13

Sanktioner

Medlemsstaterne fastsætter bestemmelser om sanktioner for overtrædelse af de nationale bestemmelser, der er vedtaget i medfør af artikel 7-11 og artikel 18, stk. 3, og træffer alle nødvendige foranstaltninger til at sikre, at de iværksættes. Sanktionerne skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning. Medlemsstaterne meddeler senest den 5. juni 2014 Kommissionen disse bestemmelser og meddeler den omgående senere ændringer af betydning for bestemmelserne.

KAPITEL III

EFFEKTIVITET I ENERGIFORSYNINGEN

Artikel 14

Fremme af effektivitet under opvarmning og køling

1. Senest den 31. december 2015 foretager medlemsstaterne en omfattende vurdering af potentialet for at anvende højeffektiv kraftvarmeproduktion og effektiv fjernvarme og fjernkøling, som de meddeler Kommissionen, og som skal indeholde de oplysninger, der er fastsat i bilag VIII. Hvis de allerede har foretaget en tilsvarende vurdering, meddeler de Kommissionen denne.

Den omfattende vurdering skal tage fuldt hensyn til analysen af det nationale potentiale for højeffektiv kraftvarmeproduktion, der udføres i henhold til direktiv 2004/8/EF.

På Kommissionens anmodning ajourføres vurderingen og tilsendes Kommissionen hvert femte år. Kommissionen fremsætter en sådan anmodning mindst ét år inden den pågældende frist.

2. Medlemsstaterne vedtager politikker, der tilskynder til, at der på lokalt og regionalt plan tages behørigt hensyn til potentialet for at anvende systemer til effektiv opvarmning og køling, navnlig dem, der anvender højeffektiv kraftvarmeproduktion. Der tages hensyn til potentialet for at udvikle lokale og regionale varmemarkeder.

3. Med henblik på den vurdering, der er omhandlet i stk. 1, gennemfører medlemsstaterne en cost-benefit-analyse for deres land, der er baseret på klimatiske forhold, økonomisk gennemførlighed og teknisk egnethed, i overensstemmelse med bilag IX, del 1. Cost-benefit-analysen skal kunne lette identifikationen af de mest ressource- og omkostningseffektive løsninger med henblik på at opfylde varme- og kølebehovene. Cost-benefit-analysen kan være en del af en miljøvurdering i medfør af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42/EF af 27. juni 2001 om vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet ⁽¹⁾.

4. Identificerer vurderingen, der er omhandlet i stk. 1, og analysen, der er omhandlet i stk. 3, et potentiale for anvendelse af højeffektiv kraftvarmeproduktion og/eller effektiv fjernvarme og fjernkøling, hvor fordelene er større end omkostningerne, træffer medlemsstaterne passende foranstaltninger for at udvikle en effektiv fjernvarme- og fjernkøleinfrastruktur og/eller åbne for udvikling af højeffektiv kraftvarmeproduktion og anvendelse af opvarmning og køling fra spildvarme og vedvarende energikilder i overensstemmelse med stk. 1, 5 og 7.

Identificerer vurderingen, der er omhandlet i stk. 1 og analysen, der er omhandlet i stk. 3, ikke et potentiale, hvis fordele er større end omkostningerne, herunder de administrative omkostninger ved at gennemføre den cost-benefit-analyse, der er omhandlet i stk. 5, kan den pågældende medlemsstat fritage anlæg for kravene i nævnte stykke.

5. Medlemsstaterne sikrer, at der gennemføres en cost-benefit-analyse i overensstemmelse med bilag IX, del 2, efter den 5. juni 2014, når:

- a) et nyt termisk kraftværk med en samlet indfyret termisk effekt på mere end 20 MW planlægges opført, for at vurdere omkostningerne og fordelene ved at sikre anlæggets drift som et højeffektivt kraftvarmeverk

⁽¹⁾ EFT L 197 af 21.7.2001, s. 30.

- b) et eksisterende termisk kraftværk med en samlet indfyret termisk effekt på mere end 20 MW får foretaget en omfattende renovering, for at vurdere omkostningerne og fordelene ved at omstille det til højeffektiv kraftvarmeproduktion
- c) et industrianlæg med en samlet indfyret termisk effekt på mere end 20 MW, der frembringer spildvarme på et nyttigt temperaturniveau, planlægges opført eller får foretaget en omfattende renovering, for at vurdere omkostningerne og fordelene ved at udnytte spildvarmen til at tilfredsstille en økonomisk begrundet efterspørgsel, herunder gennem kraftvarmeproduktion, og ved at koble dette anlæg til et fjernvarme- og fjernkølenet
- d) et nyt fjernvarme- og fjernkølenet planlægges opført, eller et nyt energiproduktionsanlæg med en samlet indfyret termisk effekt på mere end 20 MW planlægges opført i et eksisterende fjernvarme- og fjernkølenet, eller et sådant eksisterende anlæg skal have foretaget en omfattende renovering, for at vurdere omkostningerne og fordelene ved at udnytte spildvarmen fra nærliggende industrianlæg.

Installationen af udstyr til opsamling af kuldioxid produceret af et fyringsanlæg med henblik på at lagre det geologisk som fastsat i direktiv 2009/31/EF anses ikke for at være renovering i henhold til dette stykkes litra b), c) og d).

Medlemsstaterne kan kræve, at den cost-benefit-analyse, der er omhandlet i litra c) og d), gennemføres i samarbejde med de virksomheder, der har ansvaret for driften af fjernvarme- og fjernkølenettet.

6. Medlemsstaterne kan fritage følgende for kravene i stk. 5:

- a) de spidsbelastnings- og backupanlæg til elproduktion, der efter planen skal være i drift mindre end 1 500 driftstimer om året som rullende gennemsnit over en femårsperiode, på baggrund af en verifikationsprocedure fastlagt af medlemsstaterne, der skal sikre, at dette fritagelseskriterium opfyldes
- b) atomkraftværker
- c) anlæg, der skal placeres tæt på en geologisk lagringslokalitet med godkendelse i henhold til direktiv 2009/31/EF.

Medlemsstaterne kan også fastsætte tærskelværdier udtrykt som mængden af tilgængelig nyttig spildvarme, efterspørgslen efter varme eller afstanden mellem industrianlæggene og fjernvarmenettene for at fritage individuelle anlæg fra bestemmelserne i stk. 5, litra c) og d).

Medlemsstaterne underretter Kommissionen om fritagelser vedtaget i medfør af nærværende stykke senest den

31. december 2013 og derefter om eventuelle senere ændringer af dem.

7. Medlemsstaterne vedtager bevillingskriterier som omhandlet i artikel 7 i direktiv 2009/72/EF eller tilsvarende tilladelseskriterier for at:

- a) tage hensyn til resultatet af den omfattende vurdering, der er omhandlet i stk. 1
- b) sikre, at kravene i stk. 5 opfyldes, og
- c) tage hensyn til resultatet af cost-benefit-analysen, der er omhandlet i stk. 5.

8. Medlemsstaterne kan fritage individuelle anlæg for i henhold til bevillings- og tilladelseskriterierne, der er omhandlet i stk. 7, at skulle gennemføre de muligheder, hvis fordele er større end omkostningerne, hvis det af retlige, ejendomsretlige eller finansielle grunde er strengt nødvendigt. I disse tilfælde fremsender medlemsstaten senest tre måneder efter at have truffet sin afgørelse en begrundet meddelelse herom til Kommissionen.

9. Stk. 5, 6, 7 og 8 i denne artikel finder anvendelse på anlæg, der omfattes af direktiv 2010/75/EU, uden at det berører kravene i nævnte direktiv.

10. Medlemsstaterne sikrer, at oprindelsen af elektricitet produceret ved højeffektiv kraftvarmeproduktion kan garanteres ved hjælp af objektive, gennemsigtige og ikkediskriminerende kriterier, som hver medlemsstat fastsætter på grundlag af de harmoniserede referenceværdier for effektiviteten, der er nævnt i bilag II, litra f). De sikrer, at denne oprindelsesgaranti opfylder de krav og mindst indeholder de oplysninger, der er anført i bilag X. Medlemsstaterne anerkender gensidigt hinandens oprindelsesgarantier, udelukkende som bevis for de i dette stykke omhandlede oplysninger. En eventuel afvisning af at anerkende en oprindelsesgaranti som et sådant bevis — særlig af grunde, der vedrører forebyggelse af svig — skal bygge på objektive, gennemsigtige og ikkediskriminerende kriterier. Medlemsstaterne underretter Kommissionen om en sådan afvisning og om dens begrundelse. Hvis en medlemsstat afviser at anerkende en oprindelsesgaranti, kan Kommissionen træffe afgørelse om at tvinge den pågældende medlemsstat til at anerkende den, navnlig under hensyn til objektive, gennemsigtige og ikkediskriminerende kriterier, som ligger til grund for anerkendelsen.

Kommissionen tillægges beføjelser til at vedtage delegerede retsakter i overensstemmelse med nærværende direktivs artikel 23 for at revidere de harmoniserede referenceværdier for effektiviteten, der på grundlag af direktiv 2004/8/EF er fastsat ved Kommissionens gennemførelsesafgørelse 2011/877/EU ⁽¹⁾, senest den 31. december 2014.

⁽¹⁾ EUT L 343 af 23.12.2011, s. 91.

11. Medlemsstaterne sikrer, at det er en forudsætning for eventuel støtte til kraftvarmeproduktion, at elproduktionen foregår på højeffektive kraftvarmeværker, og at spildvarmen faktisk udnyttes til at opnå primærenergibesparelser. Statsstøtte-reglerne finder anvendelse på offentlig støtte til kraftvarmeproduktion og til fjernvarmeproduktion og -net, hvor det er relevant.

Artikel 15

Energiomformning, -transmission og -distribution

1. Medlemsstaterne sikrer, at nationale energitilsynsmyndigheder under udførelsen af de tilsynsopgaver, der er anført i direktiv 2009/72/EF og 2009/73/EF, tager behørigt hensyn til energieffektiviteten i deres beslutninger vedrørende driften af gas- og elinfrastrukturen.

Medlemsstaterne sikrer navnlig, at nationale energitilsynsmyndigheder gennem fastsættelse af nettakster og -regler inden for rammerne af direktiv 2009/72/EF og under hensyntagen til omkostningerne og fordelene ved hver foranstaltning tilskynder netoperatørerne til at stille systemtjenester til rådighed for brugerne af nettet, som gør det muligt for dem at gennemføre foranstaltninger til forbedring af energieffektiviteten som led i den fortsatte udbygning af intelligente net.

Sådanne systemtjenester kan fastlægges af systemoperatøren og må ikke have negative virkninger for systemets sikkerhed.

For så vidt angår el sikrer medlemsstaterne, at netregulering og nettakster opfylder kriterierne i bilag XI under hensyntagen til de retningslinjer og regler, der er udarbejdet i henhold til forordning (EF) nr. 714/2009.

2. Medlemsstaterne sikrer senest den 30. juni 2015, at:

- a) der er foretaget en vurdering af potentialet for energieffektivitet i deres gas- og elinfrastruktur, navnlig med hensyn til transmission, distribution, laststyring og interoperabilitet, samt tilslutning til energiproduktionsanlæg, herunder adgangsmuligheder for mikroenergiproduktionsanlæg
- b) der er udpeget konkrete foranstaltninger og investeringer med henblik på indførelse af omkostningseffektive forbedringer af energieffektiviteten i netinfrastrukturen med en tidsplan for deres indførelse.

3. Medlemsstaterne kan tillade, at der ved netbunden energitransmission og -distribution indføres komponenter i ordninger og takststrukturer med socialt sigte, såfremt eventuelle forstyrrelser af transmissions- og distributionssystemet begrænses mest muligt og ikke er ude af proportioner med det sociale sigte.

4. Medlemsstaterne sørger for at fjerne incitamenter i transmissions- og distributionstaksterne, der er skadelige for den samlede effektivitet (herunder energieffektivitet) af produktionen, transmissionen, distributionen og forsyningen af elektricitet, eller som kan hindre deltagelse af efterspørgselsreaktion på balanceringsmarkeder og inden for indkøb af hjælpeydelse. Medlemsstaterne sikrer, at netoperatører gives incitamenter til at forbedre effektiviteten i udformningen og driften af infrastrukturen, og at takster inden for rammerne af direktiv 2009/72/EF gør det muligt for leverandører at forbedre forbrugernes inddragelse i systemeffektiviteten, herunder efterspørgselsreaktion, afhængig af de nationale forhold.

5. Uden at det berører artikel 16, stk. 2, i direktiv 2009/28/EF og under hensyntagen til artikel 15 i direktiv 2009/72/EF og behovet for at sikre kontinuitet i varmemforsyningen, sikrer medlemsstaterne, med forbehold af krav vedrørende opretholdelse af nettets pålidelighed og sikkerhed, ud fra gennemsigtige og ikkediskriminerende kriterier fastlagt af de kompetente nationale myndigheder, at transmissionssystemoperatører og distributionssystemoperatører, når de er ansvarlige for lastfordeling mellem elproduktionsanlæg inden for deres område:

- a) garanterer transmission og distribution af elektricitet fra højeffektiv kraftvarmeproduktion
- b) yder prioriteret eller garanteret adgang til nettet for elektricitet fra højeffektiv kraftvarmeproduktion
- c) ved lastfordeling mellem elproduktionsanlæg giver forrang til elektricitet fra højeffektiv kraftvarmeproduktion, for så vidt som den sikre drift af det nationale elektricitetssystem tillader det.

Medlemsstaterne sikrer, at reglerne for klassificering af de forskellige adgangs- og lastfordelingsprioriteter i deres elektricitetssystemer forklares udførligt og offentliggøres. Når medlemsstaterne giver prioriteret adgang eller forrang ved lastfordeling til højeffektiv kraftvarmeproduktion, kan de foretage klassificeringer mellem og inden for forskellige typer vedvarende energi og højeffektiv kraftvarmeproduktion, og de skal under alle omstændigheder sikre, at den prioriterede adgang for eller forrangen ved lastfordeling til energi fra variable vedvarende energikilder ikke hæmmes.

Ud over de forpligtelser, der er fastsat i første afsnit, skal transmissionssystemoperatører og distributionssystemoperatører opfylde kravene i bilag XII.

Medlemsstaterne kan særligt lette tilkobling af el produceret ved højeffektiv kraftvarmeproduktion fra små kraftvarmeenheder og mikrokraftvarmeenheder til forsyningsnettet. Medlemsstaterne træffer om nødvendigt foranstaltninger for at tilskynde netværksoperatører til at indføre en enkel »installér og informér«-anmeldelsesprocedure i forbindelse med installation af mikrokraftvarmeenheder for at forenkle og forkorte godkendelsesproceduren for privatpersoner og montører.

6. Med forbehold af kravene til opretholdelse af nettets pålidelighed og sikkerhed tager medlemsstaterne passende skridt til at sikre, at operatører af højeffektive kraftvarmeværker kan tilbyde balanceringsydelser og andre driftsmæssige ydelser på transmissionssystemoperatør- eller distributionssystemoperatørniveau, hvis det teknisk og økonomisk er gennemførligt med det højeffektive kraftvarmeanlægs driftform. Transmissionssystemoperatører og distributionssystemoperatører sikrer, at sådanne ydelser indgår i en tilbudsproces, der er gennemsigtig, ikkediskriminerende og åben for granskning.

I relevante tilfælde kan medlemsstaterne kræve, at transmissionssystemoperatører og distributionssystemoperatører tilskynder til placering af højeffektiv kraftvarmeproduktion tæt på områder med efterspørgsel ved at nedsætte tilslutningsafgifterne og afgifterne for brug af systemet.

7. Medlemsstaterne kan tillade, at producenter af el fra højeffektiv kraftvarmeproduktion, der ønsker tilslutning til elforsyningsnettet, sender tilslutningsarbejdet i udbud.

8. Medlemsstaterne sikrer, at nationale energitilsynsmyndigheder tilskynder til, at ressourcer på efterspørgselsiden, såsom efterspørgselsreaktion, sideløbende med leverandørerne deltager på engros- og detailmarkederne.

Med forbehold af tekniske begrænsninger i forbindelse med netforvaltning sikrer medlemsstaterne, at transmissionssystemoperatører og distributionssystemoperatører ved opfyldelse af krav til balancerings- og hjælpeydelser behandler udbydere af efterspørgselsreaktion, herunder aggregatorer, på en ikkediskriminerende måde på baggrund af deres tekniske kapacitet.

Med forbehold af tekniske begrænsninger i forbindelse med netforvaltning fremmer medlemsstaterne efterspørgselsreaktionens adgang til og deltagelse på markeder for balancerings- og reserve samt andre systemtjenester, bl.a. ved at kræve, at nationale energitilsynsmyndigheder eller, hvis deres nationale reguleringsordninger kræver det, transmissionssystemoperatører og distributionssystemoperatører i tæt samarbejde med leverandører og forbrugere af efterspørgselstjenester fastsætter tekniske specifikationer for deltagelse på disse markeder på grundlag af disse markeders tekniske krav og kapacitet til efterspørgselsreaktion. Sådanne specifikationer omfatter aggregatorers deltagelse.

9. Ved indberetning i henhold til direktiv 2010/75/EU og med forbehold af nævnte direktivs artikel 9, stk. 2, overvejer medlemsstaterne at medtage oplysninger om energieffektivitets-

niveauet for anlæg, der foretager forbrænding af brændstoffer med en samlet nominel indfyret termisk effekt på 50 MW eller derover i lyset af de relevante bedste tilgængelige teknikker, der er udviklet i medfør af direktiv 2010/75/EU og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/1/EF af 15. januar 2008 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening⁽¹⁾.

Medlemsstaterne kan tilskynde driftsledere for anlæg, der er omhandlet i første afsnit, til at øge deres gennemsnitlige årlige nettodriftshastigheder.

KAPITEL IV

HORISONTALE BESTEMMELSER

Artikel 16

Kvalifikations-, akkrediterings- og attesteringsordninger

1. Finder en medlemsstat, at det nationale niveau af teknisk kompetence, objektivitet og pålidelighed er utilstrækkeligt, sikrer den, at attesterings- og/eller akkrediteringsordninger og/eller tilsvarende kvalifikationsordninger, herunder om nødvendigt passende uddannelsesprogrammer, senest den 31. december 2014 bliver eller er til rådighed for leverandører af energitjenester, energisyn, ansvarlige for energistyringen og montører af energirelaterede bygningsdele, jf. definitionen i artikel 2, nr. 9), i direktiv 2010/31/EU.

2. Medlemsstaterne sikrer, at de ordninger, der er omhandlet i stk. 1, skaber gennemsigtighed for forbrugerne, er pålidelige og bidrager til de nationale energieffektivitetsmål.

3. Medlemsstaterne offentliggør de i stk. 1 omhandlede attesterings- og/eller akkrediteringsordninger eller tilsvarende kvalifikationsordninger og samarbejder indbyrdes og med Kommissionen om sammenligning og anerkendelse af ordningerne.

Medlemsstaterne træffer i overensstemmelse med artikel 18, stk. 1, passende foranstaltninger for at gøre forbrugerne opmærksom på, at kvalifikations- og eller attesteringsordninger er til rådighed.

Artikel 17

Information og uddannelse

1. Medlemsstaterne sikrer, at oplysninger om tilgængelige energieffektivitetsmekanismer og økonomiske og juridiske rammer er gennemsigtige og udbredes bredt til alle relevante markedsaktører, herunder forbrugere, håndværkere, arkitekter, ingeniører, miljørevisorer og eksperter i udførelse af energisyn samt montører af bygningsdele som defineret i direktiv 2010/31/EU.

Medlemsstaterne tilskynder til, at banker og andre finansielle institutter informeres om mulighederne for at deltage i finansieringen af foranstaltninger til forbedring af energieffektiviteten, herunder gennem oprettelse af offentlig-private partnerskaber.

⁽¹⁾ EUT L 24 af 29.1.2008, s. 8.

2. Medlemsstaterne skaber hensigtsmæssige rammer for, at markedsoperatørerne kan give passende og målrettet oplysning og rådgivning til energiforbrugerne om energieffektivitet.

3. Kommissionen vurderer virkningen af sine foranstaltninger til støtte for udviklingen af platforme, der blandt andet inddrager europæiske organer inden for den sociale dialog i at fremme uddannelsesprogrammer inden for energieffektivitet, og fremmer om nødvendigt yderligere foranstaltninger. Kommissionen støtter de europæiske arbejdsmarkedsparters drøftelser om energieffektivitet.

4. Medlemsstaterne fremmer med interessenters deltagelse, herunder lokale og regionale myndigheder, passende oplysnings-, bevidstgørelses- og uddannelsesinitiativer for at oplyse borgerne om fordelene ved og de praktiske forhold omkring foranstaltninger til forbedring af energieffektiviteten.

5. Kommissionen tilskynder til, at oplysninger om bedste praksis for energieffektivitet i medlemsstaterne udveksles og udbredes bredt.

Artikel 18

Energitjenester

1. Medlemsstaterne fremmer markedet for energitjenester og SMV'ers adgang til det ved at:

- a) udbrede klar og lettilgængelig information om:
 - i) foreliggende energitjenestekontrakter og om de bestemmelser, de bør omfatte for at sikre, at der opnås energibesparelser, og at slutkundernes rettigheder beskyttes
 - ii) finansieringsinstrumenter, incitamenter, tilskud og lån som støtte for energieffektivitetstjenesteprojekter
- b) fremme udviklingen af kvalitetsmærker, der bl.a. udvikles af handelssammenslutninger
- c) offentliggøre og regelmæssigt ajourføre en liste over disponible og kvalificerede og/eller attesterede leverandører af energitjenester og deres kvalifikationer og/eller attesteringer, jf. artikel 16, eller skabe en grænseflade, hvor leverandører af energitjenester kan formidle oplysninger
- d) støtte den offentlige sektor med at tage imod tilbud om energitjenester, navnlig i forbindelse med renovering af bygninger ved at tilvejebringe:
 - i) standardkontrakter i forbindelse med indgåelse af kontrakter om energimæssig ydeevne, der mindst omfatter de i bilag XIII anførte punkter
 - ii) oplysninger om bedste praksis vedrørende indgåelse af kontrakter om energimæssig ydeevne, herunder, hvis den forefindes, en cost-benefit-analyse på grundlag af en livscyklustilgang

e) forelægge en kvalitativ undersøgelse inden for rammerne af den nationale energieffektivitetshandlingsplan vedrørende den nuværende og fremtidige udvikling af markedet for energitjenester.

2. Medlemsstaterne støtter den korrekte funktion af markedet for energitjenester, om nødvendigt ved:

- a) at identificere og offentliggøre kontaktpunkt(er), hvor slutkunderne kan indhente de i stk. 1 nævnte oplysninger
 - b) om nødvendigt at træffe foranstaltninger til at fjerne de reguleringsmæssige og ikkereguleringsmæssige hindringer for brugen af indgåelse af kontrakter om energimæssig ydeevne og andre energieffektivitetstjenestemodeller med henblik på identificering og/eller gennemførelse af energibesparende foranstaltninger
 - c) at overveje at indføre eller tildele en uafhængig mekanisme, f.eks. en ombudsmand, den rolle at sikre, at klager og udenretslig tvistbilæggelse i forbindelse med indgåelse af energitjenestekontrakter behandles effektivt
 - d) at gøre det muligt for uafhængige markedsformidlere at spille en rolle med hensyn til at stimulere markedsudviklingen på efterspørgsels- og udbudssiden.
3. Medlemsstaterne sikrer, at energidistributører, distributionssystemoperatører og energileverandører i detailledet afstår fra enhver aktivitet, der kan hæmme efterspørgslen efter eller leveringen af energitjenester eller andre foranstaltninger til forbedring af energieffektiviteten eller hindre udviklingen af markeder for sådanne tjenester eller foranstaltninger, herunder aktiviteter, der kan holde konkurrenter ude af markedet eller udgøre misbrug af en dominerende stilling.

Artikel 19

Andre foranstaltninger til fremme af energieffektivitet

1. Med forbehold af de grundlæggende principper i medlemsstaternes ejendoms- og lejeret vurderer medlemsstaterne reguleringsmæssige og ikkereguleringsmæssige hindringer for energieffektivitet og træffer om nødvendigt passende foranstaltninger for at afvikle dem, navnlig hvad angår:

- a) fordelingen af incitamenter mellem ejer og lejer eller mellem flere ejere af en bygning med henblik på at sikre, at disse parter ikke afholder sig fra at investere i større effektivitet, alene fordi de ikke hver især vil få det fulde udbytte, eller fordi der ikke er regler for, hvordan omkostninger og fordele skal fordeles mellem dem, herunder nationale regler og foranstaltninger, der regulerer beslutningsprocesser i ejendomme med flere ejere

- b) love og reguleringsmæssige bestemmelser samt administrativ praksis for offentlige indkøb og årlig budgettering og regnskabsføring med henblik på at sikre, at de enkelte offentlige organer ikke afholder sig fra at foretage investeringer i forbedring af energieffektiviteten og minimering af de forventede livscyklusomkostninger og fra at benytte indgåelse af kontrakter om energimæssig ydeevne og andre mekanismer til tredjepartsfinansiering på langsigtet kontraktlig basis.

Sådanne foranstaltninger til at afvikle hindringer kan omfatte tilvejebringelse af incitamenter, ophævelse eller ændring af love eller andre retsforskrifter eller vedtagelse af retningslinjer og fortolkende meddelelser eller forenkling af administrative procedurer. Foranstaltningerne kan kombineres med uddannelse i, specifik oplysning om samt teknisk bistand til energieffektivitet.

2. Vurderingen af hindringer og foranstaltninger, jf. stk. 1, indsendes til Kommissionen i den første nationale energieffektivitetshandlingsplan, der er omhandlet i artikel 24, stk. 2. Kommissionen tilskynder i den forbindelse til udveksling af bedste praksis mellem medlemsstaterne.

Artikel 20

National energisparefond, finansiering og teknisk støtte

1. Med forbehold af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde letter medlemsstaterne oprettelsen af finansieringsfaciliteter eller anvendelsen af eksisterende faciliteter til foranstaltninger til forbedring af energieffektiviteten med henblik på at maksimere fordelene ved en flerstrengt finansiering.

2. Kommissionen bistår i givet fald direkte eller gennem de europæiske finansielle institutioner medlemsstaterne med oprettelsen af finansieringsfaciliteter og tekniske støtteordninger med henblik på at øge energieffektiviteten i forskellige sektorer.

3. Kommissionen fremmer udvekslingen af bedste praksis mellem de kompetente nationale eller regionale myndigheder eller organer, f.eks. via årlige møder mellem tilsynsorganerne, offentlige databaser med oplysninger om medlemsstaternes gennemførelse af foranstaltninger samt landesammenligninger.

4. Medlemsstaterne kan oprette en national energisparefond. Formålet med denne fond skal være at støtte nationale initiativer til forbedring af energieffektiviteten.

5. Medlemsstaterne kan tillade, at de forpligtelser, der er fastsat i artikel 5, stk. 1, opfyldes ved årlige bidrag til den nationale energisparefond, der svarer til de investeringer, der er nødvendige for at opfylde disse forpligtelser.

6. Medlemsstaterne kan fastsætte, at forpligtede parter kan opfylde deres forpligtelser i artikel 7, stk. 1, ved at yde et

årligt bidrag til den nationale energisparefond, der svarer til de investeringer, der er nødvendige for at opfylde disse forpligtelser.

7. Medlemsstaterne kan anvende deres indtægter fra de årlige emissionstildelinger i henhold til beslutning nr. 406/2009/EF til udvikling af innovative finansieringsmekanismer til at opfylde målet i artikel 5 om at forbedre bygningers energimæssige ydeevne.

Artikel 21

Konverteringsfaktorer

Konverteringsfaktorerne i bilag IV anvendes ved omregning af energibesparelser til en fælles enhed med henblik på sammenligning, medmindre anvendelse af andre konverteringsfaktorer kan begrundes.

KAPITEL V

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 22

Delegerede retsakter

1. Kommissionen tillægges beføjelser til at vedtage delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 23 for at revidere de harmoniserede referenceværdier for effektiviteten, der er omhandlet i artikel 14, stk. 10, andet afsnit.

2. Kommissionen tillægges beføjelser til at vedtage delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 23 for at tilpasse værdier, beregningsmetoder, standardkoefficient for primær-energi og krav i bilag I, II, III, IV, V, VII, VIII, IX, X og XII til den tekniske udvikling.

Artikel 23

Udøvelse af de delegerede beføjelser

1. Beføjelsen til at vedtage delegerede retsakter tillægges Kommissionen på de i denne artikel fastlagte betingelser.

2. Beføjelsen til at vedtage delegerede retsakter, jf. artikel 22, tillægges Kommissionen for en periode på fem år fra den 4. december 2012.

3. Den i artikel 22 omhandlede delegation af beføjelser kan til enhver tid tilbagekaldes af Europa-Parlamentet eller Rådet. En afgørelse om tilbagekaldelse bringer delegationen af de beføjelser, der er angivet i den pågældende afgørelse, til ophør. Den får virkning dagen efter offentliggørelsen af afgørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende* eller på et senere tidspunkt, der angives i afgørelsen. Den berører ikke gyldigheden af delegerede retsakter, der allerede er i kraft.

4. Så snart Kommissionen vedtager en delegeret retsakt, giver den samtidigt Europa-Parlamentet og Rådet meddelelse herom.

5. En delegeret retsakt vedtaget i henhold til artikel 22 træder kun i kraft, hvis hverken Europa-Parlamentet eller Rådet har gjort indsigelse inden for en frist på to måneder fra meddelelsen af den pågældende retsakt til Europa-Parlamentet og Rådet, eller hvis Europa-Parlamentet og Rådet inden udløbet af denne frist begge har informeret Kommissionen om, at de ikke agter at gøre indsigelse. Fristen forlænges med to måneder på Europa-Parlamentets eller Rådets initiativ.

Artikel 24

Evaluerings og tilsyn med gennemførelsen

1. Senest den 30. april hvert år fra 2013 aflægges medlemsstaterne rapport om de fremskridt, de har gjort til opfyldelse af de nationale energieffektivitetsmål, jf. bilag XIV, del 1. Rapporten kan udgøre en del af de nationale reformprogrammer, som er omhandlet i Rådets henstilling 2010/410/EU af 13. juli 2010 om overordnede retningslinjer for medlemsstaternes og Unionens økonomiske politikker ⁽¹⁾.

2. Senest den 30. april 2014 og derefter hvert tredje år indsender medlemsstaterne nationale energieffektivitetshandlingsplaner. De nationale energieffektivitetshandlingsplaner skal omfatte væsentlige foranstaltninger til forbedring af energieffektiviteten og forventede og/eller opnåede energibesparelser, herunder besparelser inden for energiforsyning, -transmission og -distribution samt i slutanvendelsen af energi, med henblik på at nå de nationale energieffektivitetsmål, der er omhandlet i artikel 3, stk. 1. De nationale energieffektivitetshandlingsplaner suppleres med opdaterede skøn over det forventede samlede primærenergiforbrug i 2020 og det forventede primærenergiforbrug i de sektorer, der er angivet i bilag XIV, del 1.

Kommissionen tilvejebringer senest den 31. december 2012 en vejledende model for de nationale energieffektivitetshandlingsplaner. Denne model vedtages efter rådgivningsproceduren i artikel 26, stk. 2. De nationale energieffektivitetshandlingsplaner skal under alle omstændigheder indeholde de oplysninger, der er specificeret i bilag XIV.

3. Kommissionen gennemgår de årlige rapporter og de nationale energieffektivitetshandlingsplaner og vurderer, i hvilket omfang medlemsstaterne har gjort fremskridt med at opfylde de nationale energieffektivitetsmål, der er krævet i medfør af artikel 3, stk. 1, og med at gennemføre dette direktiv. Kommissionen fremsender sin vurdering til Europa-Parlamentet og Rådet. På baggrund af sin vurdering af rapporterne og de nationale energieffektivitetshandlingsplaner kan Kommissionen udstede henstillinger til medlemsstaterne.

4. Kommissionen overvåger, hvilke virkninger gennemførelsen af dette direktiv får for direktiv 2003/87/EF, 2009/28/EF og 2010/31/EU og beslutning nr. 406/2009/EF og for industrisektorerne, især de sektorer, der er udsat for en betydelig risiko for carbon leakage som fastsat i afgørelse 2010/2/EU.

5. Kommissionen undersøger, om der fortsat er behov for muligheden for fritagelser i artikel 14, stk. 6, første gang i forbindelse med vurderingen af den første nationale energieffektivitetshandlingsplan og derefter hvert tredje år. Hvis undersøgelsen viser, at et eller flere kriterier for disse fritagelser ikke længere kan begrundes under hensyntagen til eksistensen af varmebelastning og de fritagne anlægs faktiske driftsvilkår, foreslår Kommissionen passende foranstaltninger.

6. Inden den 30. april hvert år sender medlemsstaterne Kommissionen statistiske oplysninger om den nationale el- og varmeproduktion fra høj- og laveeffektiv kraftvarmeproduktion opgjort efter metoden i bilag I og sat i forhold til den samlede varme- og elproduktion. Desuden fremsender de årlige statistikker om varme- og elkapaciteten i kraftvarmeanlæg, om hvilke brændstoffer der anvendes i kraftvarmeanlæggene samt produktions- og kapacitetstal for fjernvarme og fjernkøling sat i forhold til den samlede varme- og elproduktion og -kapacitet. Medlemsstaterne fremsender statistiske oplysninger om, hvilke primærenergisparelser der er opnået ved udnyttelse af kraftvarmeproduktion opgjort efter metoden i bilag II.

7. Senest den 30. juni 2014 forelægger Kommissionen den vurdering, der er omhandlet i artikel 3, stk. 2, for Europa-Parlamentet og Rådet, om nødvendigt ledsaget af forslag til yderligere foranstaltninger.

8. Kommissionen vurderer effektiviteten af gennemførelsen af artikel 6 senest den 5. december 2015 under hensyn til kravene i direktiv 2004/18/EF, og forelægger en rapport for Europa-Parlamentet og Rådet. Denne rapport ledsages i givet fald af forslag til yderligere foranstaltninger.

9. Senest den 30. juni 2016 forelægger Kommissionen en rapport for Europa-Parlamentet og Rådet om gennemførelsen af artikel 7. Denne rapport ledsages i givet fald af et lovforslag med et eller flere af følgende formål:

a) at ændre den endelige dato i artikel 7, stk. 1

b) at gennemgå kravene i artikel 7, stk. 1, 2 og 3

c) at fastsætte yderligere fælles krav, navnlig vedrørende de forhold, der er omhandlet i artikel 7, stk. 7.

⁽¹⁾ EUT L 191 af 23.7.2010, s. 28.

10. Senest den 30. juni 2018 vurderer Kommissionen, hvilke fremskridt medlemsstaterne har gjort med at afvikle de reguleringsmæssige og ikkereguleringsmæssige hindringer, der er omhandlet i artikel 19, stk. 1. Denne vurdering følges i givet fald op af forslag til yderligere foranstaltninger.

11. Kommissionen gør de i stk. 1 og 2 omhandlede rapporter tilgængelige for offentligheden.

Artikel 25

Onlineplatform

Kommissionen etablerer en onlineplatform for at fremme den praktiske gennemførelse af dette direktiv på nationalt, regionalt og lokalt niveau. Denne platform skal støtte udvekslingen af erfaringer om praksis, benchmarking, netværksaktiviteter og innovativ praksis.

Artikel 26

Udvalgsprocedure

1. Kommissionen består af et udvalg. Dette udvalg er et udvalg som omhandlet i forordning (EU) nr. 182/2011.

2. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 4 i forordning (EU) nr. 182/2011.

Artikel 27

Ændring og ophævelse

1. Direktiv 2006/32/EF ophæves med virkning fra den 5. juni 2014, med undtagelse af artikel 4, stk. 1-4, i og bilag I, III og IV til nævnte direktiv, uden at medlemsstaternes forpligtelser med hensyn til tidsfristen for direktivets gennemførelse i national ret derved berøres. Artikel 4, stk. 1-4, i og bilag I, III og IV til direktiv 2006/32/EF ophæves med virkning fra den 1. januar 2017.

Direktiv 2004/8/EF ophæves med virkning fra den 5. juni 2014, uden at medlemsstaternes forpligtelser med hensyn til tidsfristen for dets gennemførelse i national ret derved berøres.

Henvisninger til direktiv 2006/32/EF og 2004/8/EF betragtes som henvisninger til nærværende direktiv og læses i overensstemmelse med sammenligningstabellen i bilag XV.

2. Artikel 9, stk. 1 og 2, i direktiv 2010/30/EU udgår med virkning fra den 5. juni 2014.

3. Direktiv 2009/125/EF ændres således:

1) Følgende betragtning indsættes:

»(35a) I henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/31/EU af 19. maj 2010 om bygningers energimæssige ydeevne (*) skal medlemsstaterne fastsætte krav til energimæssig ydeevne for bygningsdele, der udgør en del af bygningens klimaskærm, og krav til installationer for så vidt angår den samlede energimæssige ydeevne, korrekt installering og passende dimensionering, indstilling og kontrol af de tekniske bygningsinstallationer, der er installeret i eksisterende bygninger. Det er i overensstemmelse med målene i nærværende direktiv, at disse krav under visse omstændigheder kan begrænse installationen af energirelaterede produkter, som er i overensstemmelse med nærværende direktiv og dets gennemførelsesforanstaltninger, forudsat at sådanne krav ikke udgør en urimelig markedshindring.

(*) EUT L 153 af 18.6.2010, s. 13.«

2) Følgende punktum tilføjes i slutningen af artikel 6, stk. 1:

»Dette berører ikke de krav til energimæssig ydeevne og de krav til installationer, som medlemsstaterne har fastsat i overensstemmelse med artikel 4, stk. 1, og artikel 8 i direktiv 2010/31/EU.«

Artikel 28

Gennemførelse

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 5. juni 2014.

Uanset første afsnit sætter medlemsstaterne de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme artikel 4, artikel 5, stk. 1, første afsnit, artikel 5, stk. 5, artikel 5, stk. 6, artikel 7, stk. 9, sidste afsnit, artikel 14, stk. 6, artikel 19, stk. 2, artikel 24, stk. 1, og artikel 24, stk. 2, samt bilag V, punkt 4, inden udløbet af de heri fastsatte frister.

De tilsender straks Kommissionen disse love og bestemmelser.

Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste nationale retsforskrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

*Artikel 29***Ikrafttræden**

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

*Artikel 30***Adressater**

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Strasbourg, den 25. oktober 2012.

På Europa-Parlamentets vegne

M. SCHULZ

Formand

På Rådets vegne

A. D. MAVROYIANNIS

Formand

BILAG I

GENERELLE PRINCIPPER FOR BEREGNINGEN AF EL FRA KRAFTVARMEPRODUKTION

Del I

Generelle principper

De værdier, der benyttes til beregning af el fra kraftvarmeproduktion, fastsættes på grundlag af den forventede eller faktiske drift af enheden under normale forhold. I forbindelse med mikrokraftvarmeeenheder kan beregningen baseres på certificerede værdier.

- a) El produceret ved kraftvarme ansættes til den samlede årlige elproduktion fra enheden målt ved hovedgeneratorernes afgangsklemmer
- i) i kraftvarmeeenheder af type b), d), e), f), g) og h), jf. del II, med en af medlemsstaterne fastsat årlig samlet effektivitet på mindst 75 %, og
- ii) i kraftvarmeeenheder af type a) og c), jf. del II, med en af medlemsstaterne fastsat årlig samlet effektivitet på mindst 80 %.
- b) I kraftvarmeeenheder med en årlig samlet effektivitet på mindre end værdien i litra a), nr. i), (kraftvarmeeenheder af type b), d), e), f), g) og h), jf. del II) eller en årlig samlet effektivitet på mindre end værdien i litra a), nr. ii), (kraftvarmeeenheder af type a) og c), jf. del II) beregnes kraftvarmeproduktionen efter følgende formel:

$$E_{\text{CHP}} = H_{\text{CHP}} \cdot C$$

hvor:

E_{CHP} er mængden af el fra kraftvarmeproduktion

C er el/varmeforholdet

H_{CHP} er mængden af nyttevarme fra kraftvarmeproduktion (i denne forbindelse beregnet som den samlede varme-
produktion minus al varme, der produceres i separate kedler eller ved udtag af fri damp fra dampgeneratoren før
turbinen).

Beregningen af el fra kraftvarmeproduktion skal baseres på det faktiske el/varmeforhold. Hvis det faktiske el/varme-
forhold i en kraftvarmeeenhed ikke er kendt, kan nedenstående standardværdier benyttes, navnlig i statistisk øjemed, for
enheder af type a), b), c), d) og e), jf. del II, men den beregnede kraftvarme-el må ikke være større end enhedens
samlede elproduktion:

Type	Standard el/varmeforhold, C
Gasturbine med kombineret cyklus og varmegenvinding	0,95
Dampturbine med modtryksdrift	0,45
Dampturbine med kondensation og dampudtag	0,45
Gasturbine med varmegenvinding	0,55
Forbrændingsmotor	0,75

Hvis medlemsstaterne indfører standardværdier for el/varmeforholdet for enheder af type f), g), h), i), j) og k), jf. del II, skal de offentliggøre dem og give Kommissionen meddelelse herom.

- c) Hvis en del af energiindholdet i det brændsel, der benyttes til kraftvarmeproduktionsprocessen, kan genvindes i kemikalier og genanvendes, kan denne del fratrækkes brændselsforbruget, inden den samlede effektivitet i litra a) og b) beregnes.
- d) Medlemsstaterne kan bestemme el/varmeforholdet som forholdet mellem elektricitet og nyttevarme ved kraftvarmeproduktion ved lavere kapacitet på baggrund af driftsdata for den bestemte enhed.
- e) Medlemsstaterne kan anvende andre indberetningsperioder end et år i forbindelse med beregningerne i henhold til litra a) og b).

Del II

Kraftvarmeteknologier, der er omfattet af dette direktiv

- a) Gasturbine med kombineret cyklus og varmegenvinding
- b) Dampurbine med modtryksdrift
- c) Dampurbine med kondensation og dampudtag
- d) Gasturbine med varmegenvinding
- e) Forbrændingsmotor
- f) Mikroturbiner
- g) Stirlingmotor
- h) Brændselscelle
- i) Dampmaskine
- j) Rankine kredsproces med organisk medium
- k) Anden teknologi eller kombination af teknologier, der falder inden for definitionen i artikel 2, nr. 30).

Ved gennemførelsen og anvendelsen af de generelle principper for beregning af el fra kraftvarmeproduktion skal medlemsstaterne anvende de detaljerede retningslinjer, der er fastsat ved Kommissionens beslutning 2008/952/EF af 19. november 2008 om detaljerede retningslinjer for gennemførelsen og anvendelsen af bilag II til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/8/EF ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ EUT L 338 af 17.12.2008, s. 55.

BILAG II

METODE TIL BESTEMMELSE AF EFFEKTIVITETEN AF KRAFTVARMEPRODUKTIONSPROCESSEN

De værdier, der benyttes til beregning af kraftvarmeproduktionens effektivitet og primærenergibesparelserne, fastsættes på grundlag af den forventede eller faktiske drift af enheden under normale forhold.

a) Højeffektiv kraftvarmeproduktion

Med henblik på dette direktiv skal højeffektiv kraftvarmeproduktion opfylde følgende kriterier:

- Kraftvarmeproduktionen fra kraftvarmeeenheder skal føre til primærenergibesparelser beregnet i overensstemmelse med litra b) på mindst 10 % i forhold til referenceværdien for separat produktion af el og varme.
- Produktionen fra små kraftvarmeeenheder og mikrokraftvarmeeenheder, som giver primærenergibesparelser, kan betegnes som højeffektiv kraftvarmeproduktion.

b) Beregning af primærenergibesparelser

Primærenergibesparelsen ved kraftvarmeproduktion som defineret i bilag I beregnes ved hjælp af nedenstående formel:

$$PES = \left(1 - \frac{1}{\frac{CHP H_{\eta}}{Ref H_{\eta}} + \frac{CHP E_{\eta}}{Ref E_{\eta}}} \right) \times 100 \%$$

hvor:

PES er primærenergibesparelsen.

CHP H_{η} er varmeeffektiviteten ved kraftvarmeproduktionen defineret som den årlige nyttevarmeproduktion divideret med det brændselsforbrug, der er medgået til at producere summen af nyttevarme og el fra kraftvarmeproduktion.

Ref H_{η} er referenceværdien for effektiviteten ved separat varmeproduktion.

CHP E_{η} er eleffektiviteten ved kraftvarmeproduktionen defineret som den årlige mængde el fra kraftvarmeproduktion divideret med det brændselsforbrug, der er medgået til at producere summen af nyttevarme og el fra kraftvarmeproduktion. Hvis en kraftvarmeeenhed producerer mekanisk energi, kan den årlige mængde el fra kraftvarmeproduktion forøges med et supplerende element, der udgøres af den mængde elektricitet, der svarer til mængden af mekanisk energi. Et sådant supplerende element giver ikke ret til at udstede oprindelsesgarantier i henhold til artikel 14, stk. 10.

Ref E_{η} er referenceværdien for effektiviteten ved separat elproduktion.

c) Beregning af energibesparelser efter alternative metoder

Medlemsstaterne kan beregne primærenergibesparelsen ved produktion af el, varme og mekanisk energi som anført nedenfor uden at anvende bilag I for at udelukke den ikke-kraftvarmeproducerede el og varme inden for samme proces. En sådan produktion kan betragtes som højeffektiv kraftvarmeproduktion, hvis den opfylder effektivitetskriterierne i litra a) i dette bilag, og hvis den samlede effektivitet er over 70 %, når der er tale om kraftvarmeeenheder med en elkapacitet på over 25 MW. Med henblik på udstedelse af en oprindelsesgaranti og til statistiske formål fastlægges mængden af el fra kraftvarmeproduktion produceret ved en sådan produktion imidlertid i overensstemmelse med bilag I.

Hvis primærenergibesparelserne for en proces beregnes ved anvendelse af en alternativ beregning som anført ovenfor, beregnes primærenergibesparelserne efter formelen i litra b) i dette bilag, idet »CHP H η « ændres til »H η « og »CHP E η « ændres til »E η «, hvor:

H η er varmeeffektiviteten ved processen defineret som den årlige varmeproduktion divideret med det brændselsforbrug, der er medgået til at producere summen af varme og elektricitet.

E η er eleffektiviteten ved processen defineret som den årlige elproduktion divideret med det brændselsforbrug, der er medgået til at producere summen af varme og elektricitet. Hvis en kraftvarmehenhed producerer mekanisk energi, kan den årlige mængde el fra kraftvarmeproduktion forøges med et supplerende element, som udgøres af den mængde elektricitet, der svarer til mængden af mekanisk energi. Et sådant supplerende element giver ikke ret til at udstede oprindelsesgarantier i henhold til artikel 14, stk. 10.

- d) Medlemsstaterne kan anvende andre indberetningsperioder end et år i forbindelse med beregningerne i henhold til litra b) og c) i dette bilag.
- e) For mikrokraftvarmehenheder kan beregningen af primærenergibesparelserne baseres på certificerede data.
- f) Referenceværdier for effektiviteten ved separat produktion af el og varme

Disse harmoniserede referenceværdier for effektiviteten skal bestå af en matrix af værdier, der differentieres på grundlag af relevante faktorer, herunder bygningsår og brændselstype, og skal bygge på en veldokumenteret analyse, der bl.a. tager hensyn til data fra drift under realistiske forhold, brændselssammensætning, klimaforhold samt anvendte kraftvarmeteknologier.

Driftseffektiviteten ved den separate produktion af el og varme, som kraftvarmeproduktionen skal erstatte, fastsættes efter referenceværdierne for effektiviteten ved separat produktion af el og varme, jf. formelen i litra b).

Referenceværdierne for effektiviteten beregnes efter følgende principper:

1. For kraftvarmehenheder tages der ved sammenligningen med separat elproduktion udgangspunkt i princippet om sammenligning mellem samme brændselskategorier.
 2. Hver kraftvarmehenhed sammenlignes med den bedste tilgængelige og økonomisk begrundede teknologi for separat produktion af el og varme på markedet i det år, hvor kraftvarmehenheden blev bygget.
 3. Referenceværdierne for effektiviteten af kraftvarmehenheder, der er over ti år gamle, fastsættes på grundlag af referenceværdierne for enheder, der er ti år gamle.
 4. Referenceværdierne for effektiviteten af separat produktion af el og varme afspejler de klimatiske forskelle mellem medlemsstaterne.
-

BILAG III

ENERGIEFFEKTIVITETSKRAV VED STATSIGE INDKØB AF PRODUKTER, TJENESTEYDELSER OG BYGNINGER

Ved indkøb af produkter, tjenesteydelser eller bygninger skal en statsforvaltning, for så vidt det er i overensstemmelse med omkostningseffektivitet, økonomisk gennemførlighed, bæredygtighed generelt, teknisk egnethed samt tilstrækkelig konkurrence, foretage sig følgende:

- a) Når et produkt er omfattet af en delegeret retsakt vedtaget i henhold til direktiv 2010/30/EU eller af et relateret gennemførelsesdirektiv vedtaget af Kommissionen, køber den kun produkter, der opfylder kriteriet om at tilhøre den klasse, der er mest muligt energieffektiv set i lyset af, at der skal sikres tilstrækkelig konkurrence.
- b) Når et produkt, der ikke er omfattet af litra a), er omfattet af en gennemførelsesforanstaltning i henhold til direktiv 2009/125/EF, som er vedtaget efter nærværende direktivs ikrafttræden, køber den kun produkter, der opfylder gennemførelsesforanstaltningens referenceværdier for energieffektivitet.
- c) Den køber kontorudstyr henhørende under Rådets afgørelse 2006/1005/EF af 18. december 2006 om indgåelse af aftalen mellem regeringen for Amerikas Forenede Stater og Det Europæiske Fællesskab om koordinering af programmer for energieffektivitetsmærkning af kontorudstyr ⁽¹⁾, der opfylder energieffektivitetskrav, som ikke er mindre strenge end dem, der er anført i bilag C til den aftale, der er knyttet til nævnte afgørelse.
- d) Den køber kun dæk, der opfylder kriterierne for at tilhøre den højeste brændstofeffektivitetsklasse som defineret i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1222/2009 af 25. november 2009 om mærkning af dæk for så vidt angår brændstofeffektivitet og andre vigtige parametre ⁽²⁾. Dette krav hindrer ikke offentlige organer i at købe dæk i den højeste vådgrebsklasse eller klasse for afgivelse af rullestøj til omgivelserne, hvis sikkerheds- eller sundhedshensyn berettiger det.
- e) Den kræver i sine udbud af tjenesteydelseskontrakter, at tjenesteleverandørerne kun bruger produkter, der opfylder kravene i litra a)-d), når de leverer de pågældende tjenesteydelser. Dette krav finder kun anvendelse på nye produkter, der delvis eller udelukkende er købt af tjenesteleverandører med henblik på at levere den pågældende tjenesteydelse.
- f) Den køber eller indgår kun nye lejeaftaler for bygninger, der som minimum opfylder de mindstekrav til energimæssig ydeevne, der er omhandlet i artikel 5, stk. 1, medmindre formålet med købet er:
 - i) at foretage gennemgribende renovering eller nedrivning
 - ii) for så vidt angår offentlige organer, at videresælge bygningen uden at anvende den til det offentlige organs eget formål, eller
 - iii) at bevare bygningen som en bygning, der officielt er fredet som en del af et særligt område eller som følge af dens særlige arkitektoniske eller historiske værdi.

Overholdelsen af disse krav verificeres ved energitester, jf. artikel 11 i direktiv 2010/31/EU.

⁽¹⁾ EUT L 381 af 28.12.2006, s. 24.

⁽²⁾ EUT L 342 af 22.12.2009, s. 46.

BILAG IV

ENERGIINDHOLDET I UDVALGTE BRÆNDSLER TIL SLUTANVENDELSE — KONVERTERINGSTABEL ⁽¹⁾

Energiprodukt	kJ (NCV)	kg olieækv. (NCV)	kWh (NCV)
1 kg koks	28 500	0,676	7,917
1 kg stenkul	17 200 — 30 700	0,411 — 0,733	4,778 — 8,528
1 kg brunkulsbriketter	20 000	0,478	5,556
1 kg brunkul med høj brændværdi	10 500 — 21 000	0,251 — 0,502	2,917 — 5,833
1 kg brunkul	5 600 — 10 500	0,134 — 0,251	1,556 — 2,917
1 kg olieskifer	8 000 — 9 000	0,191 — 0,215	2,222 — 2,500
1 kg tørv	7 800 — 13 800	0,186 — 0,330	2,167 — 3,833
1 kg tørvebriketter	16 000 — 16 800	0,382 — 0,401	4,444 — 4,667
1 kg restbrændselsolie (svær olie)	40 000	0,955	11,111
1 kg let brændselsolie	42 300	1,010	11,750
1 kg motorbrændstof (benzin)	44 000	1,051	12,222
1 kg paraffinolie	40 000	0,955	11,111
1 kg LPG	46 000	1,099	12,778
1 kg naturgas ⁽¹⁾	47 200	1,126	13,10
1 kg LNG	45 190	1,079	12,553
1 kg træ (25 % fugtighed) ⁽²⁾	13 800	0,330	3,833
1 kg pellets/træbriketter	16 800	0,401	4,667
1 kg affald	7 400 — 10 700	0,177 — 0,256	2,056 — 2,972
1 MJ udvundet varme	1 000	0,024	0,278
1 kWh elektrisk energi	3 600	0,086	1 ⁽³⁾

Kilde: Eurostat.

⁽¹⁾ 93 % metan.

⁽²⁾ Medlemsstaterne kan anvende andre værdier, alt efter hvilken træsort der er mest anvendt i den pågældende medlemsstat.

⁽³⁾ Finder anvendelse, når energibesparelser er opgjort i primærenergi ved hjælp af en bottom-up-tilgang baseret på det endelige energiforbrug. For besparelser i kWh elektricitet kan medlemsstaterne anvende en standardkoefficient på 2,5. Medlemsstaterne kan anvende en anden koefficient, hvis de kan begrunde den.

⁽¹⁾ Medlemsstaterne kan anvende andre konverteringsfaktorer, hvis det kan begrundes.

BILAG V

Fælles metoder til og principper for beregning af virkningen af ordninger for energispareforpligtelser eller andre politiktiltag i henhold til artikel 7, stk. 1, 2 og 9, og artikel 20, stk. 6

1. Metoder til beregning af energibesparelser i henhold til artikel 7, stk. 1 og 2, artikel 7, stk. 9, andet afsnit, litra b), c), d), e) og f), og artikel 20, stk. 6.

De forpligtede, deltagende eller bemyndigede parter eller offentlige gennemførelsesmyndigheder kan benytte en eller flere af følgende metoder til beregning af energibesparelser:

- a) Antagne besparelser, med henvisning til resultaterne af tidligere uafhængigt overvågede energiforbedringer i lignende anlæg. Den generiske tilgang kaldes »ex-ante«.
 - b) Målte besparelser, hvor besparelserne ved installationen af en foranstaltning eller pakke af foranstaltninger fastslås ved at registrere den faktiske reduktion i energiforbruget, hvor der skal tages behørigt hensyn til faktorer som additionalitet, beboelse, produktionsniveauer og vejret, der kan påvirke forbruget. Den generiske tilgang kaldes »ex-post«.
 - c) Skalerede besparelser, hvor der anvendes tekniske vurderinger af besparelser. Denne tilgang kan kun anvendes, hvis det er vanskeligt eller uforholdsmæssigt dyrt at opnå solide målte data for et specifikt anlæg, f.eks. udskiftning af en kompressor eller elektrisk motor med en anden kWh-ydelse end den, som uafhængige oplysninger om besparelse er blevet målt på, eller hvis de foretages på grundlag af nationalt fastsatte metoder og benchmarks af kvalificerede eller akkrediterede eksperter, der er uafhængige af de forpligtede, deltagende eller bemyndigede parter, der er involveret.
 - d) Undersøgte besparelser, hvor forbrugernes reaktion på rådgivning, oplysningskampagner, mærknings- eller certificeringsordninger eller intelligent måling fastslås. Denne tilgang må kun anvendes for besparelser, der skyldes ændringer i forbrugernes adfærd. Den må ikke anvendes for besparelser, der skyldes installation af fysiske foranstaltninger.
2. Ved beregning af energibesparelser ved en energieffektivitetsforanstaltning i henhold til artikel 7, stk. 1 og 2, artikel 7, stk. 9, andet afsnit, litra b), c), d), e) og f), og artikel 20, stk. 6, anvendes følgende principper:
 - a) der må kun ydes kredit for besparelser, der overstiger følgende:
 - i) Unionens præstationsnormer for nye personbilers og nye lette erhvervskøretøjers emissioner efter gennemførelsen af henholdsvis Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 443/2009 af 23. april 2009 om fastsættelse af præstationsnormer for nye personbilers emissioner inden for Fællesskabets integrerede tilgang til at nedbringe CO₂-emissionerne fra personbiler og lette erhvervskøretøjer ⁽¹⁾ og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 510/2011 af 11. maj 2011 om fastsættelse af præstationsnormer for nye lette erhvervskøretøjers emissioner inden for Unionens integrerede tilgang til nedbringelse af CO₂-emissionerne fra personbiler og lette erhvervskøretøjer ⁽²⁾
 - ii) Unionens krav vedrørende visse energirelaterede produkters fjernelse fra markedet efter gennemførelsen af gennemførelsesforanstaltningerne i henhold til direktiv 2009/125/EF, og
 - b) for at tage højde for variationer i klimaforhold mellem regioner kan medlemsstaterne vælge at justere besparelser til en standardværdi eller tillade forskellige energibesparelser i overensstemmelse med variationer i temperatur mellem regioner

⁽¹⁾ EUT L 140 af 5.6.2009, s. 1.

⁽²⁾ EUT L 145 af 31.5.2011, s. 1.

- c) den forpligtede, deltagende eller bemyndigede parts aktiviteter skal være påviseligt væsentlige for opnåelsen af de hævdede besparelser
 - d) besparelser fra en individuel foranstaltning kan ikke hævdes opnået af mere end én part
 - e) beregningen af energibesparelser skal tage hensyn til besparelsernes levetid. Dette kan gøres ved at optælle de besparelser, som hver individuel foranstaltning vil sikre mellem dens gennemførelsesdato og den 31. december 2020. Alternativt kan medlemsstaterne anvende en anden metode, der skønnes at opnå mindst samme totale mængde besparelser. Ved anvendelse af andre metoder skal medlemsstaterne sikre, at den samlede mængde energibesparelser, der beregnes med disse andre metoder, ikke overstiger den mængde energibesparelser, der ville have været resultatet af beregningen, når man optæller de besparelser, som hver individuel foranstaltning vil sikre mellem dens gennemførelsesdato og den 31. december 2020. Medlemsstaterne skal i deres første nationale energieffektivitetshandlingsplan i henhold til bilag XIV i dette direktiv beskrive i detaljer, hvilke andre metoder de har brugt, og hvilke foranstaltninger der er blevet truffet til at sikre dette bindende beregningskrav, og
 - f) foranstaltninger fra forpligtede, deltagende eller bemyndigede parter side, enten individuelt eller sammen, der har til formål at skabe vedvarende ændring af produkter, udstyr eller markeder til en højere grad af energieffektivitet, er tilladt, og
 - g) i forbindelse med fremme af udbredelsen af energieffektivitetsforanstaltninger skal medlemsstaterne sikre, at kvalitetsstandarder for produkter, tjenesteydelser og installation af foranstaltninger opretholdes. Hvis der ikke findes sådanne standarder, skal medlemsstaterne samarbejde med de forpligtede, deltagende eller bemyndigede parter om at indføre dem.
3. Ved beregning af energibesparelser ved politiktiltag, der er iværksat i henhold til artikel 7, stk. 9, andet afsnit, litra a), anvendes følgende principper:
- a) der medregnes alene energibesparelser ved beskatningsforanstaltninger, som overstiger minimumsafgiftssatserne for brændsler i henhold til Rådets direktiv 2003/96/EF af 27. oktober 2003 om omstrukturering af EF-bestemmelserne for beskatning af energiprodukter og elektricitet ⁽¹⁾ eller Rådets direktiv 2006/112/EF af 28. november 2006 om det fælles merværdiafgiftssystem ⁽²⁾
 - b) nye og repræsentative officielle tal for priselasticiteter anvendes til beregning af virkningen, og
 - c) energibesparelsen fra ledsagende skattepolitiske instrumenter, herunder skattemæssige incitamenter og indbetalinger til en fond, opføres separat.

4. Meddelelse om metoder

Medlemsstaterne giver senest den 5. december 2013 Kommissionen meddelelse om deres foreslåede detaljerede metoder til anvendelse af ordningerne for energispareforpligtelser og med henblik på artikel 7, stk. 9, og artikel 20, stk. 6. Denne meddelelse skal, medmindre det drejer sig om skatter og afgifter, indeholde oplysninger om:

- a) forpligtede, deltagende eller bemyndigede parter eller offentlige gennemførelsesmyndigheder
- b) omfattede sektorer
- c) niveauet af energisparemålet eller de besparelser, der forventes opnået i hele perioden og i delperioderne
- d) varigheden af forpligtelsesperioden og delperioderne

⁽¹⁾ EUT L 283 af 31.10.2003, s. 51.

⁽²⁾ EUT L 347 af 11.12.2006, s. 1.

- e) berettigede foranstaltningskategorier
- f) beregningsmetoder, inklusive hvordan additionalitet og væsentlighed fastslås, og hvilke metoder og benchmarks der benyttes til tekniske vurderinger
- g) foranstaltningers levetider
- h) tilgang anvendt til håndtering af klimavariationer i medlemsstaterne
- i) kvalitetsstandarder
- j) overvågnings- og kontrolprotokoller, og hvordan disses uafhængighed af de forpligtede, deltagende eller bemyndigede parter sikres
- k) revisionsprotokoller, og
- l) hvordan der tages hensyn til, at kravet i artikel 7, stk. 1, andet afsnit, skal opfyldes.

Denne meddelelse skal, når det drejer sig om skatter og afgifter, indeholde oplysninger om:

- a) omfattede sektorer og skatteydersegment
 - b) offentlig gennemførelsesmyndighed
 - c) besparelser, der forventes opnået
 - d) varigheden af beskatningsforanstaltningen og delperioderne og
 - e) beregningsmetoden, herunder hvilke priselasticiteter der er anvendt.
-

BILAG VI

Minimumskriterier for energisyn, herunder dem, der gennemføres som en del af energiledelsessystemer

De energisyn, der er omhandlet i artikel 8, baseres på følgende retningslinjer:

- a) bygge på ajourførte, målte, sporbare driftsdata om energiforbrug og (for elektricitet) belastningsprofiler
- b) omfatte en detaljeret gennemgang af energiforbrugsprofilen for bygninger eller grupper af bygninger, industrielle aktiviteter eller anlæg, herunder transport
- c) når det er muligt bygge på en livscyklusomkostningsanalyse i stedet for simple tilbagebetalingsperioder for at tage hensyn til langsigtede besparelser, langsigtede investeringers restværdier og kalkulationsrenter
- d) være forholdsmæssige og tilstrækkeligt repræsentative til at gøre det muligt at tegne et troværdigt billede af den samlede energimæssige ydeevne og pålideligt identificere de betydeligste muligheder for forbedringer.

Energisyn skal give mulighed for detaljerede og validerede beregninger af de foreslåede foranstaltninger, således at der tilvejebringes præcise oplysninger om potentielle besparelser.

De data, der anvendes i energisyn, skal kunne opbevares med henblik på historisk analyse og udvikling i ydeevne.

BILAG VII

Mindstekrav til fakturering og faktureringsoplysninger baseret på faktisk forbrug

1. Mindstekrav til fakturering

1.1. Fakturering baseret på faktisk forbrug

For at give slutkunderne mulighed for at styre deres eget energiforbrug bør faktureringen finde sted på grundlag af det faktiske forbrug mindst en gang årligt, og faktureringsoplysningerne bør stilles til rådighed mindst hvert kvartal, på anmodning eller hvis forbrugerne har valgt elektronisk fakturering, ellers to gange årligt. Gas, der kun anvendes til madlavning, kan fritages for dette krav.

1.2. Mindstekrav til oplysningerne i fakturaen

Medlemsstaterne sørger for, at slutkunderne i relevant omfang får klare og letforståelige oplysninger om følgende forhold i eller sammen med fakturaer, kontrakter, transaktioner og kvitteringer fra distributionsstationer:

- a) faktiske aktuelle priser og faktisk energiforbrug
- b) sammenligning af slutkundens aktuelle energiforbrug med forbruget i samme periode året før, helst i en grafisk fremstilling
- c) kontaktoplysninger om slutkundeorganisationer, energimyndigheder eller lignende organer, herunder websteder, hvorfra der kan hentes oplysninger om, hvilke foranstaltninger til forbedring af energieffektiviteten der tilbydes, sammenlignende slutbrugerprofiler og objektive tekniske specifikationer for energiforbrugende udstyr.

Endvidere sørger medlemsstaterne for, at slutkunderne, når det er muligt og nyttigt, får klare og letforståelige oplysninger om sammenligninger med en normeret, gennemsnitlig slutkunde eller referenceslutkunde i samme brugerkategori i, sammen med eller som henvisninger i fakturaer, kontrakter, transaktioner og kvitteringer fra distributionsstationer.

1.3. Rådgivning om energieffektivitet som bilag til fakturaer og anden feedback til slutkunder

Ved afsendelse af kontrakter og kontraktændringer og i de fakturaer, kunderne modtager, eller via websteder til individuelle kunder, skal energidistributører, distributionssystemoperatører og energileverandører i detailleddet give deres kunder klare og letforståelige oplysninger om, hvordan de kan kontakte uafhængige forbrugerrådgivningscentre, energimyndigheder eller lignende institutioner, herunder disses internetadresser, hvor de kan få råd om, hvilke energieffektivitetsforanstaltninger der tilbydes, referenceprofiler for deres energiforbrug og tekniske specifikationer for energiforbrugende apparater, der kan tjene til at begrænse forbruget af disse apparater.

BILAG VIII

Potentiale for varme- og køleeffektivitet

1. Den omfattende vurdering af nationale varme- og kølepotentialer i henhold til artikel 14, stk. 1, skal omfatte
 - a) en beskrivelse af varme- og kølebehovet
 - b) en prognose for, hvordan efterspørgslen vil ændre sig de næste ti år under hensyntagen til udviklingen i efterspørgslen i bygninger og de forskellige industrisektorer
 - c) et kort over det nationale territorium, der, samtidig med at forretningsmæssigt følsomme oplysninger beskyttes, angiver:
 - i) varme- og kølebehovspunkter, herunder
 - kommuner og byområder med en bebyggelsesprocent på mindst 0,3 og
 - industrizoner med et samlet årligt varme- og køleforbrug på mere end 20 GWh
 - ii) eksisterende og planlagt fjernvarme- og fjernkøleinfrastruktur
 - iii) potentielle varme- og køleforsyningspunkter, herunder
 - elproduktionsanlæg med en samlet årligt elproduktion på mere end 20 GWh og
 - affaldsforbrændingsanlæg
 - eksisterende og planlagte kraftvarmeanlæg, der anvender teknologier, der er omhandlet i bilag I, del II, og fjernvarmeanlæg
 - d) identifikation af den varme- og køleefterspørgsel, der kunne dækkes af højeffektiv kraftvarmeproduktion, herunder mikrokraftvarmeproduktion i boligbyggerier, og af fjernvarme og fjernkøling
 - e) identifikation af potentialet for yderligere højeffektiv kraftvarmeproduktion, herunder fra renovering af udstyret på eksisterende og opførelse af nye elproduktions- og industrianlæg eller andre anlæg, der frembringer spildvarme
 - f) identifikation af potentialet for energieffektivitet i fjernvarme- og fjernkøleinfrastruktur
 - g) strategier, politikker og foranstaltninger, der kan vedtages frem til 2020 og frem til 2030 for at realisere potentialet i litra e) for at imødekomme efterspørgslen i litra d), herunder, når det er relevant, forslag til at:
 - i) øge kraftvarmens andel af varme- og kuldeproduktionen og af elproduktionen
 - ii) udvikle effektiv fjernvarme- og fjernkøleinfrastruktur for at imødekomme udviklingen af højeffektiv kraftvarmeproduktion og anvendelse af opvarmning og køling fra spildvarme og vedvarende energikilder
 - iii) tilskynde til, at nye termiske elproduktionsanlæg og industrianlæg, der producerer spildvarme, lokaliseres på steder, hvor mest muligt af den producerede spildvarme vil blive genvundet for at opfylde bestående eller forventede varme- og kølebehov

- iv) tilskynde til, at nye boligområder og nye industrianlæg, der forbruger varme i produktionsprocesserne, lokaliseres på steder, hvor den producerede spildvarme i overensstemmelse med den omfattende vurdering kan bidrage til dækning af deres varme- og kølebehov. Det kunne være forslag, som støtter klynge lokalisering af et antal individuelle anlæg med henblik på at sikre en optimal overensstemmelse mellem udbud af og efterspørgsel efter varme og køling
 - v) tilskynde til, at termiske elproduktionsanlæg, industrianlæg, der frembringer spildvarme, affaldsforbrændingsanlæg og andre anlæg, der omdanner affald til energi, tilsluttes det lokale fjernvarme- eller fjernkølenet
 - vi) tilskynde til, at boligområder og industrianlæg, der forbruger varme i produktionsprocesserne, tilsluttes det lokale fjernvarme- eller fjernkølenet
- h) den højeffektive kraftvarmeproduktions andel samt det potentiale, der er fastslået, og de fremskridt, der er opnået i henhold til direktiv 2004/8/EF
- i) et skøn over primærenergibesparelsen
 - j) et skøn over eventuelle offentlige støtteforanstaltninger til opvarmning og køling med oplysning om det årlige budget og identifikation af det potentielle støtteelement. Dette foregriber ikke en særskilt anmeldelse af offentlige støtteordninger med henblik på vurdering af deres forenelighed med statsstøttere reglerne.
2. Den omfattende vurdering kan, hvis det er hensigtsmæssigt, være en sammenstilling af regionale eller lokale planer og strategier.
-

BILAG IX

COST-BENEFIT-ANALYSE

Del 1

Almindelige principper for cost-benefit-analysen

Formålet med at forberede cost-benefit-analyser — i forbindelse med foranstaltninger til fremme af effektivitet under opvarmning og køling som omhandlet i artikel 14, stk. 3, — er at skabe et beslutningsgrundlag for kvalificeret prioritering af begrænsede ressourcer på samfundsniveau.

Cost-benefit-analysen kan enten omfatte en vurdering af et projekt eller en gruppe projekter eller en bredere lokal, regional eller national vurdering med det formål at fastlægge den mest omkostningseffektive og fordelagtige mulighed for opvarmning eller køling for et bestemt geografisk område med henblik på varmeplanlægning.

Cost-benefit-analyser med henblik på artikel 14, stk. 3, skal omfatte en økonomisk analyse af de samfundsøkonomiske og miljømæssige faktorer.

Cost-benefit-analyserne skal omfatte følgende trin og overvejelser:

a) Fastlæggelse af en systemgrænse og en geografisk grænse

De pågældende cost-benefit-analysers anvendelsesområde er bestemmende for energisystemet. Den geografiske grænse skal dække et egnet, veldefineret geografisk område, f.eks. en region eller et storbyområde, for at undgå, at der vælges suboptimerede løsninger fra projekt til projekt.

b) Integreret tilgang til udbuds- og efterspørgselsmuligheder

Cost-benefit-analysen skal omfatte alle relevante forsyningsressourcer, som er tilgængelige inden for systemet og den geografiske grænse, med anvendelse af de tilgængelige data, herunder spildvarme fra elproduktion og industrianlæg og vedvarende energi, samt tendenserne i varme- og kølebehovet og dets karakteristika.

c) Udarbejdelse af et grundscenarie

Grundscenariet skal fungere som det referencepunkt, de alternative scenarier vurderes i forhold til.

d) Fastsættelse af alternative scenarier

Alle relevante alternativer til grundscenariet skal overvejes. Scenarier, der af tekniske eller finansielle årsager eller på grund af national lovgivning eller tidsfrister ikke er gennemførlige, kan udelukkes i en tidlig fase af cost-benefit-analysen, hvis det kan begrundes i nøje, klare og veldokumenterede overvejelser.

Kun højeffektiv kraftvarmeproduktion, effektiv fjernvarme og fjernkøling og forsyningsmuligheder inden for individuel effektiv opvarmning og køling bør tages i betragtning i cost-benefit-analysen som alternative scenarier sammenlignet med grundscenariet.

e) Metode til beregning af cost-benefit-overskud

i) De samlede langsigtede omkostninger og fordele ved forsyningsmuligheder inden for opvarmning eller køling vurderes og sammenlignes.

ii) Kriteriet for evaluering er nettonutidsværdikriteriet (NNV).

iii) Tidshorisonten vælges således, at alle scenariernes relevante omkostninger og fordele medregnes. For eksempel kan en passende tidshorisont for et gasfyret kraftværk være 25 år, for et fjernvarmesystem 30 år, eller for varme anlæg såsom kedler 20 år.

f) Beregning af og prognoser for priser og andre antagelser for den økonomiske analyse

i) Medlemsstaterne anslår med henblik på cost-benefit-analyserne priserne på væsentlige input- og outputfaktorer og kalkulationsrenten.

- ii) Den kalkulationsrente, der anvendes til beregning af nettonutidsværdien i den økonomiske analyse, vælges ud fra europæiske eller nationale retningslinjer ⁽¹⁾.
 - iii) Medlemsstaterne anvender nationale, europæiske eller internationale prognoser for udviklingen i energipriserne, hvis det er hensigtsmæssigt i deres nationale og/eller regionale/lokale kontekst.
 - iv) De priser, der anvendes i den økonomiske analyse, skal afspejle de reelle samfundsøkonomiske omkostninger og fordele og bør omfatte eksterne omkostninger, f.eks. miljø- og sundhedsmæssige virkninger i det omfang, det er muligt, dvs. når en markedspris foreligger, eller når den allerede indgår i europæisk eller national lovgivning.
- g) Økonomisk analyse: opgørelse af virkninger

De økonomiske analyser skal omfatte alle relevante økonomiske virkninger.

Medlemsstaterne kan vurdere og i beslutningstagningen tage hensyn til omkostninger og energibesparelser som følge af den øgede fleksibilitet i energiforsyningen og af en mere optimal drift af elnettene, herunder undgåede omkostninger og besparelser som følge af reducerede infrastrukturinvesteringer, i de analyserede scenarier.

De omkostninger og fordele, der tages i betragtning, skal omfatte mindst følgende:

i) Fordele

- værdien af produktionen for forbrugeren (varme og elektricitet)
- eksterne fordele såsom miljø- og sundhedsfordele i det omfang, det er muligt.

ii) Omkostninger

- kapitalomkostninger ved anlæg og udstyr
- kapitalomkostninger ved de tilhørende energinet
- variable og faste driftsomkostninger
- energiomkostninger
- miljø- og sundhedsomkostninger i det omfang, det er muligt

h) Følsomhedsanalyse

Der skal foretages en følsomhedsanalyse for at vurdere omkostningerne og fordelene ved et projekt eller en gruppe projekter på grundlag af forskellige energipriser, kalkulationsrenter og andre variable faktorer, der har væsentlig indflydelse på resultatet af beregningerne.

Medlemsstaterne skal udpege de kompetente myndigheder, der har ansvar for gennemførelsen af cost-benefit-analyserne i henhold til artikel 14. Medlemsstaterne kan kræve, at kompetente lokale, regionale og nationale myndigheder eller operatører af de enkelte anlæg foretager den økonomiske og finansielle analyse. De skal forelægge de detaljerede metoder og antagelser i overensstemmelse med dette bilag og fastlægge og offentliggøre de procedurer, der anvendes til den økonomiske analyse.

Del 2

Principper med henblik på artikel 14, stk. 5 og 7

Cost-benefit-analyserne skal give oplysninger med henblik på foranstaltningerne i artikel 14, stk. 5 og 7.

Hvis der planlægges et rent elproducerende anlæg eller et anlæg uden varmegenvinding, foretages der en sammenligning mellem de planlagte anlæg eller den planlagte reovering og et tilsvarende anlæg, der producerer den samme mængde elektricitet eller procesvarme, men genvinder spildvarmen og leverer varme gennem højeffektiv kraftvarmeproduktion og/eller fjernvarme- og fjernkølenet.

Inden for en given geografisk afgrænsning skal vurderingen tage hensyn til det planlagte anlæg og eventuelle hensigtsmæssige, eksisterende eller potentielle varmebehovspunkter, der kan forsynes derfra, under hensyntagen til rationelle muligheder (for eksempel teknisk gennemførlighed og afstand).

⁽¹⁾ Ved valget af den nationale kalkulationsrente med henblik på den økonomiske analyse bør der tages hensyn til data fra Den Europæiske Centralbank.

Systemgrænsen sættes til at omfatte det planlagte anlæg og varmebelastningerne såsom bygning(er) og industriprocesser. Inden for denne systemgrænse fastsættes de samlede omkostninger til varme- og elproduktion for begge tilfælde og sammenlignes.

Varmebelastninger skal omfatte eksisterende varmebelastninger såsom et industrianlæg eller et eksisterende fjernvarmesystem og i byområder tillige den varmebelastning og de omkostninger, der ville forekomme, hvis en gruppe bygninger eller en bydel blev forsynet med og/eller tilsluttet til et nyt fjernvarmenet.

Cost-benefit-analysen baseres på en beskrivelse af det planlagte anlæg og det/de anlæg, det sammenlignes med, og omfatter i givet fald elektrisk kapacitet og varmekapacitet, brændselstype, planlagt anvendelse og antallet af planlagte driftstimer pr. år, beliggenhed og el- og varmebehov.

Ved sammenligningen tages varmeenergiebehovet og de former for opvarmning og køling, der anvendes af de nærliggende varmebehovspunkter, i betragtning. Sammenligningen skal omfatte infrastrukturrelaterede omkostninger for det planlagte anlæg og det anlæg, det sammenlignes med.

Cost-benefit-analyser med henblik på artikel 14, stk. 5, skal omfatte en økonomisk analyse med en finansiel analyse, der viser faktiske pengestrømstransaktioner som følge af investeringer i og drift af de enkelte anlæg.

Projekter med positivt cost-benefit-resultat er dem, hvor summen af tilbagediskonterede fordele i den økonomiske og finansielle analyse overstiger summen af tilbagediskonterede omkostninger (cost-benefit-overskud).

Medlemsstaterne fastsætter de vejledende principper metoderne, antagelserne og tidshorisonten for den økonomiske analyse.

Medlemsstaterne kan kræve, at de selskaber, der har ansvar for driften af de termiske elproduktionsanlæg, industriselskaber, fjernvarme- og fjernkølenet eller andre parter, der er berørt af den fastlagte systemgrænse og geografiske grænse, giver oplysninger til brug for vurderingen af omkostningerne og fordelene ved et bestemt anlæg.

BILAG X

Oprindelsesgaranti for elektricitet fra højeffektiv kraftvarmeproduktion

- a) Medlemsstaterne træffer foranstaltninger for at sikre,
- i) at oprindelsesgarantien for elektricitet fra højeffektiv kraftvarmeproduktion
 - gør det muligt for producenter at dokumentere, at den elektricitet, de sælger, er produceret ved højeffektiv kraftvarmeproduktion og udstedes med henblik herpå efter anmodning fra producenten
 - er nøjagtig, pålidelig og sikret mod svindel
 - udstedes, overføres og annulleres elektronisk
 - ii) at den samme enhed af energi fra højeffektiv kraftvarmeproduktion kun medregnes en gang.
- b) Den i artikel 14, stk. 10, omhandlede oprindelsesgaranti skal mindst indeholde følgende oplysninger:
- i) navn, beliggenhed, type og kapacitet (varme og elektrisk) for det anlæg, hvor energien er produceret
 - ii) dato og sted for produktionen
 - iii) nedre brændværdi for det brændsel, der er brugt til at producere den pågældende elektricitet
 - iv) mængde og anvendelse af den varme, der er produceret sammen med elektriciteten
 - v) hvor meget elektricitet fra højeffektiv kraftvarmeproduktion i henhold til bilag II garantien omfatter
 - vi) primærenergibesparelserne beregnet i overensstemmelse med bilag II baseret på harmoniserede referenceværdier for effektiviteten, jf. bilag II, litra f)
 - vii) anlæggets nominelle elektriske og termiske effekt
 - viii) hvorvidt og i hvilket omfang anlægget har modtaget investeringsstøtte
 - ix) hvorvidt og i hvilket omfang energienheden på andre måder har modtaget støtte fra en national støtteordning samt fra hvilken type støtteordning
 - x) dato for, hvornår anlægget blev sat i drift, og
 - xi) udstedelsesdato og -land og et entydigt identifikationsnummer.

Oprindelsesgarantien skal være af standardstørrelsen 1 MWh. Den skal gælde for nettoproduktionen af elektricitet målt på anlægsgrænsen og tilført elnettet.

BILAG XI

Energieffektivitetskriterier for regulering af energinet og for elnettakster

1. Nettakster skal afspejle omkostningsbesparelser i net, der opnås ved foranstaltninger på efterspørgselssiden og som efterspørgselsreaktion samt decentral produktion, herunder besparelser som følge af lavere omkostninger ved levering eller ved netinvesteringer og mere optimal drift af nettet.
2. Netregulering og -takster må ikke hindre netoperatører eller energiforhandlere i at stille systemtjenester til rådighed for foranstaltninger om efterspørgselsreaktion, efterspørgselsstyring og decentral produktion på organiserede elmarkeder, herunder navnlig
 - a) flytning af belastningen fra spidslast- til lavlastperioder, foretaget af slutkunderne selv under hensyntagen til tilgængeligheden af vedvarende energi, energi fra kraftvarmeproduktion og decentral produktion
 - b) energibesparelser opnået af energiaggregators efterspørgselsreaktion fra spredte forbrugere
 - c) reduktion af efterspørgslen som følge af energieffektivitetsforanstaltninger gennemført af leverandører af energitjenester, herunder energitjenesteselskaber
 - d) tilkobling og indsættelse af produktionskilder ved lavere spændingsniveauer
 - e) tilkobling af produktionskilder, der ligger tættere på forbrugsstedet, og
 - f) lagring af energi.

I forbindelse med anvendelse af denne bestemmelse omfatter udtrykket »organiserede elmarkeder« både de såkaldte OTC-markeder (over the counter) og elbørser hvor der handles med energi, kapacitet, balancerings- og hjælpeydelse inden for alle tidsrammer, herunder markeder for terminshandel, kommende dag-handel og intradag-handel.
3. Netværkstakster eller detailtakster kan understøtte dynamisk prissætning for slutkundernes foranstaltninger om efterspørgselsreaktion, f.eks.:
 - a) tidsdifferentierede takster
 - b) priser i kritiske spidslastperioder
 - c) realtidspriser og
 - d) spidslastrabatter.

BILAG XII

**ENERGIEFFEKTIVITETSKRAV TIL TRANSMISSIONSSYSTEMOPERATØRER OG
DISTRIBUTIONSSYSTEMOPERATØRER**

Transmissionssystemoperatører og distributionssystemoperatører skal

- a) udarbejde og offentliggøre deres standardregler for, hvem der skal bære og dele omkostningerne ved tekniske tilpasninger som f.eks. nettilslutninger og netforstærkninger, forbedret netdrift og regler for ikkediskriminerende gennemførelse af de netregler, der er nødvendige for at integrere nye producenter, der leverer elektricitet fra højeffektiv kraftvarmeproduktion, i det sammenkoblede elforsyningsnet.
- b) give nye producenter af elektricitet fra højeffektiv kraftvarmeproduktion, der ønsker at blive tilsluttet til systemet, fyldestgørende og nødvendige oplysninger, herunder
 - i) et udtømmende og detaljeret skøn over, hvad tilslutningen vil koste
 - ii) en rimelig og nøjagtig tidsplan for modtagelse og behandling af ansøgningen om nettilslutning
 - iii) en rimelig, vejledende tidsplan for en foreslået nettilslutning. Hele nettilslutningsprocessen bør ikke tage mere end 24 måneder under hensyntagen til, hvad der er praktisk muligt og ikkediskriminerende
- c) tilvejebringe standardiserede og forenklede procedurer for tilslutning af decentrale højeffektive kraftvarmeproducenter for at lette deres tilslutning til nettet.

De i litra a) omhandlede standardregler skal bygge på objektive, gennemsigelige og ikkediskriminerende kriterier, hvor der navnlig et taget hensyn til samtlige omkostninger og fordele ved at tilslutte de pågældende producenter til nettet. De kan give mulighed for forskellige typer tilslutning.

BILAG XIII

Kontrakter om energimæssig ydeevne med den offentlige sektor eller de tilhørende udbudsbetingelser skal mindst indeholde følgende:

- En klar og gennemskelig liste over de effektivitetsforanstaltninger, der skal gennemføres, eller de effektivitetsresultater, der skal opnås.
 - Garanterede besparelser, der kan opnås ved at gennemføre foranstaltningerne i kontrakten.
 - Kontraktens løbetid, delmål for gennemførelsen, vilkår og opsigelsesfrist.
 - En klar og gennemskelig liste over hver kontraherende parts forpligtelser.
 - Referencedato(er) for konstatering af de opnåede besparelser.
 - En klar og gennemskelig liste over, hvilke skridt der skal tages for at gennemføre en foranstaltning eller en pakke af foranstaltninger, og i givet fald hvilke omkostninger de kræver.
 - Forpligtelse til fuldt ud at gennemføre de i kontrakten indeholdte foranstaltninger og dokumentation for alle ændringer undervej i projektet.
 - Bestemmelser om medtagelse af tilsvarende krav i underentrepriser med tredjeparter.
 - En klar og gennemskelig angivelse af de økonomiske virkninger af projektet og fordelingen af parternes andel i de opnåede økonomiske besparelser (dvs. aflønning af tjenesteleverandøren).
 - Klare og gennemskelige bestemmelser om måling og verifikation af de realiserede garanterede besparelser, kvalitetskontroller og garantier.
 - Bestemmelser, der tydeliggør proceduren for håndtering af skiftende rammevilkår, der påvirker indholdet og resultatet af kontrakten (dvs. ændrede energipriser og brugsintensiteten af en installation).
 - Detaljerede oplysninger om hver af de kontraherende parter forpligtelser og om sanktioner ved tilsidesættelse heraf.
-

BILAG XIV

GENERELLE RAMMER FOR RAPPORTERING

Del 1

Generelle rammer for årsrapporter

De i artikel 24, stk. 1, nævnte årsrapporter giver basis for overvågning af de fremskridt, der er gjort i forhold til de nationale mål for 2020. Medlemsstaterne påser, at rapporterne som minimum indeholder følgende oplysninger:

a) Et skøn over følgende indikatorer i året før sidste år (år X ⁽¹⁾-2):

- i) primærenergiforbruget
- ii) samlet endeligt energiforbrug
- iii) endeligt energiforbrug efter sektor:
 - industri
 - transport (opdelt i person- og godstransport, hvis disse oplysninger foreligger)
 - husholdninger
 - tjenesteydelser
- iv) bruttoværditilvækst efter sektor:
 - industri
 - tjenesteydelser
- v) disponibel husstandsindkomst
- vi) bruttonationalprodukt
- vii) el produceret ved termisk kraftproduktion
- viii) elproduktion fra kraftvarme
- ix) varme produceret ved termisk kraftproduktion
- x) varmeproduktion fra kraftvarmeværker, herunder industriel spildvarme
- xi) brændselsmængde medgået til termisk kraftproduktion
- xii) passagerkilometer (pkm), hvis disse oplysninger foreligger
- xiii) tonkilometer (tkm), hvis disse oplysninger foreligger
- xiv) kombinerede transportkilometer (pkm + tkm), hvis xii) og xiii) ikke foreligger
- xv) befolkningstal.

I de sektorer, hvor energiforbruget er stabilt eller stigende, skal medlemsstaterne analysere årsagerne hertil og vedlægge deres vurdering sammen med skønnet.

Den anden og de efterfølgende rapporter skal også indeholde litra b)-e):

- b) opdateringer om større lovgivningsmæssige og ikke-lovgivningsmæssige foranstaltninger gennemført i det foregående år, som bidrager til det samlede nationale mål for energieffektivitet for 2020
- c) det samlede etageareal i bygninger med et samlet nettoetageareal på over 500 m² og pr. 9. juli 2015 over 250 m², der ejes og benyttes af statsforvaltningen i den pågældende medlemsstat, og som den 1. januar i det år, hvor rapporten skal indsendes, ikke opfylder de krav til energimæssig ydeevne, der er nævnt i artikel 5, stk. 1

⁽¹⁾ X = det indeværende år.

- d) det samlede, året før renoverede etageareal i opvarmede og/eller nedkølede bygninger, der ejes og benyttes af statsforvaltningen i den pågældende medlemsstat, jf. artikel 5, stk. 1, eller mængden af energibesparelser i relevante bygninger, der ejes og benyttes af statsforvaltningen, jf. artikel 5, stk. 6
- e) energibesparelser, der er opnået ved hjælp af de nationale ordninger for energispareforpligtelser, jf. artikel 7, stk. 1, eller de alternative foranstaltninger, der er indført i medfør af artikel 7, stk. 9.

Første rapport skal også indeholde det nationale mål, der er omhandlet i artikel 3, stk. 1.

I de i artikel 24, stk. 1, nævnte årsrapporter kan medlemsstaterne også tilføje yderligere nationale mål. De kan især vedrøre de statistiske indikatorer, der er anført i denne del, litra a), eller kombinationer heraf, f.eks. primær eller endelig energiintensitet eller sektorspecifikke energiintensiteter.

Del 2

Generel ramme for nationale energieffektivitetshandlingsplaner

De i artikel 24, stk. 2, nævnte nationale energieffektivitetshandlingsplaner danner rammen for udviklingen af nationale energieffektivitetsstrategier.

De nationale energieffektivitetshandlingsplaner skal omfatte væsentlige foranstaltninger til forbedring af energieffektiviteten og forventede/opnåede energibesparelser, inklusive besparelser inden for energiforsyning, -transmission og -distribution samt i slutanvendelsen af energi. Medlemsstaterne påser, at de nationale energieffektivitetshandlingsplaner som minimum indeholder følgende oplysninger:

1. Mål og strategier

- det vejledende nationale mål for energieffektivitet for 2020 i henhold til artikel 3, stk. 1
- det nationale vejledende energisparemål som fastsat i artikel 4, stk. 1, i direktiv 2006/32/EF
- andre eksisterende mål for energieffektivitet, der er rettet mod den samlede økonomi eller specifikke sektorer.

2. Foranstaltninger og energibesparelser

De nationale energieffektivitetshandlingsplaner skal give oplysninger om de foranstaltninger, der vedtaget eller forventes vedtaget, med henblik på at gennemføre de vigtigste elementer af dette direktiv, samt om de dertil hørende besparelser.

a) Primærenergibesparelser

De nationale energieffektivitetshandlingsplaner skal anføre større foranstaltninger og tiltag rettet mod primærenergibesparelse i alle sektorer af økonomien. For hver foranstaltning eller pakke af foranstaltninger/tiltag skal der gives skøn over forventede besparelser for 2020 og besparelser, der er opnået ved tidspunktet for rapporteringen.

Hvis det er muligt, bør der fremlægges oplysninger om andre konsekvenser/fordele ved disse foranstaltninger (reduktion af drivhusgasemissioner, bedre luftkvalitet, jobskabelse osv.) samt oplysninger om budgettet for gennemførelsen.

b) Endelige energibesparelser

Den første og anden nationale energieffektivitetshandlingsplan skal indeholde resultater med hensyn til opfyldelsen af målet for endelige energibesparelser i artikel 4, stk. 1 og 2, i direktiv 2006/32/EF. Hvis en beregning af eller et skøn over besparelserne pr. foranstaltning ikke foreligger, skal det anføres, hvilken reduktion af energiforbruget (kombinationen af) foranstaltninger medfører på sektorniveau.

Den første og anden nationale energieffektivitetshandlingsplan skal også oplyse om, hvilke måle- og/eller beregningsmetoder der anvendes til beregning af energibesparelser. Hvis den »anbefalede metode« anvendes ⁽¹⁾, bør den nationale energieffektivitetshandlingsplan indeholde referencer hertil.

⁽¹⁾ Anbefalinger vedrørende målings- og verifikationsmetoder inden for rammerne af direktiv 2006/32/EF om energibesparelser i slutanvendelserne samt energitjenester.

3. Specifik information vedrørende bestemmelserne i dette direktiv

3.1. Offentlige organer (artikel 5)

Nationale energieffektivitetshandlingsplaner skal omfatte en liste over de offentlige organer, der har udviklet en energieffektivitetsplan i overensstemmelse med artikel 5, stk. 7.

3.2. Energispareforpligtelser (artikel 7)

Nationale energieffektivitetshandlingsplaner skal indeholde de nationale koefficienter, der er valgt i henhold til bilag IV.

Den første nationale energieffektivitetshandlingsplan skal indeholde en kort beskrivelse af den nationale ordning, jf. artikel 7, stk. 1, eller de alternative foranstaltninger, der er indført i medfør af artikel 7, stk. 9.

3.3. Energisyn og energiledelsessystemer (artikel 8)

De nationale energieffektivitetshandlingsplaner skal oplyse:

- a) hvor mange energisyn der er gennemført i den foregående periode
- b) hvor mange energisyn der er gennemført i store virksomheder i den foregående periode
- c) hvor mange store virksomheder der er i deres område med en angivelse af, hvor mange af disse, som artikel 8, stk. 5, finder anvendelse på.

3.4. Fremme af effektiv opvarmning og køling (artikel 14)

De nationale energieffektivitetshandlingsplaner skal indeholde en vurdering af de fremskridt, der er gjort med at gennemføre den omfattende vurdering i henhold til artikel 14, stk. 1.

3.5. Energitransmission og -distribution (artikel 15)

Den første nationale energieffektivitetshandlingsplan og de efterfølgende rapporter, der skal indsendes hvert 10. år derefter, skal omfatte den udførte vurdering og de foranstaltninger og investeringer, der er identificeret med henblik på at udnytte potentialet for energieffektiviteten inden for gas- og elinfrastrukturanlæg, jf. artikel 15, stk. 2.

3.6. Medlemsstaterne skal som en del af deres nationale energieffektivitetshandlingsplaner aflægge rapport om de foranstaltninger, der iværksættes for at muliggøre og udvikle efterspørgselsreaktion, som omhandlet i artikel 15.

3.7. Eksisterende kvalifikations-, akkrediterings- og attesteringsordninger (artikel 16)

De nationale energieffektivitetshandlingsplaner skal indeholde oplysninger om, hvilke kvalifikations-, akkrediterings- og attesteringsordninger eller tilsvarende kvalifikationsordninger der står til rådighed for leverandører af energitjenester, energisyn og foranstaltninger til forbedring af energieffektiviteten.

3.8. Energitjenester (artikel 18)

De nationale energieffektivitetshandlingsplaner skal indeholde et internetlink til det websted, hvor listen eller grænsefladen med leverandører af energitjenester som omhandlet i artikel 18, stk. 1, litra c), findes.

3.9. Andre foranstaltninger til fremme af energieffektivitet (artikel 19)

Den første nationale energieffektivitetshandlingsplan skal indeholde en liste over foranstaltninger som omhandlet i artikel 19, stk. 1.

BILAG XV

Sammenligningstabel

Direktiv 2004/8/EF	Nærværende direktiv
Artikel 1	Artikel 1, stk. 1
Artikel 2	Artikel 1, stk. 1
Artikel 3, litra a)	Artikel 2, nr. 30)
Artikel 3, litra b)	Artikel 2, nr. 32)
Artikel 3, litra c)	Artikel 2, nr. 31)
Artikel 3, litra d)	Artikel 2, nr. 33)
Artikel 3, litra e) og f)	—
Artikel 3, litra g)	Artikel 2, nr. 35)
Artikel 3, litra h)	—
Artikel 3, litra i)	Artikel 2, nr. 34)
Artikel 3, litra j)	—
Artikel 3, litra k)	Artikel 2, nr. 36)
Artikel 3, litra l)	Artikel 2, nr. 37)
Artikel 3, litra m)	Artikel 2, nr. 39)
Artikel 3, litra n)	Artikel 2, nr. 38)
Artikel 3, litra o)	—
—	Artikel 2, nr. 40), 41), 42), 43) og 44)
Artikel 4, stk. 1	Bilag II, litra f), første afsnit
Artikel 4, stk. 2	Artikel 14, stk. 10, andet afsnit
Artikel 4, stk. 3	—
Artikel 5	Artikel 14, stk. 10, første afsnit, og bilag X
Artikel 6	Artikel 14, stk. 1 og 3, bilag VIII og IX
Artikel 7, stk. 1	Artikel 14, stk. 11
Artikel 7, stk. 2 og 3	—
Artikel 8	Artikel 15, stk. 5
—	Artikel 15, stk. 6, 7, 8 og 9
Artikel 9	—
Artikel 10, stk. 1 og 2	Artikel 14, stk. 1, og artikel 24, stk. 2, bilag XIV, del 2

Direktiv 2004/8/EF	Nærværende direktiv
Artikel 10, stk. 3	Artikel 24, stk. 6
Artikel 11	Artikel 24, stk. 3
—	Artikel 24, stk. 5
Artikel 12, stk. 1 og 3	—
Artikel 12, stk. 2	Bilag II, litra c)
Artikel 13	Artikel 22, stk. 2
Artikel 14	—
Artikel 15	Artikel 28
Artikel 16	—
Artikel 17	Artikel 29
Artikel 18	Artikel 30
Bilag I	Bilag I, del II
Bilag II	Bilag I, del I, og del II, sidste afsnit
Bilag III	Bilag II
Bilag IV	Bilag VIII
—	Bilag IX
Direktiv 2006/32/EF	Nærværende direktiv
Artikel 1	Artikel 1, stk. 1
Artikel 2	Artikel 1, stk. 1
Artikel 3, litra a)	Artikel 2, nr. 1)
Artikel 3, litra b)	Artikel 2, nr. 4)
Artikel 3, litra c)	Artikel 2, nr. 6)
Artikel 3, litra d)	Artikel 2, nr. 5)
—	Artikel 2, nr. 2) og 3)
Artikel 3, litra e)	Artikel 2, nr. 7)
Artikel 3, litra f), g), h) og i)	—
—	Artikel 2, nr. 8)-19)
Artikel 3, litra j)	Artikel 2, nr. 27)
—	Artikel 2, nr. 28)
Artikel 3, litra k)	—
Artikel 3, litra l)	Artikel 2, nr. 25)

Direktiv 2006/32/EF	Nærværende direktiv
—	Artikel 2, nr. 26)
Artikel 3, litra m)	—
Artikel 3, litra n)	Artikel 2, nr. 23)
Artikel 3, litra o)	Artikel 2, nr. 20)
Artikel 3, litra p)	Artikel 2, nr. 21)
Artikel 3, litra q	Artikel 2, nr. 22)
Artikel 3, litra r) og s)	—
—	Artikel 2, nr. 24), 29), 44) og 45)
—	Artikel 3
—	Artikel 4
Artikel 4	—
Artikel 5	Artikel 5 og 6
Artikel 6, stk. 1, litra a)	Artikel 7, stk. 8, andet afsnit, litra a) og b)
Artikel 6, stk. 1, litra b)	Artikel 18, stk. 3
Artikel 6, stk. 2	Artikel 7, stk. 1, 5, 6, 7, 9, 10, 11 og 12
—	Artikel 6, stk. 2 og 3
Artikel 6, stk. 3	Artikel 18, stk. 2, litra b) og c)
Artikel 6, stk. 5	—
Artikel 7	Artikel 17
Artikel 8	Artikel 16, stk. 1
—	Artikel 16, stk. 2 og 3
Artikel 9, stk. 1	Artikel 19
Artikel 9, stk. 2	Artikel 18, stk. 1, litra d), nr. i)
—	Artikel 18, stk. 1, litra a), b) og c), litra d), nr. ii), og litra e)
Artikel 10, stk. 1	Artikel 15, stk. 4
Artikel 10, stk. 2	Artikel 15, stk. 3
—	Artikel 15, stk. 7, 8 og 9
Artikel 11	Artikel 20
Artikel 12, stk. 1	Artikel 8, stk. 1
Artikel 12, stk. 2	—
—	Artikel 8, stk. 2, 3, 4, 5, 6 og 7

Direktiv 2006/32/EF	Nærværende direktiv
Artikel 12, stk. 3	—
Artikel 13, stk. 1	Artikel 9
Artikel 13, stk. 2	Artikel 10 og bilag VII, punkt 1.1
Artikel 13, stk. 3	Bilag VII, punkt 1.2 og 1.3
—	Artikel 11
—	Artikel 12
—	Artikel 13
—	Artikel 15, stk. 1 og 2
—	Artikel 18, stk. 2, litra a) og b)
—	Artikel 21
Artikel 14, stk. 1 og 2	Artikel 24, stk. 1 og 2
Artikel 14, stk. 3	—
Artikel 14, stk. 4 og 5	Artikel 24, stk. 3
—	Artikel 24, stk. 4 og stk. 7-11
—	Artikel 22, stk. 1
Artikel 15, stk. 1	Artikel 22, stk. 2
Artikel 15, stk. 2, 3 og 4	—
—	Artikel 23
—	Artikel 25
Artikel 16	Artikel 26
Artikel 17	Artikel 27
Artikel 18	Artikel 28
Artikel 19	Artikel 29
Artikel 20	Artikel 30
Bilag I	—
Bilag II	Bilag IV
Bilag III	—
Bilag IV	—
Bilag V	—

Direktiv 2006/32/EF	Nærværende direktiv
Bilag VI	Bilag III
—	Bilag V
—	Bilag VI
—	Bilag VII
—	Bilag XI
—	Bilag XII
—	Bilag XIII
—	Bilag XIV
—	Bilag XV

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2012/29/EU

af 25. oktober 2012

om minimumsstandarder for ofre for kriminalitet med hensyn til rettigheder, støtte og beskyttelse
og om erstatning af Rådets rammeafgørelse 2001/220/RIA

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION
HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions
funktionsmåde, særlig artikel 82, stk. 2,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

efter fremsendelse af udkast til lovgivningsmæssig retsakt til de
nationale parlamenter,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske
og Sociale Udvalg ⁽¹⁾,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget ⁽²⁾,

efter den almindelige lovgivningsprocedure ⁽³⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

(1) Unionen har sat sig det mål at bevare og udbygge et
område med frihed, sikkerhed og retfærdighed, hvor hjør-
nestenen er princippet om gensidig anerkendelse af rets-
afgørelser i civilretlige og strafferetlige sager.

(2) Unionen er fast besluttet på at yde beskyttelse til og at
fastsætte minimumsstandarder for ofre for kriminalitet,
og Rådet har vedtaget rammeafgørelse 2001/220/RIA
af 15. marts 2001 om ofres stilling i forbindelse med
straffesager ⁽⁴⁾. Som led i Stockholmprogrammet — Et
åbent og sikkert Europa i borgernes tjeneste og til
deres beskyttelse ⁽⁵⁾ — som Det Europæiske Råd vedtog
på sit møde den 10. og 11. december 2009, blev
Kommissionen og medlemsstaterne opfordret til at
undersøge, hvordan lovgivningen og de praktiske støtte-
foranstaltninger til beskyttelse af ofre kan forbedres, med
særlig fokus på støtte til og anerkendelse af alle ofre,
herunder ofre for terrorisme, som en prioritet.

(3) Artikel 82, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions
funktionsmåde (TEUF) giver mulighed for at fastsætte
minimumsregler gældende i medlemsstaterne for at lette
den gensidige anerkendelse af domme og retsafgørelser
samt det politimæssige og retlige samarbejde i straffe-
sager med en grænseoverskridende dimension, navnlig
for så vidt angår kriminalitetsofres rettigheder.

(4) I sin resolution af 10. juni 2011 om en køreplan for
styrkelse af ofres rettigheder og beskyttelse, særlig i straf-
fesager ⁽⁶⁾ (»Budapestkøreplanen«), udtalte Rådet, at der
på EU-plan bør træffes foranstaltninger med henblik på
at styrke de rettigheder samt den støtte og beskyttelse,
der tilkommer ofre for kriminalitet. Med henblik herpå
og i overensstemmelse med nævnte resolution tager dette
direktiv sigte på at revidere og supplere de principper, der
er fastlagt i rammeafgørelse 2001/220/RIA, og på at gøre
væsentlige fremskridt med hensyn til niveauet for beskyt-
telse af ofre i hele Unionen, navnlig i forbindelse med
straffesager.

(5) I Europa-Parlamentets beslutning af 26. november 2009
om bekæmpelse af vold mod kvinder ⁽⁷⁾ opfordredes
medlemsstaterne til at forbedre deres nationale love og
politikker for at bekæmpe alle former for vold mod
kvinder og at tage initiativ til at bekæmpe årsagerne til
vold mod kvinder, især ved hjælp af forebyggende
foranstaltninger, og opfordrede Unionen til at sikre
retten til bistand og støtte for alle ofre for vold.

(6) I sin beslutning af 5. april 2011 om prioriteringer og
udkast til en ny EU-rammepolitik til bekæmpelse af
vold mod kvinder ⁽⁸⁾ foreslog Europa-Parlamentet en stra-
tegi til bekæmpelse af vold mod kvinder, vold i hjemmet
og lemlæstelse af kvinders kønsorganer som grundlag for
fremtidige strafferetlige instrumenter rettet mod køns-
bestemt vold, herunder en ramme for bekæmpelse af
vold mod kvinder (politik, forebyggelse, beskyttelse, straf-
forfølgelse, foranstaltninger og partnerskab), der skal
følges op af en EU-handlingsplan. Den internationale
regulering på området, omfatter De Forenede Nationers
konvention af 18. december 1979 om afskaffelse af alle
former for diskrimination imod kvinder (CEDAW),
CEDAW-Komiteéns henstillinger og afgørelser samt
Europarådets konvention af 7. april 2011 om forebyg-
gelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i
hjemmet.

⁽¹⁾ EUT C 43 af 15.2.2012, s. 39.

⁽²⁾ EUT C 113 af 18.4.2012, s. 56.

⁽³⁾ Europa-Parlamentets holdning af 12.9.2012 (endnu ikke offentlig-
gjort i EUT) og Rådets afgørelse af 4.10.2012.

⁽⁴⁾ EFT L 82 af 22.3.2001, s. 1.

⁽⁵⁾ EUT C 115 af 4.5.2010, s. 1.

⁽⁶⁾ EUT C 187 af 28.6.2011, s. 1.

⁽⁷⁾ EUT C 285 E af 21.10.2010, s. 53.

⁽⁸⁾ EUT C 296 E af 2.10.2012, s. 26.

- (7) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/99/EU af 13. december 2011 om den europæiske beskyttelsesordre⁽¹⁾ indfører en mekanisme for gensidig anerkendelse af beskyttelsesforanstaltninger i straffesager mellem medlemsstaterne. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/36/EU af 5. april 2011 om forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel og beskyttelse af ofre herfor⁽²⁾ og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/93/EU af 13. december 2011 om bekæmpelse af seksuelt misbrug og seksuel udnyttelse af børn og børnepornografi⁽³⁾ tilgodeser blandt andet de særlige behov i de enkelte kategorier af ofre for menneskehandel, seksuelt misbrug og seksuel udnyttelse af børn samt børnepornografi.
- (8) Rådets rammeafgørelse 2002/475/RIA af 13. juni 2002 om bekæmpelse af terrorisme⁽⁴⁾ anerkender, at terrorisme er en af de groveste overtrædelser af de principper, som Unionen bygger på, herunder princippet om demokrati, og bekræfter, at terrorisme blandt andet udgør en trussel mod den frie udøvelse af menneskerettighederne.
- (9) Kriminalitet er både forkert over for samfundet og en krænkelse af ofrenes individuelle rettigheder. Ofre for kriminalitet bør anerkendes som sådanne, og de bør behandles på en respektfuld, forstående og professionel måde uden nogen form for forskelsbehandling på grund af race, hudfarve, etnisk eller social oprindelse, genetiske anlæg, sprog, religion eller tro, politiske eller andre anskuelser, tilhørsforhold til et nationalt mindretal, formueforhold, fødsel, handicap, alder, køn, kønsudtryk, kønsidentitet, seksuel orientering, opholdsstatus eller helbred. I enhver kontakt med en kompetent myndighed, der medvirker i forbindelse med en straffesag, og enhver tjeneste, der kommer i kontakt med ofre, såsom støtte-tjenester for ofre eller tjenester vedrørende genoprettende retfærdighed, bør der tages hensyn til kriminalitetsofres personlige situation og umiddelbare behov, deres alder, køn, eventuelle handicap og modenhedsniveau med fuld respekt for deres fysiske, psykiske og moralske integritet. Ofre for kriminalitet bør beskyttes mod sekundær og gentagen viktimisering, mod intimidering og mod gengældelse, de bør have tilstrækkelig støtte til at fremme deres restitution, og de bør have tilstrækkelig adgang til retssystemet.
- (10) Dette direktiv omhandler ikke betingelserne for ophold for ofre for kriminalitet på medlemsstaternes område. Medlemsstaterne bør træffe de fornødne foranstaltninger til at sikre, at de rettigheder, der er fastsat i dette direktiv, ikke gøres betingede af offerets opholdsstatus på deres område eller offerets statsborgerskab eller nationalitet. Anmeldelse af en forbrydelse og deltagelse i en straffesag skaber ikke nogen rettigheder vedrørende offerets opholdsstatus.
- (11) Dette direktiv fastsætter minimumsregler. Medlemsstaterne kan gøre de rettigheder, der fastsættes i dette direktiv, mere omfattende for at give et højere beskyttelsesniveau.
- (12) De rettigheder, der fastsættes i dette direktiv, berører ikke gerningsmandens rettigheder. Udtrykket »gerningsmand« henviser til en person, der er blevet dømt for at have begået en forbrydelse. For så vidt angår dette direktiv henviser det imidlertid også til mistænkte eller tiltalte personer inden en anerkendelse af skyldsspørgsmålet eller domfældelse, og det indebærer ikke en begrænsning i uskyldsformodningen.
- (13) Dette direktiv finder anvendelse i forbindelse med forbrydelser, der er begået i Unionen, og i forbindelse med straffesager, der finder sted i Unionen. Det giver kun rettigheder til ofre for kriminalitet, der er begået uden for Unionen, i forbindelse med straffesager, der finder sted i Unionen. Anmeldelser, der er indgivet til kompetente myndigheder uden for Unionen, f.eks. til ambassader, udløser ikke de forpligtelser, der er fastsat i dette direktiv.
- (14) Ved anvendelsen af dette direktiv skal barnets tarv være et af de primære hensyn i overensstemmelse med Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder og De Forenede Nationers konvention om barnets rettigheder af 20. november 1989. Børneofre bør betragtes og behandles som fuldgældende indehavere af de rettigheder, der er fastsat i dette direktiv, og bør have ret til at udøve disse rettigheder på en måde, der tager hensyn til deres evne til at indtage selvstændige standpunkter.
- (15) Ved anvendelsen af dette direktiv bør medlemsstaterne sikre, at handicappede ofre er i stand til fuldt ud at nyde godt af de rettigheder, der er fastsat i dette direktiv, på lige fod med andre, herunder ved at gøre bygninger, hvor der føres straffesager, tilgængelige for handicappede, samt ved at lette adgang til information.
- (16) Ofre for terrorisme er blevet ramt af angreb, der i sidste instans tilsigter at skade samfundet. De kan derfor have behov for særlig opmærksomhed, støtte og beskyttelse som følge af den særlige karakter af den forbrydelse, der er begået imod dem. Ofre for terrorisme kan være under betydelig offentlig bevågenhed og har ofte brug for social anerkendelse og respektfuld behandling fra samfundets side. Medlemsstaterne bør derfor tage særligt hensyn til behov hos ofre for terrorisme og bør tilstræbe at beskytte deres værdighed og sikkerhed.

(1) EUT L 338 af 21.12.2011, s. 2.

(2) EUT L 101 af 15.4.2011, s. 1.

(3) EUT L 335 af 17.12.2011, s. 1.

(4) EUT L 164 af 22.6.2002, s. 3.

- (17) Vold rettet mod en person på grund af vedkommendes køn, kønsidentitet eller kønsudtryk, eller som rammer personer af et bestemt køn i uforholdsmæssig grad, forstås som kønsbaseret vold. Den kan påføre offeret fysisk, seksuel, følelsesmæssig eller psykologisk skade eller økonomisk tab. Ved kønsbaseret vold forstås en form for forskelsbehandling og krænkelse af offerets grundlæggende frihedsrettigheder og omfatter vold i nære forhold, seksuel vold (herunder voldtægt, seksuelle overfald og sexchikane), menneskehandel, slaveri og forskellige former for skadelig praksis såsom tvangsægteskaber, kvindelig kønslemlæstelse og såkaldte »æresforbrydelser«. Kvinder, der er ofre for kønsbaseret vold, og deres børn kræver ofte særlig støtte og beskyttelse på grund af den store risiko for sekundær og gentagen viktimisering, for intimidering og for gengældelse forbundet med ved sådan vold.
- (18) Når volden begås i et nært forhold, udøves den af en person, der er eller tidligere var offerets ægtefælle eller partner eller er et andet familiemedlem til offeret, uanset om gerningsmanden deler eller har delt husstand med offeret eller ej. Sådan vold kan omfatte fysisk, seksuel, psykologisk eller økonomisk vold og kan medføre fysisk, psykisk eller følelsesmæssig skade eller økonomisk tab. Vold i nære forhold er et alvorligt og ofte skjult socialt problem, som kan påføre systematiske psykologiske og fysiske traumer med alvorlige følger, fordi gerningsmanden er en person, som offeret burde kunne have tillid til. Ofre for vold i nære forhold kan derfor have behov for særlige beskyttelsesforanstaltninger. Kvinder rammes i uforholdsmæssig grad af denne type vold, og situationen kan være værre, hvis kvinden er afhængig af gerningsmanden på det økonomiske eller sociale plan eller med hensyn til sin opholdsret.
- (19) En person bør anses for at være et offer, uanset om en gerningsmand er blevet identificeret, pågrebet, tiltalt eller dømt, og uanset om der består et familiemæssigt forhold mellem dem. Det er muligt, at ofrenes familiemedlemmer også lider skade som følge af forbrydelsen. Især kan familiemedlemmer til en person, hvis død er direkte forvoldt af en forbrydelse, lide skade som følge af forbrydelsen. Sådanne familiemedlemmer, som er indirekte ofre for forbrydelsen, bør derfor også være beskyttet efter dette direktiv. Medlemsstaterne bør imidlertid have mulighed for at indføre procedurer til at begrænse antallet af familiemedlemmer, som vil kunne være omfattet af de rettigheder, der er fastsat i dette direktiv. Hvis offeret er et barn, bør barnet eller indehaveren af forældremyndigheden, medmindre det ikke tjener barnets tarv, på barnets vegne have ret til at udøve de rettigheder, der er fastsat i dette direktiv. Dette direktiv berører ikke eventuelle nationale administrative procedurer, der fastsætter, at en person er et offer.
- (20) Ofrenes rolle i det strafferetlige system, og hvorvidt de kan deltage aktivt i en straffesag, varierer mellem medlemsstaterne afhængigt af det nationale system og afgøres ud fra et eller flere af følgende kriterier: om det nationale system giver offeret retlig status som part i en straffesag, om offeret er omfattet af et retligt krav om eller anmodes om at deltage aktivt i en straffesag, f.eks. som vidne, og/eller om offeret i henhold til national ret er berettiget til at deltage aktivt i en straffesag og har et ønske herom i tilfælde, hvor det nationale system ikke giver ofre retlig status som part i en straffesag. Medlemsstaterne bør afgøre, hvilke af disse kriterier, der finder anvendelse, ved fastlæggelsen af omfanget af rettigheder, der er fastsat i dette direktiv, når der henvises til offerets rolle i det pågældende strafferetlige system.
- (21) Information og rådgivning fra kompetente myndigheder, støttetjenester for ofre og tjenester vedrørende genoprettende retfærdighed bør så vidt muligt gives ved hjælp af et bredt spektrum af medier og på en måde, der kan forstås af offeret. Sådan information og rådgivning bør gives i et enkelt og letforståeligt sprog. Det bør endvidere sikres, at offeret kan blive forstået under sagen. I den forbindelse bør offerets kendskab til det sprog, informationen gives på, offerets alder, modenhed, intellektuelle og følelsesmæssige evner, læsefærdighed og eventuelle psykiske eller fysiske svækkelse tages i betragtning. Der bør tages særligt hensyn til forståelses- eller kommunikationsvanskeligheder, som kan skyldes et handicap, som f.eks. nedsat hørelse eller talebesvær. Tilsvarende bør begrænsninger i et offers evne til at kommunikere tages i betragtning under straffesagen.
- (22) Det tidspunkt, hvor anmeldelsen foretages, bør i forbindelse med dette direktiv betragtes som en del af straffesagen. Det bør også gælde i situationer, hvor myndighederne på eget initiativ indleder straffesager som følge af en forbrydelse, som et offer har været udsat for.
- (23) Information om godtgørelse af udgifter bør gives fra tidspunktet for den første kontakt med en kompetent myndighed f.eks. i en brochure med de grundlæggende betingelser for en sådan godtgørelse af udgifter. Medlemsstaterne bør ikke på dette tidlige stadium af straffesagen være forpligtet til at træffe afgørelse om, hvorvidt det pågældende offer opfylder betingelserne for godtgørelse af udgifter.

- (24) Når en forbrydelse anmeldes, bør ofre modtage en skriftlig bekræftelse af deres anmeldelse fra politiet, som angiver forbrydelsens hovedelementer, såsom forbrydelsens art, tid og sted, samt enhver fysisk, psykisk eller følelsesmæssig skade eller økonomisk tab forårsaget af forbrydelsen. Denne bekræftelse bør angive et sagsnummer samt tid og sted for forbrydelsens anmeldelse, så den kan tjene som bevis på, at forbrydelsen er blevet anmeldt, f.eks. i forbindelse med forsikringskrav.
- (25) Med forbehold af regler om forældelse bør en forsinket anmeldelse af en forbrydelse på grund af frygt for gengældelse, ydmygelse eller stigmatisering ikke føre til, at bekræftelse af offerets anmeldelse afvises.
- (26) Når der gives information, bør denne være tilstrækkelig detaljeret til at sikre, at ofre behandles med respekt og til at sætte dem i stand til på grundlag af informationen at beslutte, om de vil deltage i sagen. I den forbindelse er det særlig vigtigt, at offeret får information, så den pågældende kender den aktuelle status for en eventuel straffesag. Dette gør sig også gældende for information, der sætter offeret i stand til at beslutte, om den pågældende vil anmode om prøvelse af en afgørelse om ikke at rejse tiltale. Medmindre andet kræves, bør det være muligt at give den information, der meddeles offeret, mundtligt eller skriftligt, herunder ad elektronisk vej.
- (27) Information til et offer bør sendes til den sidst kendte postadresse eller gives via de elektroniske kontaktoplysninger, som offeret har givet til den kompetente myndighed. Under særlige omstændigheder, f.eks. på grund af et meget stort antal ofre i en sag, bør det være muligt at give information via pressen, via en officiel hjemmeside tilhørende den kompetente myndighed eller via en anden lignende kommunikationskanal.
- (28) Medlemsstaterne bør ikke være forpligtet til at give information, hvis videregivelsen af denne kan påvirke den korrekte behandling af en sag eller være til skade for en given sag eller person, når dette efter deres opfattelse ville stride mod deres væsentlige sikkerhedsinteresser.
- (29) De kompetente myndigheder bør sikre, at ofre modtager ajourførte kontaktoplysninger med henblik på kommunikation om deres sag, medmindre offeret har givet udtryk for, at det ikke ønsker at modtage denne information.
- (30) En henvisning til en »afgørelse« i forbindelse med retten til information, tolkning og oversættelse bør udelukkende forstås som en henvisning til skyldsspørgsmålet eller om det hensigtsmæssige i en strafferetlig forfølgelse, der afslutter straffesagen. Offeret bør modtage begrundelsen for afgørelsen i form af en kopi af det dokument, der indeholder afgørelsen, eller en kort sammenfatning af den.
- (31) Retten til information om tid og sted for en retssag, der følger af en anmeldelse af en forbrydelse, som offeret har været udsat for, bør også gælde for information om tid og sted for en høring vedrørende en appel af en dom i sagen.
- (32) Ofre skal efter anmodning herom have specifik information om gerningsmandens løsladelse eller flugt i det mindste i tilfælde, hvor der kan være fare eller en identificeret risiko for skade for ofre, medmindre der er en identificeret risiko for skade for gerningsmanden som følge af en sådan meddelelse. Er der en identificeret risiko for skade for gerningsmanden som følge af meddelelsen, tager den kompetente myndighed højde for alle andre risici, når den træffer afgørelse om et passende tiltag. Henvisningen til »identificeret risiko for skade for ofre« bør dække faktorer som forbrydelsens art og alvor og risikoen for gengældelse. Den bør derfor ikke anvendes i situationer, hvor der er begået mindre lovovertrædelser, og hvor der kun er lille risiko for skade for offeret.
- (33) Ofre bør modtage information om enhver ret til appel af en afgørelse om at løslade gerningsmanden, hvis en sådan ret eksisterer i national ret.
- (34) Der kan ikke opnås en effektiv retspleje, medmindre ofre kan forklare omstændighederne ved forbrydelsen ordentligt og give deres vidneforklaring på en måde, der er forståelig for de kompetente myndigheder. Det er tilsvarende vigtigt at sikre, at ofre behandles med på en respektfuld måde, og at sikre, at de kan få mulighed for at udnytte deres rettigheder. Der bør derfor stilles gratis tolkning til rådighed under afhøringen af offeret og for at sætte den pågældende i stand til at deltage aktivt i retsmøder i overensstemmelse med offerets rolle i det relevante strafferetlige system. Med hensyn til andre forhold i forbindelse med straffesagen kan behovet for tolkning og oversættelse variere afhængigt af konkrete spørgsmål, offerets rolle i det relevante strafferetlige system og graden af offerets involvering i sagen og eventuelle særlige rettigheder, offeret måtte have. Tolkning og oversættelse i disse andre tilfælde behøves kun ydet, i det omfang det er nødvendigt for, at ofre kan udøve deres rettigheder.

- (35) Efter procedurerne i national ret har offeret ret til prøvelse af en afgørelse om, at der ikke er behov for tolkning eller oversættelse. Denne ret pålægger ikke medlemsstaterne en forpligtelse til at oprette en særskilt mekanisme eller klageprocedure, hvorunder en sådan afgørelse kan prøves, og bør ikke forsinke straffesagen unødigt. En intern prøvelse af afgørelsen efter eksisterende nationale procedurer er tilstrækkelig.
- (36) Det faktum, at et offer taler et sprog, der sædvanligvis ikke tales, bør ikke i sig selv være en begrundelse for at beslutte, at tolkning eller oversættelse vil medføre en urimelig forlængelse af straffesagen.
- (37) Støtte bør kunne ydes fra det tidspunkt, hvor de kompetente myndigheder får kendskab til offeret, og under hele straffesagen samt i et passende tidsrum efter straffesagen afhængigt af offerets behov og i henhold til de rettigheder, der er fastsat i dette direktiv. Der bør ydes støtte på mange forskellige måder, uden unødvendige formaliteter og med en tilstrækkelig geografisk spredning i medlemsstaterne, så alle ofre får mulighed for at få adgang hertil. Ofre, der har lidt betydelig overlast som følge af forbrydelsens alvor, kan have behov for specialiserede støtte-tjenester.
- (38) Personer, der er særligt sårbare, eller som befinder sig i situationer, der udsætter dem for en særlig høj risiko for skade, f.eks. personer, der er udsat for gentagne voldshandlinger i nære forhold, ofre for kønsbaseret vold eller personer, der bliver ofre for andre former for kriminalitet i en medlemsstat, hvor de ikke er statsborgere eller har bopæl, bør have adgang til specialiseret støtte og retlig beskyttelse. Specialiserede støttetjenester bør baseres på en integreret og målrettet tilgang, der navnlig bør tage hensyn til ofrenes særlige behov, alvoren af den skade, der er påført som følge af en forbrydelse, samt forholdet mellem ofre, gerningsmænd, børn og deres bredere sociale miljø. Det bør være en hovedopgave for disse tjenester og deres ansatte, som spiller en vigtig rolle med hensyn til at hjælpe offeret med at komme sig og komme over den potentielle skade eller det potentielle traume som følge af en forbrydelse, at informere ofrene om de rettigheder, der er fastsat i dette direktiv, så de kan træffe deres beslutninger i et trykt miljø, hvor de bliver behandlet med værdighed og på en respektfuld og forstående måde. De former for støtte, som sådanne specialiserede støttetjenester bør tilbyde, kan omfatte husly og sikker indkvartering, akut lægehjælp, henvisning til læge- og retsmedicinsk undersøgelse for at finde beviser i tilfælde af voldtægt eller seksuelt overgreb, kortvarig og langvarig psykologisk rådgivning, traumebehandling, juridisk rådgivning, retshjælp og specifikke tjenester for børn, der er direkte eller indirekte ofre.
- (39) Det er ikke påkrævet af støttetjenester for ofre selv at yde omfattende specialthjælp og professionel hjælp. Om nødvendigt bør støttetjenesterne for ofre bistå ofrene med at anmode om professionel støtte, som f.eks. psykologhjælp.
- (40) Selv om støtten ikke bør afhænge af, om ofre foretager en anmeldelse af en forbrydelse til en kompetent myndighed som politiet, har disse myndigheder ofte de bedste forudsætninger for at informere ofrene om mulighederne for at få hjælp. Medlemsstaterne tilskyndes derfor til at tilvejebringe de rette betingelser for, at ofre kan henvise til en støttetjeneste for ofre, herunder ved at sikre, at kravene til databeskyttelse kan opfyldes og bliver opfyldt. Gentagne henvisninger bør undgås.
- (41) Ofres ret til at blive hørt bør anses for opfyldt, når ofre har tilladelse til at afgive skriftlig forklaring.
- (42) Børneofres ret til at blive hørt i straffesager bør ikke udelukkes alene med henvisning til, at offeret er et barn, eller med henvisning til det pågældende offers alder.
- (43) Retten til at få prøvet en afgørelse om ikke at rejse tiltale bør forstås som en henvisning til de afgørelser, der træffes af anklagere og undersøgelsesdommere eller retshåndhævende myndigheder, såsom politibetjente, men ikke de afgørelser, der træffes af domstolene. Enhver prøvelse af en afgørelse om ikke at rejse tiltale bør foretages af en anden person eller myndighed end den, der traf den oprindelige afgørelse, medmindre den oprindelige afgørelse om ikke at rejse tiltale blev truffet af den øverste anklagemyndighed, og det ikke er muligt at foretage prøvelse af denne afgørelse, hvorefter den samme myndighed kan foretage prøvelse. Retten til at få prøvet en afgørelse om ikke at rejse tiltale vedrører ikke særlige procedurer, såsom sager mod parlaments- eller regeringsmedlemmer for så vidt angår udøvelsen af deres officielle funktioner.

- (44) En afgørelse, der afslutter en straffesag, bør dække situationer, hvor anklageren beslutter at frafalde tiltalen eller indstille retsforfølgningen.
- (45) En afgørelse fra anklageren, som medfører en tvistløsning uden for domstolene og dermed afslutter en straffesag, udelukker ikke ofre fra retten til prøvelse af en afgørelse om ikke at rejse tiltale, medmindre der med tvistløsningen pålægges en advarsel eller en forpligtelse.
- (46) Tjenester vedrørende genoprettende retfærdighed, herunder f.eks. mægling mellem offeret og gerningsmanden, familierådslagning og strafferåd, kan være til stor gavn for offeret, men de kræver visse garantier for at forebygge sekundær og gentagen viktimisering, intimidering og gengældelse. Sådanne tjenester bør derfor først og fremmest varetage offerets interesser og behov, så den skade, der er forvoldt offeret, oprettes, og det undgås, at offeret lider yderligere skade. Der bør tages hensyn til faktorer som forbrydelsens art og alvor, graden af eventuelt efterfølgende traumer, gentagne krænkelse af et offers fysiske, seksuelle eller psykologiske integritet, skæv magtbalance og offerets alder, modenhed eller intellektuelle evner, som kunne begrænse eller nedsætte offerets evne til at træffe et velfunderet valg eller være til hinder for et positivt resultat for offeret, ved henvisning af en sag til tjenester vedrørende genoprettende retfærdighed og ved gennemførelsen af en sådan proces for genoprettende retfærdighed. Processerne vedrørende genoprettende retfærdighed bør i princippet være fortrolige, medmindre parterne har aftalt andet, eller deres offentliggørelse kræves i henhold til national ret på grund af en tungtvejende offentlig interesse. Det kan på grund af forhold som f.eks., at der er fremsat trusler, eller at der er udøvet nogen form for vold under sagen, anses for nødvendigt, at der er åbenhed af hensyn til den offentlige interesse.
- (47) Ofre bør ikke kunne forventes at pådrage sig udgifter i forbindelse med deres deltagelse i straffesager. Det bør kun kræves, at medlemsstaterne godtgør ofres nødvendige udgifter ved deltagelse i straffesager, og det bør ikke kræves af dem, at de godtgør ofres retslige omkostninger. Medlemsstaterne bør kunne fastlægge betingelser for godtgørelsen af udgifter i national ret, såsom tidsfrister for at kræve godtgørelse, standardbeløb til opholds- og rejseudgifter og maksimumsbeløb pr. dag for tabt arbejdsfortjeneste. Retten til godtgørelse af udgifter i forbindelse med straffesager bør ikke opstå i situationer, hvor et offer afgiver vidneforklaring om en forbrydelse.
- Udgifter bør kun være dækket, i det omfang offeret af de kompetente myndigheder forpligtes til eller anmodes om at være til stede og deltage aktivt i straffesagen.
- (48) Ejendele, som kan tilbageleveres, og som er blevet beslågt under en straffesag, bør hurtigst muligt tilbageleveres, medmindre der foreligger særlige omstændigheder, såsom strid om ejerskab, eller hvor besiddelse af ejendele er ulovligt, eller ejendele i sig selv er ulovlige. Retten til at få ejendele tilbageleveret bør ikke berøre den lovlige tilbageholdelse til brug for andre sager.
- (49) Retten til en afgørelse om erstatning fra gerningsmanden og den relevante procedure, der gælder herfor, bør også anvendes for ofre, der er bosiddende i en anden medlemsstat end den, hvor forbrydelsen blev begået.
- (50) Forpligtelsen i dette direktiv til at videresende anmeldelser bør ikke berøre medlemsstaternes kompetence til at indlede retsforfølgning og berører ikke reglerne vedrørende konflikt om udøvelse af jurisdiktion, som fastsat i Rådets rammeafgørelse 2009/948/RIA af 30. november 2009 om forebyggelse og bilæggelse af konflikter om udøvelse af jurisdiktion i straffesager ⁽¹⁾.
- (51) Hvis offeret har forladt den medlemsstats område, hvor forbrydelsen blev begået, er den pågældende medlemsstat ikke længere forpligtet til at yde bistand, støtte og beskyttelse, bortset fra hvad der direkte vedrører en straffesag, som medlemsstaten fører vedrørende den pågældende forbrydelse, såsom særlige beskyttelsesforanstaltninger under retssagen. Offerets bopælsmedlemsstat bør yde den nødvendige bistand, støtte og beskyttelse for så vidt angår offerets behov for at komme sig.
- (52) Der bør være foranstaltninger til rådighed til at beskytte ofrenes og deres familiemedlemmers sikkerhed og værdighed mod sekundær og gentagen viktimisering, mod intimidering og mod gengældelse, såsom midlertidige forbud eller beskyttelsesordrer eller tilhold.

⁽¹⁾ EUT L 328 af 15.12.2009, s. 42.

- (53) Risikoen for sekundær og gentagen viktimisering, intimidering og gengældelse enten fra gerningsmandens side eller som følge af deltagelse i straffesagen bør begrænses ved, at sagerne gennemføres på en koordineret og respektfuld måde, der gør det muligt for ofrene at få tillid til myndighederne. Kontakten til de kompetente myndigheder bør forløbe så enkelt som muligt, og unødvendig kontakt mellem dem og offeret bør begrænses, f.eks. ved videooptagelse af afhøringer og mulighed for anvendelse heraf under retssager. Aktørerne i retsvæsenet bør råde over så mange forskellige foranstaltninger som muligt for at undgå, at offeret belastes psykisk under retssagen, særligt som følge af visuel kontakt med gerningsmanden, dennes familie, omgangskreds eller offentligheden. Med henblik herpå bør medlemsstaterne tilskyndes til, navnlig i retsbygninger og på politistationer, at indføre mulige og praktiske foranstaltninger, så faciliteterne omfatter bekvemmeligheder såsom særskilte indgange og venteområder for ofrene. Desuden bør medlemsstaterne, i det omfang det er muligt, planlægge straffesagerne således, at kontakt mellem ofrene og deres familiemedlemmer og gerningsmanden undgås, f.eks. ved at indkalde offeret og gerningsmanden til afhøring på forskellige tidspunkter.
- (54) Beskyttelse af offerets privatliv kan være et vigtigt middel til at forhindre sekundær og gentagen viktimisering, intimidering og gengældelse, og det kan sikres ved et bredt spektrum af foranstaltninger, herunder hemmeligholdelse af oplysninger om offerets identitet og opholdssted eller begrænsninger i videregivelsen af disse oplysninger. Denne beskyttelse er særlig vigtig for børneofre og omfatter hemmeligholdelsen af barnets navn. Der vil dog kunne være tilfælde, hvor videregivelsen af oplysninger eller endog bred offentliggørelse heraf, undtagesvis vil kunne gavne barnet, f.eks. når et barn er blevet bortført. Foranstaltninger til beskyttelse af ofres og deres familiemedlemmers privatliv og billedgengivelser af de pågældende bør altid være forenelig med retten til en retfærdig rettergang og ytringsfriheden som anerkendt i henholdsvis artikel 6 og 10 i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder.
- (55) Visse ofre er under straffesagen særlig i risiko for at blive udsat for sekundær og gentagen viktimisering, intimidering og gengældelse fra gerningsmandens side. Det er muligt, at en sådan risiko kan henføres til offerets personlige egenskaber eller forbrydelsens art, natur eller nærmere omstændigheder. Kun ved individuelle vurderinger, der foretages så tidligt som muligt, kan sådanne risici identificeres effektivt. Sådanne vurderinger bør foretages for alle ofre for at afgøre, om de risikerer sekundær og gentagen viktimisering, intimidering og gengældelse, og hvilke særlige beskyttelsesforanstaltninger de har behov for.
- (56) Ved individuelle vurderinger bør der navnlig tages hensyn til offerets personlige karakteristika såsom offerets alder, køn og kønsidentitet eller kønsudtryk, etnisk tilhørsforhold, race, religion, seksuel orientering, helbred, handicap, opholdsstatus, kommunikationsvanskeligheder, forhold til eller afhængighed af gerningsmanden og tidligere oplevelser med kriminalitet. Der bør også tages hensyn til forbrydelsens art eller natur og nærmere omstændigheder, såsom om der er tale om en hadforbrydelse, en forbrydelse mod en særlig persongruppe eller en forbrydelse med et diskriminerende motiv, seksuel vold, vold i nære forhold, om offeret er underkastet gerningsmandens kontrol, om offerets bopæl ligger i et område med høj kriminalitet, eller som domineres af bander, eller om offerets oprindelsesland er forskelligt fra den medlemsstat, hvor forbrydelsen blev begået.
- (57) Der er en tendens til, at ofre for menneskehandel, terrorisme, organiseret kriminalitet, vold i nære forhold, seksuel vold eller udnyttelse, kønsbaseret vold, hadforbrydelser samt ofre med handicap og børneofre er mere udsat for sekundær og gentagen viktimisering, for intimidering eller for gengældelse. Der bør udvises særlig omhu i forbindelse med vurderingen af, om sådanne ofre risikerer en sådan viktimisering, intimidering og gengældelse, og der bør være en stærk formodning om, at sådanne ofre vil have fordel af særlige beskyttelsesforanstaltninger.
- (58) Når det er konstateret, at offeret er sårbart over for sekundær og gentagen viktimisering, over for intimidering og over for gengældelse, bør den pågældende tilbydes passende foranstaltninger til beskyttelse under straffesagen. Den nøjagtige art af disse foranstaltninger bør fastsættes i lyset af den individuelle vurdering under hensyn til offerets ønsker. Disse foranstaltningers omfang bør fastsættes, uden at det berører retten til et forsvar, og i overensstemmelse med reglerne om rettens skøn. Offerets bekymring og frygt for straffesagen bør være en central faktor ved bedømmelsen af, om den pågældende har behov for særlige foranstaltninger.
- (59) Umiddelbare operationelle behov og begrænsninger kan gøre det umuligt at sikre, at det altid er den samme politibetjent, der afhører offeret; sådanne begrænsninger kan f.eks. være sygdom, barselsorlov eller forældreorlov. Det kan desuden forekomme, at der f.eks. på grund af istandsættelse ikke er specielt indrettede lokaler til rådighed til afhøring af ofre. I tilfælde af sådanne operationelle eller praktiske begrænsninger kan det i konkrete tilfælde være umuligt at benytte en planlagt særlig foranstaltning truffet i lyset af en individuel vurdering.

- (60) Hvis der i overensstemmelse med dette direktiv skal udpeges en værge eller en repræsentant for et barn, kan disse roller varetages af samme person eller af en juridisk person, en institution eller en myndighed.
- (61) Alle embedsmænd, som vil kunne komme i personlig kontakt med ofre under straffesager, bør have adgang til og modtage passende grunduddannelse og videreuddannelse på et passende niveau i forhold til deres kontakt med ofre, så de kan identificere ofre og deres behov og behandle dem på en respektfuld, forstående, professionel og ikkediskriminerende måde. Personer, der vil kunne blive inddraget i den individuelle vurdering med henblik på at identificere ofrenes særlige beskyttelsesbehov og bestemme deres behov for særlige beskyttelsesforanstaltninger, bør modtage specifik uddannelse i at foretage en sådan vurdering. Medlemsstaterne bør sikre en sådan uddannelse for politi- og domstolspersonale. Uddannelse af advokater, anklagere og dommere samt fagfolk, der yder støtte til ofre eller tjenester vedrørende genoprettende retfærdighed, bør ligeledes fremmes. Dette krav bør også omfatte uddannelse om de specifikke støttetjenester, som ofre bør henvises til, eller specialistuddannelse, når arbejdet fokuserer på ofre med særlige behov og, hvor det er relevant, specifik psykologisk uddannelse. Hvor det er relevant, bør denne uddannelse tage hensyn til kønsaspektet. Medlemsstaternes uddannelsesinitiativ bør suppleres med retningslinjer, henstillinger og udveksling af bedste praksis i overensstemmelse med Budapestkøreplanen.
- (62) Medlemsstaterne bør støtte og arbejde tæt sammen med civilsamfundsorganisationer, herunder anerkendte og aktive ikke-statslige organisationer, der arbejder med ofre for kriminalitet, navnlig om initiativer vedrørende politikudformning, oplysnings- og bevidstgørelseskampagner, forsknings- og uddannelsesprogrammer og om uddannelse samt i forbindelse med overvågning og evaluering af virkningen af foranstaltninger til at støtte og beskytte ofre for kriminalitet. For at sikre at ofre for kriminalitet modtager den nødvendige bistand, støtte og beskyttelse, bør de offentlige tjenester arbejde på en koordineret måde og bør inddrages på alle administrative niveauer, dvs. på EU-niveau og på nationalt, regionalt og lokalt niveau. Ofrene bør bistås med at finde og rette henvendelse til de kompetente myndigheder for at undgå gentagne henvisninger. Medlemsstaterne bør overveje at udvikle »sole points of access« eller »one-stop-shops«, der tager hånd om ofrenes forskellige behov, når de er involveret i straffesager, herunder behovet for at modtage information, bistand, støtte, beskyttelse og erstatning.
- (63) For at tilskynde til og fremme anmeldelse af forbrydelser og for at gøre det muligt for ofre at bryde cirklen med gentagen viktimisering er det væsentligt, at ofre har adgang til pålidelige støttetjenester, og at de kompetente myndigheder er forberedte på at reagere på ofrenes anmeldelser på respektfuld, forstående, professionel og ikkediskriminerende måde. Dette kunne øge ofrenes tillid til medlemsstaternes strafferetssystemer og nedbringe antallet af uanmeldte forbrydelser. Fagfolk, der sandsynligvis vil modtage anmeldelser fra ofre vedrørende forbrydelser, bør være behørigt uddannet til at lette anmeldelsen af forbrydelser, og der bør træffes foranstaltninger til at muliggøre anmeldelse fra tredjeparts side, herunder fra civilsamfundsorganisationer. Det bør være muligt at benytte kommunikationsteknologier som e-mail, videooptagelser eller online elektroniske formularer til indgivelse af anmeldelser.
- (64) Systematisk og tilstrækkelig indsamling af statistisk data er anerkendt som et væsentligt led i effektiv politikudformning med hensyn til de rettigheder, der er fastsat i dette direktiv. For at gøre det lettere at vurdere anvendelsen af dette direktiv bør medlemsstaterne meddele Kommissionen relevante statistiske data vedrørende anvendelsen af nationale procedurer for ofre for kriminalitet, herunder i det mindste antallet og arten af de anmeldte forbrydelser, og, i det omfang sådanne data er kendte og tilgængelige, antallet af ofre og ofrenes alder og køn. Relevante statistiske data kan omfatte data, der er indsamlet af retslige myndigheder og retshåndhævende enheder, og, så vidt muligt, administrative data, der er indsamlet af sundhedstjenester og sociale velfærdstjenester samt offentlige og ikke-statslige støttetjenester for ofre, eller tjenester vedrørende genoprettende retfærdighed, og andre organisationer, der arbejder med ofre for kriminalitet. Retlige data kan omfatte oplysninger om anmeldte forbrydelser, antallet af sager, der efterforskes, og personer, der retsforfølges og dømmes. Tjenestebaserede administrative data kan, så vidt muligt, omfatte data om, hvordan ofre bruger de tjenester, der tilbydes af statslige enheder og offentlige og private støtteorganisationer, som f.eks. antallet af henvisninger fra politiet til støttetjenester for ofre, antallet af ofre, der anmoder om, modtager eller ikke modtager støtte eller genoprettende retfærdighed.
- (65) Dette direktiv har til formål at ændre og udvide bestemmelserne i rammeafgørelse 2001/220/RIA. Da der skal foretages mange og væsentlige ændringer, bør rammeafgørelsen af klarhedshensyn erstattes i sin helhed i forhold til de medlemsstater, der deltager i vedtagelsen af dette direktiv.

(66) I dette direktiv overholdes de grundlæggende rettigheder og de principper, som anerkendes i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. Særligt søger det at fremme retten til menneskelig værdighed, livet, den fysiske og mentale integritet, frihed og sikkerhed, respekt for privatliv og familieliv, ejendomsretten, princippet om ikkeforskelsbehandling, princippet om ligestilling mellem mænd og kvinder, og børns, ældres og handicappedes rettigheder samt retten til en retfærdig rettergang.

(67) Målet med dette direktiv, nemlig at fastsætte minimumsstandarder for ofre for kriminalitet med hensyn til rettigheder, støtte og beskyttelse, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne og kan derfor på grund af omfanget og de potentielle virkninger bedre nås på EU-plan; Unionen kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i traktaten om Den Europæiske Union (TEU). I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke videre end, hvad der er nødvendigt for at nå dette mål.

(68) Personoplysninger, der behandles som led i gennemførelsen af dette direktiv, bør beskyttes i overensstemmelse med Rådets rammeafgørelse 2008/977/RIA af 27. november 2008 om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager⁽¹⁾ og i overensstemmelse med principperne i Europarådets konvention af 28. januar 1981 om beskyttelse af det enkelte menneske i forbindelse med elektronisk databehandling af personoplysninger, som alle medlemsstaterne har ratificeret.

(69) Dette direktiv berører ikke mere vidtgående bestemmelser i andre EU-retsakter, der mere målrettet behandler de særlige behov hos visse kategorier af ofre såsom ofre for menneskehandel og ofre for seksuelt misbrug af børn, seksuel udnyttelse og børnepornografi.

(70) I medfør af artikel 3 i protokol nr. 21 om Det Forenede Kongeriges og Irlands stilling for så vidt angår området med frihed, sikkerhed og retfærdighed, der er knyttet som bilag til TEU og til TEUF, har Det Forenede Kongerige og Irland meddelt, at de ønsker at deltage i vedtagelsen og anvendelsen af dette direktiv.

(71) I medfør af artikel 1 og 2 i protokol nr. 22 om Danmarks stilling, der er knyttet som bilag til TEU og til TEUF, deltager Danmark ikke i vedtagelsen af dette direktiv, som ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Danmark.

(72) Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse afgav en udtalelse den 17. oktober 2011⁽²⁾ på grundlag af artikel 41, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 45/2001 af 18. december 2000 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger i fællesskabsinstitutionerne og -organerne og om fri udveksling af sådanne oplysninger⁽³⁾ —

VEDTAGET DETTE DIREKTIV:

KAPITEL 1

INDLEDENDE BESTEMMELSER

Artikel 1

Formål

1. Formålet med dette direktiv er at sikre, at ofre for kriminalitet får passende information, støtte og beskyttelse og kan deltage i straffesagen.

Medlemsstaterne sikrer, at ofre modtager anerkendelse og behandles på en respektfuld, forstående, velegnet, professionel og ikkediskriminerende måde i forbindelse med enhver kontakt med støttetjenester for ofre, eller tjenester vedrørende genoprettende retfærdighed eller en kompetent myndighed, der medvirker i forbindelse med en straffesag. De rettigheder, der er fastsat i dette direktiv, gælder for ofre på en ikkediskriminerende måde, herunder hvad angår deres opholdsstatus.

2. Når offeret er et barn, sikrer medlemsstaterne, at der ved anvendelsen af dette direktiv først og fremmest tages hensyn til barnets tarv, og at der foretages en individuel vurdering heraf. Der anlægges en tilgang, der er særligt tilpasset børns behov, og som tager behørigt hensyn til barnets alder, modenhedsniveau, synspunkter, behov og ønsker. Barnet og indehaveren af forældremyndigheden eller en eventuelt anden juridiske repræsentant holdes underrettet om alle foranstaltninger eller rettigheder, der specifikt fokuserer på barnet.

Artikel 2

Definitioner

1. I dette direktiv forstås ved:

a) »offer«:

i) en fysisk person, som har lidt skade, herunder fysisk, psykisk eller følelsesmæssig skade eller økonomisk tab, som direkte er forvoldt ved en forbrydelse

ii) familiemedlemmer til en person, hvis død direkte blev forvoldt ved en forbrydelse, og som har lidt skade som følge af personens død

⁽¹⁾ EUT L 350 af 30.12.2008, s. 60.

⁽²⁾ EUT C 35 af 9.2.2012, s. 10.

⁽³⁾ EFT L 8 af 12.1.2001, s. 1.

- b) »famiemedlemmer«: offerets ægtefælle, den person, der lever sammen med offeret i et fast nært forhold i en fælles husstand og på et stabilt og varigt grundlag, slægtninge i direkte linje, søskende samt personer, som offeret har forsørgerpligt over for
 - c) »barn«: en person under atten år.
 - d) »genoprettende retfærdighed«: enhver proces, hvorved offeret og gerningsmanden ved frivilligt samtykke sættes i stand til at deltage aktivt i afgørelsen af spørgsmål, der opstår i forbindelse med forbrydelsen, med hjælp fra en upartisk tredjepart.
2. Medlemsstaterne kan indføre procedurer:
- a) til at begrænse antallet af famiemedlemmer, som kan være omfattet af de rettigheder, der er fastsat i dette direktiv, idet der tages hensyn til de specifikke omstændigheder i hver sag, og
 - b) i forbindelse med stk. 1, litra a), nr. ii), for at afgøre, hvilke famiemedlemmer der har prioritet med hensyn til udøvelsen af de rettigheder, der er fastsat i dette direktiv.
- a) hvilken form for støtte de kan få og af hvem, herunder, hvor det er relevant, grundlæggende information om adgangen til lægehjælp, enhver specialthjælp, herunder psykologhjælp, og alternativ indkvartering
 - b) procedurerne for indgivelse af en anmeldelse vedrørende en forbrydelse og ofres rolle i forbindelse med disse procedurer
 - c) hvordan og på hvilke betingelser ofre kan opnå beskyttelse, herunder beskyttelsesforanstaltninger
 - d) hvordan og på hvilke betingelser ofre kan få adgang til juridisk rådgivning, retshjælp og enhver anden form for rådgivning
 - e) hvordan og på hvilke betingelser ofre kan få adgang til erstatning
 - f) hvordan og på hvilke betingelser ofre er berettigede til tolkning og oversættelse

KAPITEL 2

INFORMATION OG STØTTE

Artikel 3

Retten til at forstå og blive forstået

1. Medlemsstaterne træffer passende foranstaltninger til at hjælpe ofrene fra første kontakt og under enhver yderligere nødvendig kontakt, de har med en kompetent myndighed i forbindelse med en straffesag, til at forstå og blive forstået, herunder når myndigheden giver information.
 2. Medlemsstaterne sikrer, at kommunikationen med ofrene foregår på et enkelt og letforståeligt sprog, mundtligt eller skriftligt. Kommunikationen skal tage hensyn til offerets personlige karakteristika, herunder et eventuelt handicap, der kan berøre dets evne til at forstå eller blive forstået.
 3. Medmindre det ikke er i offerets interesse, eller medmindre det ville berøre sagens forløb, tillader medlemsstaterne ofrene at være ledsaget af en person, som de selv har valgt, ved den første kontakt med en kompetent myndighed, hvis offeret som følge af forbrydelsens konsekvenser har behov for bistand til at forstå eller for at blive forstået.
- g) hvis de har bopæl i en anden medlemsstat end den, hvor forbrydelsen blev begået, hvilke særlige foranstaltninger, procedurer eller faciliteter, der findes til at beskytte ofrenes interesser i den medlemsstat, hvor der først tages kontakt med den kompetente myndighed,
 - h) procedurer for indgivelse af klage, der er til rådighed, hvis ofrenes rettigheder tilsidesættes af den kompetente myndighed, der medvirker i forbindelse med en straffesag
 - i) kontaktoplysninger med henblik på kommunikation om deres sag
 - j) tjenester vedrørende genoprettende retfærdighed, der står til rådighed
 - k) hvordan og på hvilke betingelser ofre kan få godtgjort de udgifter, de har haft i forbindelse med deres deltagelse i straffesagen.

Artikel 4

Ret til at modtage information fra den første kontakt med en kompetent myndighed

1. Medlemsstaterne sikrer, at ofre uden unødigt forsinkelse tilbydes følgende information fra deres første kontakt med en kompetent myndighed, så de bliver i stand til at udøve de rettigheder, der er fastsat i dette direktiv:
2. Omfanget af eller detaljerne vedrørende de informationer, der er omhandlet i stk. 1, kan variere afhængigt af offerets særlige behov og personlige omstændigheder samt forbrydelsens art eller type. Der kan også gives yderligere information på et senere tidspunkt afhængigt af offerets behov og informationens relevans for hvert af sagens stadier.

Artikel 5

Rettigheder for ofre, der anmelder en forbrydelse

1. Medlemsstaterne sikrer, at ofre får en skriftlig bekræftelse på deres formelle anmeldelse, som de har indgivet til den kompetente myndighed i en medlemsstat, der angiver den pågældende forbrydelses hovedelementer.

2. Medlemsstaterne sikrer, at ofre, der ønsker at anmelde en forbrydelse, og som ikke forstår eller taler den kompetente myndigheds sprog, sættes i stand til at foretage anmeldelsen på et sprog, som de forstår, eller ved at modtage den nødvendige sproglige hjælp.

3. Medlemsstaterne sikrer, at ofre, der ikke forstår eller taler den kompetente myndigheds sprog, vederlagsfrit får en oversættelse af den skriftlige bekræftelse af deres anmeldelse, som er omhandlet i stk. 1, på et sprog de forstår, hvis de anmoder herom.

Artikel 6

Offerets ret til at få information om sin sag

1. Medlemsstaterne sikrer, at ofre uden unødigt forsinkelse får meddelelse om deres ret til at få følgende informationer om den straffesag, der er indledt som følge af anmeldelsen af en forbrydelse, som offeret har været udsat for, og at de modtager denne information, såfremt de anmoder herom:

- a) enhver afgørelse om at afslutte eller ikke at fortsætte en efterforskning, eller om ikke at retsforfølge gerningsmanden
- b) hvor og hvornår retssagen finder sted, samt karakteren af tiltalen mod gerningsmanden.

2. Medlemsstaterne sikrer, at ofre i overensstemmelse med deres rolle i det pågældende strafferetlige system uden unødigt forsinkelse får meddelelse om deres ret til at få følgende informationer om den straffesag, der er indledt som følge af anmeldelsen af en forbrydelse, som offeret har været udsat for, og at de modtager denne information, såfremt de anmoder herom:

- a) enhver endelig dom i en retssag
- b) information, der sætter offeret i stand til at forstå, hvor langt straffesagen er kommet, medmindre en sådan meddelelse under særlige omstændigheder vil kunne være til skade for sagens behandling.

3. Information som omhandlet i stk. 1, litra a), og stk. 2, litra a), skal omfatte begrundelsen eller et kort sammendrag af begrundelsen for afgørelsen, medmindre der er tale om en nævningeafgørelse eller en afgørelse, hvor begrundelsen er fortrolig, i hvilket tilfælde der ikke gives en begrundelse som følge af national ret.

4. Den kompetente myndighed er forpligtet af ofrenes ønske om at blive informeret eller ikke at blive informeret, medmindre

informationen skal gives af hensyn til offerets ret at deltage aktivt i straffesagen. Medlemsstaterne tillader ofrene at omgøre deres ønske når som helst, og skal da tage hensyn hertil.

5. Medlemsstaterne sikrer, at ofrene har mulighed for uden unødigt forsinkelse at få meddelelse om, hvornår den person, der er varetægtsfængslet, retsforfølges eller er blevet dømt for forbrydelser, der vedrører dem, løslades eller er flygtet fra fængslet. Medlemsstaterne sikrer endvidere, at ofrene informeres om enhver relevant foranstaltning, der træffes for at beskytte dem i tilfælde af gerningsmandens løsladelse eller flugt.

6. Ofre modtager efter anmodning den i stk. 5 omhandlede information, i det mindste i tilfælde, hvor der er fare eller identificeret risiko for skade for dem, medmindre der er en identificeret risiko for skade for gerningsmanden som følge af en sådan meddelelse.

Artikel 7

Ret til tolkning og oversættelse

1. Medlemsstaterne sikrer, at ofre, der ikke forstår eller taler det sprog, der anvendes under den pågældende straffesag, efter anmodning får stillet tolkning til rådighed vederlagsfrit i overensstemmelse med deres rolle i det relevante strafferetlige system, i det mindste under alle afhøringer eller udspørgninger under straffesagen, hos de myndigheder, der forestår efterforskningen, og hos de retslige myndigheder, herunder under politiets udspørgning, og tolkning under alle retsmøder og alle nødvendige forberedende retsmøder, de deltager aktivt i.

2. Uden at det berører retten til et forsvar og i overensstemmelse med reglerne om domstolens skøn kan der efter omstændighederne anvendes kommunikationsteknologier, såsom videokonferencer, telefon eller internettet, medmindre tolkens fysiske tilstedeværelse er nødvendig for, at offeret i fuldt omfang kan udøve sine rettigheder eller forstå sagens gang.

3. Medlemsstaterne sikrer, at ofre, der ikke forstår eller taler det sprog, der anvendes under den pågældende straffesag, i overensstemmelse med deres rolle i det relevante strafferetlige system i straffesager, efter anmodning, vederlagsfrit får stillet oversættelse til rådighed på et sprog, de forstår, af information, der er af afgørende betydning for udøvelsen af deres rettigheder under straffesagen, i det omfang denne information videregives til ofrene. Oversættelse af sådan information skal, i det mindste omfatte enhver afgørelse, der afslutter straffesagen vedrørende den forbrydelse, som offeret har været udsat for, og efter offerets anmodning, en begrundelse eller et kort sammendrag af begrundelsen for afgørelsen, medmindre der er tale om en nævningeafgørelse eller en afgørelse, hvor begrundelsen er fortrolig, i hvilket tilfælde der ikke gives en begrundelse i henhold til national ret.

4. Medlemsstaterne sikrer, at ofre, der har ret til information om, hvor og hvornår retssagen finder sted, jf. artikel 6, stk. 1, litra b), og som ikke forstår den kompetente myndigheds sprog, efter anmodning får en oversættelse af den information, som de har krav på, stillet til rådighed.

5. Ofre kan indgive en begrundet anmodning om, at et dokument betragtes som væsentligt. Der stilles ikke krav om, at passager i væsentlige dokumenter, som ikke er relevante for, at ofre kan deltage aktivt i straffesagen, bliver oversat.

6. Uanset stk. 1 og 3 kan der gives en mundtlig oversættelse eller et mundtligt sammendrag af væsentlige dokumenter i stedet for en skriftlig oversættelse, forudsat at en sådan mundtlig oversættelse eller et sådant mundtligt sammendrag ikke vanskeliggør en retfærdig rettergang.

7. Medlemsstaterne sikrer, at den kompetente myndighed foretager en vurdering af, om ofre har behov for tolkning eller oversættelse, jf. stk. 1 og 3. Ofrene kan anke en afgørelse om ikke at tilbyde tolkning eller oversættelse. Procedurereglerne for en sådan prøvelse fastlægges i national ret.

8. Tolkning og oversættelse, samt enhver overvejelse om at anke en afgørelse om ikke at tilbyde tolkning eller oversættelse i medfør af denne artikel, må ikke forsinke straffesagen unødigt.

Artikel 8

Ret til adgang til støttetjenester for ofre

1. Medlemsstaterne sikrer, at ofre, i overensstemmelse med deres behov, har adgang til vederlagsfrie og fortrolige støttetjenester for ofre, der varetager ofrenes interesser, før, under og i et passende tidsrum efter straffesagen. Familiemedlemmer har adgang til støttetjenester for ofre i overensstemmelse med deres behov og graden af den skade, de har lidt som følge af den forbrydelse, der er begået mod offeret.

2. Medlemsstaterne fremmer henvisninger af ofre fra den kompetente myndighed, der modtog anmeldelsen, og andre relevante organer til støttetjenester for ofre.

3. Medlemsstaterne træffer foranstaltninger til at etablere vederlagsfrie og fortrolige specialiserede støttetjenester ud over, eller som en integrerende del af, almindelige støttetjenester for

ofre eller til at gøre det muligt for støtteorganisationer for ofre at henvende sig til eksisterende specialiserede organer, der tilbyder sådan specialiseret støtte. Ofre har i overensstemmelse med deres særlige behov adgang til sådanne tjenester, og familiemedlemmer har adgang i overensstemmelse med deres særlige behov og den skade, de har lidt som følge af den forbrydelse, der er begået mod offeret.

4. Støttetjenester for ofre og eventuelle specialiserede støttetjenester kan etableres som offentlige eller ikkestatslige organisationer og organiseres på professionelt eller frivilligt grundlag.

5. Medlemsstaterne sikrer, at adgang til eventuelle støttetjenester for ofre ikke er afhængig af, at ofrene formelt anmelder en forbrydelse til en kompetent myndighed.

Artikel 9

Støtte fra støttetjenester for ofre

1. Støttetjenester for ofre som omhandlet i artikel 8, stk. 1, skal som minimum omfatte:

a) information, rådgivning og støtte, der er relevant for ofrenes udøvelse af rettigheder, herunder om adgang til nationale ordninger til opnåelse af erstatning for skade forvoldt ved forbrydelser, og om deres rolle i straffesager, herunder forberedelse til deltagelse i retssagen

b) information om eller direkte henvisning til eventuelle relevante specialiserede støttetjenester, som tilbydes

c) følelsesmæssig og så vidt muligt psykologisk bistand

d) rådgivning om økonomiske og praktiske spørgsmål, der opstår som følge af forbrydelsen

e) rådgivning vedrørende risikoen for og forhindring af sekundær og gentagen viktimisering, intimidering og gengældelse, medmindre andet er fastsat af andre offentlige eller private tjenester.

2. Medlemsstaterne tilskynder støttetjenesterne for ofre til at tage særligt hensyn til de særlige behov hos ofre, der har lidt stor skade som følge af forbrydelsens alvor.

3. Medmindre andet er fastsat af andre offentlige eller private tjenester, skal de specialiserede støttetjenester, der er omhandlet i artikel 8, stk. 3, som minimum tilvejebringe og tilbyde:

- a) herberg eller enhver anden form for passende midlertidig indkvartering for ofre, der har behov for et sikkert opholdssted på grund af en overhængende risiko for sekundær og gentagen viktimisering, for intimidering og for gengældelse
- b) målrettet og integreret hjælp til ofre med særlige behov såsom ofre for seksuel vold, ofre for kønsbaseret vold og ofre for vold i nære forhold, herunder traumestøtte og traumerådgivning.

KAPITEL 3

DELTAGELSE I STRAFFESAGER

Artikel 10

Retten til at blive hørt

1. Medlemsstaterne sikrer, at ofre har mulighed for at blive hørt under straffesagen og kan fremlægge beviser. Når et børneoffer skal høres, tages der behørigt hensyn til barnets alder og modenhed.

2. De procedureregler, efter hvilke ofre har mulighed for at blive hørt under straffesagen og kan fremlægge beviser, fastlægges i national ret.

Artikel 11

Rettigheder i forbindelse med afgørelser om ikke at rejse tiltale

1. Medlemsstaterne sikrer, at ofre, i overensstemmelse med deres rolle i det relevante strafferetlige system, har ret til prøvelse af en afgørelse om ikke at rejse tiltale. Procedurereglerne for en sådan prøvelse fastlægges i national ret.

2. Fastlægges offerets rolle i det relevante strafferetlige system i overensstemmelse med national ret først, når der er truffet afgørelse om at retsforfølge gerningsmanden, sikrer medlemsstaterne, at i det mindste ofre for alvorlige forbrydelser har ret til prøvelse af en afgørelse om ikke at rejse tiltale. Procedurereglerne for en sådan prøvelse fastlægges i national ret.

3. Medlemsstaterne sikrer, at ofre uden unødigt forsinkelse får meddelelse om deres ret til at få, og at de efter anmodning får tilstrækkelige informationer til at beslutte, om de skal anmode om prøvelse af en afgørelse om ikke at rejse tiltale.

4. Når afgørelsen om ikke at rejse tiltale træffes af den øverste anklagemyndighed, og det ikke er muligt at foretage en prøvelse af denne afgørelse i henhold til national ret, kan retten til prøvelse foretages af den samme myndighed.

5. Stk. 1, 3 og 4 finder ikke anvendelse på anklagerens afgørelse om ikke at rejse tiltale, hvis en sådan afgørelse medfører en tvistløsning uden for domstolene, i det omfang den nationale ret indeholder bestemmelser om en sådan mulighed.

Artikel 12

Ret til garantier i forbindelse med genoprettende retfærdighed

1. Medlemsstaterne træffer foranstaltninger til at sikre offeret mod sekundær og gentagen viktimisering, mod intimidering og mod gengældelse, som skal anvendes, når der ydes enhver form for tjenester vedrørende genoprettende retfærdighed. Disse foranstaltninger sikrer, at ofre, der vælger at deltage i en proces med genoprettende retfærdighed, har adgang til sikre og kompetente former for tjenester vedrørende genoprettende retfærdighed under iagttagelse af mindst følgende betingelser:

a) Tjenesterne vedrørende genoprettende retfærdighed anvendes kun, hvis det med forbehold af alle sikkerhedshensyn er i offerets interesse, og offeret frit har givet sit informerede samtykke, som til enhver tid kan tilbagekaldes.

b) Inden offeret samtykker i at deltage i processen med genoprettende retfærdighed, skal den pågældende have fuldstændige og objektive oplysninger om nævnte proces og om de mulige resultater heraf samt oplysninger om procedurerne for kontrol med opfyldelsen af en eventuel overenskomst.

c) Gerningsmanden skal have erkendt de grundlæggende fakta i sagen.

d) Enhver overenskomst indgås frivilligt og kan tages i betragtning under eventuelle yderligere skridt i straffesagen.

e) Drøftelser i forbindelse med genoprettende retfærdighed, som ikke føres offentligt, er fortrolige og offentliggøres ikke efterfølgende, medmindre parterne indvilliger heri, eller det kræves i henhold til national ret på grund af en tungtvejende offentlig interesse.

2. Medlemsstaterne fremmer henvisning af sager, der er relevante, til tjenester vedrørende genoprettende retfærdighed, herunder gennem udfærdigelse af procedurer eller retningslinjer om betingelserne for en sådan henvisning.

Artikel 13

Ret til retshjælp

Medlemsstaterne sikrer, at ofre har adgang til retshjælp, når de er part i en straffesag. Betingelserne eller procedurereglerne for, at ofre kan få adgang til retshjælp, fastlægges i national ret.

Artikel 14

Ret til godtgørelse af udgifter

Medlemsstaterne skal give ofre, som deltager i straffesager, mulighed for at få godtgjort de udgifter, de har haft i forbindelse med deres aktive deltagelse i straffesagen, i overensstemmelse med deres rolle i det relevante strafferetlige system. Betingelserne for eller procedurereglerne efter hvilke ofre kan få adgang til godtgørelse, fastlægges i national ret.

Artikel 15

Ret til at få ejendele igen

Medlemsstaterne sikrer, at ejendele, der er blevet beslaglagt under en straffesag, og som kan tilbageleveres, på grundlag af en afgørelse truffet af en kompetent myndighed straks leveres tilbage til ofrene, medmindre ejendele er nødvendige til brug under straffesagen. Betingelserne eller procedurereglerne for tilbagelevering af sådanne ejendele til ofrene fastlægges i national ret.

Artikel 16

Ret til en afgørelse om erstatning fra gerningsmanden under en straffesag

1. Medlemsstaterne sikrer, at ofre har krav på, som led i straffesagen, at få en afgørelse om erstatning fra gerningsmanden inden en rimelig frist, medmindre national ret indeholder bestemmelser om, at sådanne afgørelser skal træffes i forbindelse med anden retsforfølgning.

2. Medlemsstaterne fremmer foranstaltninger til at tilskynde gerningsmanden til at yde passende erstatning til offeret.

Artikel 17

Rettigheder for ofre med bopæl i en anden medlemsstat

1. Medlemsstaterne sikrer, at deres kompetente myndigheder er i stand til at træffe de nødvendige foranstaltninger til i videst muligt omfang at begrænse de vanskeligheder, som opstår, når offeret har bopæl i en anden medlemsstat end den, hvor forbrydelsen blev begået, især med hensyn til sagens tilrettelæggelse. Med henblik herpå skal myndighederne i den medlemsstat, hvor forbrydelsen blev begået, især have mulighed for:

- a) at optage forklaring fra offeret umiddelbart efter anmeldelsen af forbrydelsen til den kompetente myndighed
- b) i videst muligt omfang at gøre brug af bestemmelserne om video- og telefonkonference i konventionen om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater af 29. maj 2000 ⁽¹⁾ med henblik på afhøring af ofre, som har bopæl i en anden medlemsstat.

⁽¹⁾ EFT C 197 af 12.7.2000, s. 3.

2. Medlemsstaterne sikrer, at ofre for en forbrydelse, der er begået i en anden medlemsstat end den, hvor de har bopæl, kan anmelde forbrydelsen til de kompetente myndigheder i bopælsstaten, hvis de ikke har mulighed for at gøre det i den medlemsstat, hvor forbrydelsen blev begået, eller, når der er tale om en alvorlig forbrydelse i henhold til national ret i den pågældende medlemsstat, hvis de ikke ønsker at gøre det.

3. Medlemsstaterne sikrer, at den kompetente myndighed, som offeret indgiver sin anmeldelse til, straks videresender den til den kompetente myndighed i den medlemsstat, hvor forbrydelsen blev begået, hvis kompetencen til at indlede retsforfølgning ikke er blevet udøvet af den medlemsstat, hvori anmeldelsen blev indgivet.

KAPITEL 4

BESKYTTELSE AF OFRE OG ANERKENDELSE AF OFRE MED SÆRLIGE BESKYTTELSESBEHOV

Artikel 18

Ret til beskyttelse

Uden at dette indebærer en begrænsning i retten til et forsvar, sikrer medlemsstaterne, at der kan træffes foranstaltninger til at beskytte ofrenes og deres familiemedlemmer mod sekundær og gentagen viktimisering, mod intimidering og mod gengældelse, herunder mod risikoen for følelsesmæssigt eller psykologisk overgreb, og til at beskytte ofrenes værdighed under afhøring og ved afgivelse af vidneforklaring. Om nødvendigt skal sådanne foranstaltninger også omfatte procedurer, der er fastlagt i henhold til national ret, med henblik på fysisk beskyttelse af ofre og deres familiemedlemmer.

Artikel 19

Ret til at undgå kontakt mellem offeret og gerningsmanden

1. Medlemsstaterne skaber de nødvendige betingelser for, at kontakt mellem ofre, og om nødvendigt deres familiemedlemmer, og gerningsmanden undgås i lokaler, hvor straffesagen finder sted, medmindre straffesagen gør en sådan kontakt nødvendig.

2. Medlemsstaterne sikrer, at nye retsbygninger har særskilte venteområder for ofre.

Artikel 20

Ofres ret til beskyttelse under efterforskningen af forbrydelser

Uden at det berører retten til et forsvar og i overensstemmelse med reglerne om retsens skøn, sikrer medlemsstaterne under efterforskningen af forbrydelser, at:

- a) afhøring af ofre finder sted uden unødigt ophold, efter at der er anmeldt en forbrydelse til den kompetente myndighed
- b) antallet af afhøringer af ofre begrænses mest muligt, og at afhøring kun foretages, hvis det er strengt nødvendigt af hensyn til den strafferetlige efterforskning

- c) ofre kan ledsages af deres juridiske repræsentant og en person, de selv har valgt, medmindre der er truffet en begrundet afgørelse om det modsatte
- d) lægeundersøgelser begrænses mest muligt og kun foretages, hvis det er strengt nødvendigt af hensyn til straffesagen.

Artikel 21

Ret til beskyttelse af privatlivet

1. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder under straffesagen kan træffe egnede foranstaltninger til at beskytte ofres og deres familiemedlemmers privatliv, herunder offerets personlige egenskaber, der tages hensyn til ved den i artikel 22 omtalte individuelle vurdering, og billedgengivelser af de pågældende. Endvidere sikrer medlemsstaterne, at de kompetente myndigheder kan træffe alle lovlige foranstaltninger for at hindre, at offentligheden får kendskab til oplysninger, der kan gøre det muligt at identificere børneofre.

2. For at beskytte ofrenes privatliv, personlige integritet og personoplysninger tilskynder medlemsstaterne under hensyntagen til ytringsfriheden og mediernes ret til information, mediefrihed og mediernes pluralisme medierne til at træffe selvregulerende foranstaltninger.

Artikel 22

Individuel vurdering af ofre for at identificere særlige beskyttelsesbehov

1. Medlemsstaterne sikrer, at ofre i tide bliver individuelt vurderet efter de nationale procedurer med henblik på at identificere særlige beskyttelsesbehov og for at afgøre, om og i hvilken udstrækning de vil kunne nyde godt af særlige foranstaltninger under en straffesag, jf. artikel 23 og 24, under hensyntagen til deres særlige modtagelighed over for sekundær og gentagen viktimisering, intimidering og gengældelse.

2. Den individuelle vurdering tager særligt hensyn til:

- a) offerets personlige karakteristika
- b) forbrydelsens art eller type, og
- c) omstændighederne ved forbrydelsen.

3. I forbindelse med den individuelle vurdering, vises særlig opmærksomhed over for ofre, der har lidt betydelig overlast som følge af forbrydelsens alvor; ofre, der har været udsat for en forbrydelse, der blev begået på grund af fordomme eller ud fra et diskriminatorisk motiv, der især kan have forbindelse med ofrenes personlige karakteristika; ofre, hvis forhold til og afhængighed af gerningsmanden gør dem særligt sårbare. I den forbindelse

skal der tages behørigt hensyn til ofre for terrorisme, organiseret kriminalitet, menneskehandel, kønsbaseret vold, vold i et nært forhold, seksuel vold, udnyttelses- eller hadforbrydelser samt ofre med handicap.

4. Ved anvendelsen af dette direktiv lægges til grund, at børneofre har særlige beskyttelsesbehov på grund af deres sårbarhed over for sekundær og gentagen viktimisering, intimidering og gengældelse. For at afgøre om og i hvilket omfang de ville drage nytte af særlige foranstaltninger som omhandlet i artikel 23 og 24, underlægges børneofre en individuel vurdering som omhandlet i nærværende artikels stk. 1.

5. Den individuelle vurderings omfang kan tilpasses forbrydelsens grovhed og den grad af skade, offeret efter det oplyste har lidt.

6. Individuelle vurderinger gennemføres under tæt inddragelse af ofrene og tager hensyn til deres ønsker, også hvis de ikke ønsker, at der træffes særlige foranstaltninger, jf. artikel 23 og 24.

7. Hvis de elementer, der ligger til grund for den individuelle vurdering, har ændret sig væsentligt, sikrer medlemsstaterne, at den holdes opdateret under hele straffesagens forløb.

Artikel 23

Ret til beskyttelse under straffesager for ofre med særlige beskyttelsesbehov

1. Uden at det berører retten til et forsvar og i overensstemmelse med reglerne om domstolenes skøn sikrer medlemsstaterne, at ofre med særlige beskyttelsesbehov, for hvem der træffes særlige foranstaltninger, der er identificeret som følge af en individuel vurdering som omhandlet i artikel 22, stk. 1, kan nyde godt af de foranstaltninger, der er omhandlet i nærværende artikels stk. 2 og 3. En særlig foranstaltning som følge af den individuelle vurdering undlades, hvis operationelle eller praktiske begrænsninger gør det umuligt at benytte den, eller hvis der er et presserende behov for at afhøre offeret, og undladelse heraf kan skade offeret eller en anden person eller kan berøre selve sagens forløb.

2. Følgende foranstaltninger skal være til rådighed for ofre med særlige beskyttelsesbehov, der er identificeret i overensstemmelse med artikel 22, stk. 1, under efterforskningen af forbrydelsen:

- a) afhøring af offeret udføres i lokaler, der er indrettet til eller tilpasset dette formål
- b) afhøring af offeret foretages af eller gennem personer, som er professionelt uddannede heri

- c) afhøring af offeret foretages altid af de samme personer, medmindre en forsvarlig retspleje er til hinder herfor
- d) enhver afhøring af ofre for seksuel vold, kønsbaseret vold eller vold i nære forhold foretages af en person af samme køn som offeret, hvis offeret ønsker det, under forudsætning af, at det ikke griber ind i straffesagens gang, medmindre afhøringen foretages af en anklager eller en dommer

3. Følgende foranstaltninger skal være til rådighed for ofre med særlige beskyttelsesbehov, der er identificeret i overensstemmelse med artikel 22, stk. 1, under retssagen:

- a) foranstaltninger til at undgå visuel kontakt mellem ofre og gerningsmænd, herunder under vidneforklaringerne, ved hjælp af egnede midler, herunder brug af kommunikationsteknologi
- b) foranstaltninger til at sikre, at offeret kan afhøres i retslokalet uden at være til stede, især ved hjælp af dertil egnet kommunikationsteknologi
- c) foranstaltninger til at undgå unødvendig afhøring om offerets privatliv, der ikke er relevant for forbrydelsen, og
- d) foranstaltninger, så retsmødet kan finde sted uden offentlighedens tilstedeværelse.

Artikel 24

Børneofres ret til beskyttelse under straffesager

1. Ud over foranstaltningerne i artikel 23 sikrer medlemsstaterne, når offeret er et barn, at:
- a) alle afhøringer af børneofferet kan videooptages under den strafferetlige efterforskning af forbrydelsen, og at disse optagelser af afhøringer kan bruges som bevis under straffesagen
- b) de kompetente myndigheder i forbindelse med efterforskning af forbrydelser og under retssagen, i overensstemmelse med ofres rolle i det relevante strafferetlige system, udpeger en særlig repræsentant for børneofre, når indehaverne af forældremyndigheden i henhold til national ret er udelukket fra at repræsentere børneofferet som følge af en interessekonflikt mellem dem og børneofferet, eller når børneofferet er uledsaget eller adskilt fra familien
- c) han eller hun, når børneofferet har ret til en advokat, har ret til sin egen juridiske rådgiver og repræsentant i sit eget navn i sager, hvor der er, eller der kunne opstå en interessekonflikt

mellem børneofferet og indehaveren af forældremyndigheden.

Procedurereglerne for de i første afsnit, litra a), omhandlede videooptagelser og anvendelsen heraf fastlægges i national ret.

2. Såfremt der hersker usikkerhed om et offers alder, og der er grund til at formode, at offeret er et barn, forudsættes offeret i forbindelse med dette direktiv at være et barn.

KAPITEL 5

ALMINDELIGE BESTEMMELSER

Artikel 25

Uddannelse af fagfolk

1. Medlemsstaterne sikrer, at offentligt ansatte embedsmænd, som vil kunne komme i kontakt med ofre, f.eks. politifolk og personalet ved retterne får både generel og specialiseret uddannelse på et niveau svarende til den kontakt, de har med ofrene, for at øge deres opmærksomhed på ofres behov og for at sætte dem i stand til at behandle ofre på en uvildig, respektfuld, og professionel måde.

2. Med forbehold af retsvæsenets uafhængighed og forskelle i opbygningen af retssystemerne i Unionen anmoder medlemsstaterne om, at de ansvarlige for uddannelse af dommere og anklagere, der er involveret i straffesager, giver adgang til både generel og specialiseret uddannelse for at øge dommeres og anklageres opmærksomhed på ofres behov.

3. Uden at det berører domstolenes uafhængighed anbefaler medlemsstaterne, at de ansvarlige for juristernes uddannelse giver dem adgang til både generel og specialiseret uddannelse for at øge juristers opmærksomhed på ofres behov.

4. Medlemsstaterne tilskynder gennem deres offentlige tjenester eller ved støttemidler til støtteorganisationer for ofre initiativer, der sikrer, at de, der tilbyder en støttetjeneste for ofre eller tilbyder tjenester vedrørende genoprettende retfærdighed, får den nødvendige uddannelse på et niveau svarende til den kontakt, de har med ofrene, og overholder de faglige standarder, så det sikres, at disse tjenesteydelser udføres på en uvildig, respektfuld og professionel måde.

5. Under hensyn til de arbejdsopgaver, der udføres, og arten og omfanget af den kontakt, fagfolkene har med ofre, tilsigter uddannelsen at sætte de pågældende i stand til at give ofre anerkendelse og behandle dem på en respektfuld, professionel og ikkediskriminerende måde.

Artikel 26

Samarbejde og koordinering

1. Medlemsstaterne træffer passende foranstaltninger for at lette samarbejdet mellem medlemsstaterne og forbedre ofres udøvelse af de rettigheder, der er fastsat i dette direktiv og national ret. Et sådant samarbejde har mindst til formål at:

- a) udveksle bedste praksis
- b) foretage høringer i individuelle tilfælde, og
- c) yde assistance til europæiske netværk, der arbejder med sager af direkte relevans for ofres rettigheder.

2. Medlemsstaterne træffer passende foranstaltninger, herunder via internettet, med henblik på at øge bevidstheden om de i dette direktiv omhandlede rettigheder til begrænsning af risikoen for viktimisering og minimering af de negative konsekvenser af forbrydelsen og risikoen for sekundær og gentagen viktimisering, intimidering og gengældelse, navnlig ved målretning mod grupper såsom børn, ofre for kønsbaseret vold og ofre for vold i nære forhold. Sådanne foranstaltninger kan omfatte oplysnings- og bevidstgørelseskampagner og forsknings- og uddannelsesprogrammer, om nødvendigt i samarbejde med relevante civilsamfundsorganisationer og andre aktører.

KAPITEL 6

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 27

Gennemførelse

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 16. november 2015.

2. Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

Artikel 28

Indsendelse af data og statistikker

Medlemsstaterne meddeler senest 16. november 2017 og derefter hvert tredje år Europa-Kommissionen tilgængelige

data, der viser, hvordan og i hvilken udstrækning ofrene har udøvet de rettigheder, der er fastsat i dette direktiv.

Artikel 29

Rapport

Kommissionen fremsender senest 16. november 2017 en rapport til Europa-Parlamentet og Rådet med en vurdering af, i hvilket omfang medlemsstaterne har truffet de nødvendige foranstaltninger til at efterkomme dette direktiv, herunder en beskrivelse af de foranstaltninger, der er truffet i henhold til artikel 8, artikel 9 og artikel 23, om nødvendigt ledsaget af lovgivningsforslag.

Artikel 30

Erstatning af rammeafgørelse 2001/220/RIA

Rammeafgørelse 2001/220/RIA erstattes herved for så vidt angår de medlemsstater, der deltager i vedtagelsen af dette direktiv, idet dette dog ikke berører medlemsstaternes forpligtelser for så vidt angår fristerne for gennemførelse i national ret.

For så vidt angår de medlemsstater, der deltager i vedtagelsen af dette direktiv, gælder henvisninger til rammeafgørelsen som henvisninger til nærværende direktiv.

Artikel 31

Ikrafttræden

Dette direktiv træder i kraft dagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Artikel 32

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne i overensstemmelse med traktaterne.

Udfærdiget i Strasbourg, den 25. oktober 2012.

På Europa-Parlamentets vegne

M. SCHULZ

Formand

På Rådets vegne

A. D. MAVROYIANNIS

Formand

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2012/30/EU

af 25. oktober 2012

om samordning af de garantier, der kræves i medlemsstaterne af de i artikel 54, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, nævnte selskaber til beskyttelse af såvel selskabsdeltagernes som tredjemands interesser, for så vidt angår stiftelsen af aktieselskabet samt bevarelse af og ændringer i dets kapital, med det formål at gøre disse garantier lige byrdefulde

(omarbejdning)

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION
HAR –

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions
funktionsmåde, særlig artikel 50, stk. 1, og stk. 2, litra g),

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

efter fremsendelse af udkast til lovgivningsmæssig retsakt til de
nationale parlamenter,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske
og Sociale Udvalg ⁽¹⁾,

efter den almindelige lovgivningsprocedure ⁽²⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

(2) Den samordning, der er foreskrevet i artikel 50, stk. 2, litra g), i traktaten samt i den almindelige plan for ophævelse af begrænsninger i etableringsfriheden, og som blev påbegyndt ved Rådets første direktiv 68/151/EØF af 9. marts 1968 om samordning af de garantier, som kræves i medlemsstaterne af de i traktatens artikel 58, stk. 2, nævnte selskaber til beskyttelse af såvel selskabsdeltagernes som tredjemands interesser, med det formål at gøre disse garantier lige byrdefulde ⁽³⁾, er særlig vigtig i forhold til aktieselskaber, da disse selskabers virksomhed spiller en fremtrædende rolle i medlemsstaternes økonomi og ofte rækker ud over den enkelte stats område.

(3) For at sikre et mindstemål af ligelig beskyttelse såvel af selskabernes aktionærer som af deres kreditorer er det ganske særligt af betydning at samordne medlemsstaternes nationale bestemmelser om selskabernes stiftelse samt om opretholdelse, forhøjelse og nedsættelse af deres kapital.

(4) I Unionen skal vedtægterne eller stiftelsesoverenskomsten for et aktieselskab gøre det muligt for enhver interesseret at skaffe sig kendskab til de væsentlige karakteristiske træk ved dette selskab og navnlig den nøjagtige beskaffenhed af dets kapital.

(5) Unionsforskrifter er nødvendige med henblik på at bevare kapitalen, som udgør kreditorernes sikkerhed, navnlig ved at forbyde, at kapitalen forringes gennem uberettigede uddelinger til aktionærerne og ved at begrænse et selskabs mulighed for at erhverve egne aktier.

(6) Begrænsningerne med hensyn til erhvervelse af egne aktier bør ikke alene finde anvendelse på erhvervelser foretaget af selskabet selv, men også på erhvervelser foretaget af en person, der handler i eget navn, men for selskabets regning.

(1) Rådets andet direktiv 77/91/EØF af 13. december 1976 om samordning af de garantier, der kræves i medlemsstaterne af de i artikel 54, stk. 2, i traktaten nævnte selskaber til beskyttelse af såvel selskabsdeltagernes som tredjemands interesser, for så vidt angår stiftelsen af aktieselskabet samt bevarelse af og ændringer i dets kapital, med det formål at gøre disse garantier lige byrdefulde ⁽³⁾ er blevet ændret væsentligt ved flere lejligheder ⁽⁴⁾. Da der skal foretages yderligere ændringer, bør direktivet af hensyn til klarheden omarbejdes.

⁽¹⁾ EUT C 132 af 3.5.2011, s. 113.

⁽²⁾ Europa-Parlamentets holdning af 15.11.2011 (endnu ikke offentliggjort i EUT) og Rådets afgørelse af 10.10.2012.

⁽³⁾ EFT L 26 af 31.1.1977, s. 1. Udgivers note: Titlen på direktiv 77/91/EØF er justeret under hensyn til omnummereringen af EF-traktatens artikler, jf. Lissabontraktatens artikel 5. Den oprindelige henvisning var til traktatens artikel 58, stk. 2.

⁽⁴⁾ Jf. bilag II, del A.

⁽⁵⁾ EFT L 65 af 14.3.1968, s. 8.

(7) For at undgå, at et aktieselskab benytter sig af et andet selskab, i hvilket det besidder flertallet af stemmerettighederne, eller på hvilket det kan udøve bestemmende indflydelse, til at erhverve egne aktier uden at overholde de herfor fastsatte begrænsninger, bør reglerne for et selskabs erhvervelse af egne aktier udvides til også at omfatte de vigtigste og hyppigste tilfælde af et sådant andet selskabs erhvervelse af aktier. Samme ordning bør gælde for et aktieselskabs tegning af aktier.

(8) Med henblik på at undgå at dette direktiv omgås, bør den i betragtning 7 nævnte ordning også gælde for selskaber, som er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/101/EF af 16. september 2009 om samordning af de garantier, som kræves i medlemsstaterne af de i traktatens artikel 54, stk. 2, nævnte selskaber til beskyttelse af såvel selskabsdeltagernes som tredjemands interesser, med det formål at gøre disse garantier lige byrdefulde⁽¹⁾ samt for selskaber, som henhører under et tredjelandets lovgivning, og som har en retlig form, der er omfattet af ordningen i betragtning 7.

(9) Når forholdet mellem aktieselskabet og det i betragtning 7 omhandlede andet selskab kun er indirekte, forekommer det berettiget, at de bestemmelser, der gælder, hvor der er tale om et direkte forhold, lempes, således at der skal ske en suspension af stemmerettighederne som det mindste skridt til gennemførelse af formålet med direktivet.

(10) Det er i øvrigt berettiget at undtage de tilfælde, hvor en erhvervsvirksomheds specifikke karakter udelukker, at opnåelsen af direktivets formål vil kunne blive truet.

(11) Med henblik på de i artikel 50, stk. 2, litra g) i traktaten, anførte mål er det nødvendigt, at medlemsstaternes lovgivninger om kapitalforhøjelser og -nedsættelser sikrer overholdelsen og harmoniseringen af principperne til sikring af en lige behandling af aktionærer, der befinder sig i samme situation, og til beskyttelse af indehavere af fordringer, der allerede bestod før beslutningen om nedsættelse af kapitalen.

(12) Med henblik på at øge den standardiserede kreditorbeskyttelse i samtlige medlemsstater, bør kreditorerne på visse vilkår kunne tage retlige eller administrative skridt,

hvis deres tilgodehavende bringes i fare som følge af, at et aktieselskabs kapital nedsættes.

(13) For at forhindre markedsmisbrug bør medlemsstaterne ved gennemførelse af dette direktiv tage hensyn til bestemmelserne i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/6/EF af 28. januar 2003 om insiderhandel og kursmanipulation (markedsmisbrug)⁽²⁾, Kommissionens forordning (EF) nr. 2273/2003 af 22. december 2003 om gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/6/EF med hensyn til tilbagekøbsprogrammer og stabilisering af finansielle instrumenter⁽³⁾ og Kommissionens direktiv 2004/72/EF af 29. april 2004 om gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/6/EF, for så vidt angår accepteret markedspraksis, definition af intern viden i forbindelse med varederivater, udarbejdelse af lister over insidere, anmeldelse af ledende medarbejderes transaktioner og af mistænkelige transaktioner⁽⁴⁾.

(14) I lyset af Domstolens dom af 6. maj 2008 i sag C-133/06, Parlamentet mod Rådet⁽⁵⁾, anses det for nødvendigt, at omformulere artikel 6, stk. 3, i direktiv 77/91/EØF for at fjerne et eksisterende sekundært retsgrundlag og for at foreskrive undersøgelsen og om nødvendigt ændringen af det beløb, der er omhandlet i stk. 1 i den nævnte artikel, af både Europa-Parlamentet og Rådet.

(15) Nærværende direktiv bør ikke berøre medlemsstaternes forpligtelser med hensyn til de i bilag II, del B, angivne frister for gennemførelse i national ret og anvendelse af direktiverne —

VEDTAGET DETTE DIREKTIV:

Artikel 1

1. De samordningsforanstaltninger, som dette direktiv foreskriver, finder anvendelse på medlemsstaternes administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser for de selskabsformer, der er nævnt i bilag I.

Navnet på ethvert selskab, der har en af de i bilag I nævnte former, skal indeholde en betegnelse, som er forskellig fra den, der er foreskrevet for andre selskabsformer, eller tilføjes en sådan betegnelse.

⁽¹⁾ EUT L 258 af 1.10.2009, s. 11. Udgivers note: Titlen på direktiv 2009/101/EF er justeret under hensyn til omnummereringen af EF-traktatens artikler, jf. Lissabontraktatens artikel 5. Den oprindelige henvisning var til traktatens artikel 48, stk. 2.

⁽²⁾ EUT L 96 af 12.4.2003, s. 16.

⁽³⁾ EUT L 336 af 23.12.2003, s. 33.

⁽⁴⁾ EUT L 162 af 30.4.2004, s. 70.

⁽⁵⁾ Sml. 2008 I, s. 3189.

2. Medlemsstaterne kan undlade at anvende dette direktiv på investeringselskaber med variabel kapital og på kooperative selskaber, der er oprettet i en af de i bilag I anførte selskabsformer. I det omfang medlemsstaternes lovgivning benytter sig af denne mulighed, skal det pålægges disse selskaber at anføre udtrykket »investeringselskab med variabel kapital« eller »kooperativt selskab« på alle de i artikel 5 i direktiv 2009/101/EF omhandlede dokumenter.

Ved »investeringselskaber med variabel kapital« forstås i dette direktiv udelukkende selskaber:

- hvis eneste formål er at anbringe deres midler i forskellige former for værdipapirer og fast ejendom eller i andre værdier, alene med den hensigt at fordele investeringsrisikoen og at lade aktionærerne nyde godt af resultaterne af forvaltningen af deres formue
- der retter henvendelse til offentligheden med henblik på afhændelse af egne aktier, og
- i hvis vedtægter det er fastsat, at de inden for rammerne af et mindste- og et størstebeløb for kapitalen til enhver tid kan udstede, tilbagekøbe eller videresælge deres aktier.

Artikel 2

Selskabets vedtægter eller stiftelsesoverenskomst skal i det mindste indeholde oplysninger om følgende:

- a) selskabets form og navn
- b) selskabets formål
- c) når selskabet ikke har nogen »autoriseret« kapital, størrelsen af den tegnede kapital
- d) når selskabet har en »autoriseret« kapital, størrelsen af denne og af den tegnede kapital på tidspunktet for selskabets stiftelse eller for opnåelse af tilladelsen til at påbegynde dets virksomhed samt ved enhver ændring af den »autoriserede« kapital, dog med forbehold af artikel 2, litra e), i direktiv 2009/101/EF

e) de bestemmelser, medmindre sådanne følger af loven, som fastsætter antallet af og fremgangsmåden ved udpegelse af medlemmer til de organer, der har til opgave at repræsentere selskabet over for tredjemand, administrere, lede, samt føre tilsyn eller kontrol med selskabet, og som fastsætter fordelingen af beføjelserne mellem disse organer

f) selskabets varighed, såfremt den ikke er ubegrænset.

Artikel 3

I det mindste følgende oplysninger skal fremgå enten af vedtægterne, af stiftelsesoverenskomsten eller af et særskilt dokument, som offentliggøres efter den fremgangsmåde, der er fastsat i hver medlemsstats lovgivning i overensstemmelse med artikel 3 i direktiv 2009/101/EF:

- a) hjemstedet
- b) den pålydende værdi af de tegnede aktier, og mindst en gang om året antallet af disse aktier
- c) antallet af tegnede aktier uden pålydende værdi, såfremt den nationale lovgivning tillader udstedelsen af sådanne aktier
- d) i givet fald de særlige betingelser, der begrænser aktiernes overdragelighed
- e) såfremt der findes flere aktieklasser, i de i litra b), c) og d) nævnte oplysninger for hver klasse samt de rettigheder, der er knyttet til aktierne i hver af disse klasser
- f) aktiernes form, lydende på navn eller på ihændehaber, såfremt den nationale lovgivning tillader begge former, samt enhver bestemmelse om ændring fra den ene til den anden form, medmindre loven fastsætter de nærmere regler herfor
- g) størrelsen af den del af den tegnede kapital, der er indbetalt på tidspunktet for selskabets stiftelse eller for opnåelse af tilladelsen til at påbegynde dets virksomhed
- h) den pålydende værdi af de aktier eller, ved aktier uden pålydende værdi, antallet af de aktier, der udstedes mod indskud i form af andre værdier end kontanter, samt oplysninger om arten af disse indskud og indskydernes navn

i) identiteten af de fysiske eller juridiske personer eller de selskaber, af hvem eller i hvis navn vedtægterne eller stiftelsesoverenskomsten er underskrevet eller, såfremt stiftelsen af selskabet ikke sker samtidig, identiteten af de fysiske eller juridiske personer eller de selskaber, af hvem eller i hvis navn udkastet til vedtægterne eller stiftelsesoverenskomsten er underskrevet

j) den samlede størrelse, i det mindste angivet tilnærmelsesvis, af alle de omkostninger, som i forbindelse med stiftelsen, og i givet fald inden det får tilladelse til at påbegynde sin virksomhed, påhviler selskabet eller er påført dette, og

k) enhver særlig fordel, som ved selskabets stiftelse, eller indtil det får tilladelse til at påbegynde sin virksomhed, tillægges nogen, som har deltaget i stiftelsen af selskabet eller i handlinger med henblik på opnåelse af nævnte tilladelse.

Artikel 4

1. Såfremt lovgivningen i en medlemsstat fastsætter, at et selskab ikke kan påbegynde sin virksomhed uden at have fået tilladelse hertil, skal denne lovgivning tillige indeholde bestemmelser vedrørende ansvaret for forpligtelser, som selskabet har påtaget sig, eller som er indgået for dets regning i perioden forud for det tidspunkt, hvor nævnte tilladelse gives eller nægtes.

2. Stk. 1 finder ikke anvendelse på forpligtelser hidrørende fra kontrakter, som selskabet har indgået på betingelse af, at det får tilladelse til at påbegynde sin virksomhed.

Artikel 5

1. Såfremt lovgivningen i en medlemsstat kræver, at et selskab skal stiftes af flere deltagere, medfører forening af alle aktier på én hånd eller nedgang i antallet af deltagere til under det lovbestemte minimum efter selskabets stiftelse ikke uden videre selskabets opløsning.

2. Såfremt der i henhold til lovgivningen i en medlemsstat af retten kan træffes afgørelse om opløsning af selskabet i de i stk. 1 nævnte tilfælde, skal den kompetente ret kunne indrømme selskabet en tilstrækkelig frist til at afhjælpe manglen.

3. Når en afgørelse om opløsning som nævnt i stk. 2 er truffet, træder selskabet i likvidation.

Artikel 6

1. For stiftelse af et selskab eller for opnåelse af tilladelse til at begynde dets virksomhed skal medlemsstaternes lovgivninger kræve tegning af en kapital på mindst 25 000 EUR.

2. Europa-Parlamentet og Rådet foranstalter på forslag af Kommissionen og i overensstemmelse med traktatens artikel 50, stk. 1, og stk. 2, litra g), hvert femte år en undersøgelse og i givet fald en revision af beløbet nævnt i stk. 1, der er udtrykt i euro, under hensyntagen dels til den økonomiske og monetære udvikling i Unionen, dels til den tendens, der er til at forbeholde de i bilag I nævnte selskabsformer for store og mellemstore virksomheder.

Artikel 7

Den tegnede kapital må kun bestå af formuegoder, som kan gøres til genstand for en økonomisk vurdering. Disse formuegoder kan dog ikke bestå i forpligtelsen til at udføre arbejde eller erlægge tjenesteydelser.

Artikel 8

Aktier kan ikke udstedes for et beløb, der er lavere end den pålydende værdi eller, ved aktier uden pålydende værdi, den bogførte pariværdi.

Medlemsstaterne kan dog tillade, at de, der erhvervsmæssigt påtager sig at anbringe aktier, betaler mindre end det fulde beløb for de aktier, som de tegner i forbindelse med denne forretning.

Artikel 9

På aktier, der udstedes som vederlag for indskud, skal der på tidspunktet for selskabets stiftelse eller for opnåelse af tilladelsen til at begynde dets virksomhed, være indbetalt mindst 25 % af den pålydende værdi eller, ved aktier uden pålydende værdi, af den bogførte pariværdi.

På aktier, der udstedes som vederlag for indskud i form af andre værdier end kontanter på tidspunktet for selskabets stiftelse eller for opnåelse af tilladelsen til at begynde dets virksomhed, skal indskuddene være fuldt indbetalt inden for en frist på fem år fra tidspunktet for selskabets stiftelse eller for opnåelse af nævnte tilladelse.

Artikel 10

1. Ved indskud i form af andre værdier end kontanter skal der forud for selskabets stiftelse eller inden det får tilladelse til at begynde sin virksomhed, udarbejdes en redegørelse af en eller flere af selskabet uafhængige sagkyndige, som udpeges eller godkendes af en administrativ eller retslig myndighed. Disse sagkyndige kan i henhold til hver medlemsstats lovgivning være såvel fysiske som juridiske personer og selskaber.

2. De sagkyndiges redegørelse, nævnt i stk. 1, skal i det mindste indeholde en beskrivelse af hvert af indskuddene samt oplysninger om den anvendte fremgangsmåde ved vurderingen og angive, om de derved fremkomne værdiansættelser mindst svarer til antallet og den pålydende værdi eller, ved aktier uden pålydende værdi, til den bogførte pariværdi, og i givet fald til overkursen for de aktier, der skal udstedes som vederlag.

3. De sagkyndiges redegørelse skal offentliggøres efter de bestemmelser, der er fastsat i hver medlemsstats lovgivning i overensstemmelse med artikel 3 i direktiv 2009/101/EF.

4. Medlemsstaterne kan undlade at anvende denne artikel, såfremt 90 % af alle aktiernes pålydende værdi eller, ved aktier uden pålydende værdi, af den bogførte pariværdi udstedes som vederlag for indskud i form af andre værdier end kontanter foretaget af et eller flere selskaber, og såfremt følgende betingelser er opfyldt:

- a) for så vidt angår det selskab, der modtager disse indskud, at de i artikel 3, litra i), omhandlede personer eller selskaber har givet afkald på udarbejdelsen af de sagkyndiges redegørelse
- b) at dette afkald er offentliggjort i henhold til stk. 3
- c) at de selskaber, der foretager disse indskud, råder over reserver, som efter loven eller vedtægterne ikke kan uddeles, og for hvilke beløbet i det mindste er lig med den pålydende værdi eller, ved aktier uden pålydende værdi, er lig med den bogførte pariværdi af de aktier, der er udstedt som vederlag for indskud i form af andre værdier end kontanter
- d) at de selskaber, der foretager disse indskud, erklærer, at de med op til det under litra c) nævnte beløb står inde for den gæld, som det modtagende selskab måtte have stiftet mellem tidspunktet for udstedelsen af aktierne som modydelse for indskud i form af andre værdier end kontanter og et år efter offentliggørelsen af dette selskabs årsregnskab for det regn-

skabsår, i hvilket indskuddene er foretaget; overdragelse af disse aktier er ikke tilladt i denne periode

- e) at den under litra d) nævnte indeståelse er offentliggjort i henhold til stk. 3, og
- f) at de selskaber, der foretager disse indskud, henlægger et beløb, der er lig med det under litra c) nævnte, til en reserve, som først kan uddeles ved udløbet af en frist på tre år fra offentliggørelsen af det modtagende selskabs årsregnskab for det regnskabsår, i hvilket indskuddene er foretaget eller, i givet fald fra et senere tidspunkt, hvor alle inden for nævnte frist fremsatte krav i forbindelse med den i litra d) nævnte indeståelse er fyldestgjort.

5. Medlemsstaterne kan undlade at anvende denne artikel på stiftelsen af et nyt selskab gennem fusion eller spaltning, når der udarbejdes en rapport om fusions- eller spaltningssplanen af en eller flere uafhængige sagkyndige.

Såfremt medlemsstaterne beslutter at anvende denne artikel i de tilfælde, der henvises til i første afsnit, kan de fastsætte, at redegørelsen efter denne artikel og rapporten om fusions- eller spaltningssplanen fra en eller flere uafhængige sagkyndige kan udarbejdes af den eller de samme sagkyndige.

Artikel 11

1. Medlemsstaterne kan vælge ikke at anvende dette direktivs artikel 10, stk. 1-3, hvis der efter beslutning fra bestyrelse eller direktion bidrages med værdipapirer som defineret i artikel 4, stk. 1, nr. 18), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/39/EF af 21. april 2004 om markeder for finansielle instrumenter ⁽¹⁾ eller pengemarkedsinstrumenter som defineret i artikel 4, stk. 1, nr. 19), i samme direktiv som indskud i form af andre værdier end kontanter, og disse værdipapirer eller pengemarkedsinstrumenter vurderes til det vægtede gennemsnit, hvortil de er blevet handlet på et eller flere regulerede markeder som defineret i samme direktivs artikel 4, stk. 1, nr. 14), i en tilstrækkelig lang periode, som skal fastlægges i national lovgivning, forud for den faktiske dato for betalingen af indskuddet i form af andre værdier end kontanter.

Er denne pris imidlertid blevet påvirket af ekstraordinære omstændigheder, der medfører en væsentlig ændring af aktivets værdi på den faktiske betalingsdato, herunder situationer, hvor markedet for sådanne værdipapirer eller pengemarkedsinstrumenter er blevet illikvid, skal der foretages en ny vurdering på bestyrelsens eller direktionens initiativ og ansvar.

⁽¹⁾ EUT L 145 af 30.4.2004, s. 1.

I forbindelse med denne vurdering finder artikel 10, stk. 1-3, anvendelse.

2. Medlemsstaterne kan vælge ikke at anvende artikel 10, stk. 1-3, hvis der efter beslutning fra bestyrelse eller direktion bidrages med andre aktiver end de i stk. 1 i nærværende artikel omhandlede værdipapirer eller pengemarkedsinstrumenter som indskud i form af andre værdier end kontanter, hvis dagsværdi allerede har været genstand for en anerkendt uafhængig sagkyndigs vurdering, og hvor følgende betingelser er opfyldt:

- a) dagsværdien fastsættes til en dato, som ikke ligger mere end seks måneder før aktivernes faktiske overdragelsesdato, og
- b) vurderingen er foretaget i overensstemmelse med generelt accepterede vurderingsstandarder og -principper i medlemsstaten, som finder anvendelse på de aktiver, der skal overdrages.

Opstår der nye omstændigheder, der medfører en væsentlig ændring i aktivets dagsværdi på den faktiske overdragelsesdato, skal der foretages en ny vurdering på bestyrelsens eller direktionens initiativ og ansvar.

I forbindelse med denne vurdering finder artikel 10, stk. 1-3, anvendelse.

Foretages der ikke en sådan ny vurdering, kan en eller flere aktionærer, som tilsammen indehaver mindst 5 % af selskabets tegnede kapital på dagen for beslutningen om kapitaludvidelse, kræve en vurdering fra en uafhængig sagkyndig, og i så fald finder artikel 10, stk. 1-3, anvendelse.

De pågældende aktionærer kan fremsætte et sådant krav indtil den faktiske overdragelsesdato, såfremt de pågældende aktionærer på den dag, hvor kravet fremsættes, tilsammen fortsat er indehavere af mindst 5 % af selskabets tegnede kapital, som denne var opgjort på datoen for beslutningen om kapitaludvidelse.

3. Medlemsstaterne kan vælge ikke at anvende artikel 10, stk. 1-3, hvis der efter beslutning fra bestyrelse eller direktion bidrages med andre aktiver end de i stk. 1 i nærværende artikel omhandlede værdipapirer eller pengemarkedsinstrumenter som indskud i form af andre værdier end kontanter, og hvis dagsværdi stammer fra et særskilt aktiv fra det lovpligtige regnskab for det forudgående regnskabsår, såfremt det

lovpligtige regnskab har været genstand for revision i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/43/EF af 17. maj 2006 om lovpligtig revision af årsregnskaber og konsoliderede regnskaber ⁽¹⁾.

Stk. 2, andet til femte afsnit i nærværende artikel, finder tilsvarende anvendelse.

Artikel 12

1. Hvis der indbetales indskud i form af andre værdier end kontanter, jf. artikel 11, uden en redegørelse fra en sagkyndig, jf. artikel 10, stk. 1-3, skal der, ud over kravene i artikel 3, litra h), og inden en måned efter den faktiske dato for aktivets overdragelse offentliggøres en erklæring, som skal indeholde følgende:

- a) en beskrivelse af det pågældende indskud i form af andre værdier end kontanter
- b) dettes værdi, kilden til denne vurdering samt i givet fald vurderingsmåden
- c) en udtalelse om, hvorvidt de angivne værdier som minimum svarer til antal, nominelle værdi eller, hvor der ikke findes en nominel værdi, til den bogførte pariværdi og i givet fald til overkursen for de aktier, der skal udstedes som vederlag, og
- d) en udtalelse om, at der ikke er opstået nye omstændigheder, der har betydning for den oprindelige vurdering.

Offentliggørelsen skal ske i overensstemmelse med de nærmere regler herfor i hver medlemsstats lovgivning og i overensstemmelse med artikel 3 i direktiv 2009/101/EF.

2. Foreslås der indbetalt indskud i form af andre værdier end kontanter uden en redegørelse fra en sagkyndig, jf. artikel 10, stk. 1-3, i forbindelse med en kapitaludvidelse, der foreslås gennemført i medfør af artikel 29, stk. 2, skal der i overensstemmelse med de nærmere regler herfor i hver medlemsstats lovgivning og i overensstemmelse med artikel 3 i direktiv 2009/101/EF offentliggøres en meddelelse, som skal indeholde datoen for beslutningen om kapitaludvidelse og de oplysninger, der er angivet i stk. 1 i nærværende artikel, før overdragelsen af aktivet som indskud i form af andre værdier end kontanter kan få gyldighed. Erklæringen i henhold til stk. 1 i nærværende artikel begrænses i så fald til en udtalelse om, at der ikke er opstået nye omstændigheder, siden meddelelsen blev offentliggjort.

⁽¹⁾ EUT L 157 af 9.6.2006, s. 87.

3. Hver medlemsstat sørger for passende garantier for, at proceduren i artikel 11 og i denne artikel følges, når der indbetales indskud i form af andre værdier end kontanter uden en redegørelse fra en sagkyndig, jf. artikel 10, stk. 1-3.

Artikel 13

1. Selskabets erhvervelse af ethvert formuegode tilhørende en af de i artikel 3, litra i), omhandlede personer eller selskaber mod et vederlag svarende til mindst en tiendedel af den tegnede kapital skal undergives en efterprøvelse og offentliggørelse svarende til den i artikel 10, stk. 1-3 fastsatte, og erhvervelsen skal forelægges generalforsamlingen til godkendelse, såfremt den finder sted inden udløbet af en frist, der af den nationale lovgivning fastsættes til mindst to år at regne fra tidspunktet for selskabets stiftelse eller for opnåelse af tilladelsen til at begynde dets virksomhed.

Artikel 11 og 12 finder tilsvarende anvendelse.

Medlemsstaterne kan ligeledes foreskrive anvendelsen af disse bestemmelser, såfremt formuegodet tilhører en aktionær eller enhver anden person.

2. Stk. 1 finder hverken anvendelse på erhvervelser inden for rammerne af selskabets løbende dispositioner, på erhvervelser på foranledning eller under kontrol af en administrativ eller retslig myndighed eller på erhvervelse på børsen.

Artikel 14

Med forbehold af bestemmelserne om nedsættelse af den tegnede kapital kan aktionærene ikke fritages for pligten til at indbetale deres indskud.

Artikel 15

Indtil der senere er gennemført en samordning af de nationale lovgivninger, træffer medlemsstaterne de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at mindst samme garantier som dem, der er foreskrevet i artikel 2-14, indrømmes, såfremt et selskab af en anden selskabsform omdannes til et aktieselskab.

Artikel 16

Artikel 2-15 berører ikke de af medlemsstaterne fastsatte bestemmelser om kompetencen og fremgangsmåden i forbindelse med ændring af vedtægter eller stiftelsesoverenskomst.

Artikel 17

1. Bortset fra tilfælde, hvor den tegnede kapital nedsættes, kan uddeling til aktionærene ikke finde sted, såfremt selskabets nettoaktiver, således som de fremgår af årsregnskabet, på statusdagen for det sidste regnskabsår er eller som følge af en sådan uddeling ville blive mindre end beløbet for den tegnede kapital med tillæg af de reserver, som i henhold til loven eller vedtægterne ikke kan uddeles.

2. Fra den i stk. 1 nævnte tegnede kapital trækkes den ikke indbetalte tegnede kapital, når denne ikke er opført i status som et aktiv.

3. Det til aktionærene udelte beløb må ikke overstige resultatet for det sidst afsluttede regnskabsår med tillæg af overført overskud samt af beløb overført fra de til dette formål anvendelige reserver og med fradrag af overført underskud samt af beløb, der i henhold til lov eller vedtægter er henlagt til reserverne.

4. Det i stk. 1 og 3 anførte udtryk »uddeling« omfatter navnlig udbetaling af udbytte og af renter i forbindelse med aktierne.

5. Såfremt lovgivningen i en medlemsstat tillader acontoudbetaling af udbytte, skal i det mindste følgende betingelser være opfyldt:

a) der skal opstilles en mellembalance, som viser, at de midler, der er til rådighed for uddeling, er tilstrækkelige

b) det beløb, der skal uddeles, må ikke overstige det resultat, der er opnået siden afslutningen af det sidste regnskabsår, for hvilket årsregnskabet er vedtaget, med tillæg af overført overskud samt af beløb overført fra de til dette formål anvendelige reserver og med fradrag af overført underskud samt af beløb, der i henhold til lov eller vedtægter skal henlægges til reserverne.

6. Stk. 1-5 berører ikke medlemsstaternes bestemmelser om forhøjelse af kapitalen ved overførsel af reserver til denne.

7. Lovgivningen i en medlemsstat kan fastsætte undtagelser fra stk. 1, for så vidt angår investeringsselskaber med fast kapital.

Ved »investeringsselskab med fast kapital« forstås i dette stykke udelukkende selskaber:

- a) hvis eneste formål er at anbringe deres midler i forskellige former for værdipapirer og fast ejendom eller i andre værdier, alene i den hensigt at fordele investeringsrisikoen og at lade aktionærerne nyde godt af resultaterne af forvaltningen af deres formue, og
- b) som retter henvendelse til offentligheden med henblik på afhændelse af egne aktier.

I det omfang denne mulighed udnyttes i medlemsstaternes lovgivninger:

- a) skal disse pålægge vedkommende selskaber at anføre ordet »investeringselskab« på alle de i artikel 5 i direktiv 2009/101/EF omhandlede dokumenter
- b) må disse ikke tillade et selskab af denne type, hvis nettoaktiver er mindre end det i stk. 1, nævnte beløb, at foretage en uddeling til aktionærerne, såfremt selskabets samlede aktiver, således som de fremgår af årsregnskabet, på statusdagen for det sidste regnskabsår er eller som følge af en sådan uddeling ville blive mindre end halvanden gang det samlede beløb for selskabets gæld til kreditorer, således som det fremgår af årsregnskabet, og
- c) skal disse pålægge ethvert selskab af denne type, som foretager en uddeling, og hvis nettoaktiver er mindre end det i stk. 1 nævnte beløb, at oplyse herom i en note til sit årsregnskab.

Artikel 18

Enhver uddeling, der er foretaget i strid med artikel 17, skal tilbagebetales af de aktionærer, der har modtaget dem, såfremt selskabet kan godtgøre, at disse aktionærer var vidende om, at den uddeling, der blev foretaget til fordel for dem, var uretmæssig, eller at de efter det foreliggende ikke kunne være ubekendt hermed.

Artikel 19

1. I tilfælde af betydelige tab på den tegnede kapital skal generalforsamlingen indkaldes inden for en frist, som fastsættes i medlemsstaternes lovgivninger, for at undersøge, om selskabet skal opløses, eller om andre foranstaltninger skal træffes.

2. Lovgivningen i en medlemsstat kan ikke fastsætte størrelsen af det tab, der anses som betydeligt i henhold til stk. 1, til mere end halvdelen af den tegnede kapital.

Artikel 20

1. Et selskabs aktier kan ikke tegnes af selskabet selv.
2. Såfremt et selskabs aktier er tegnet af en person, der handler i eget navn, men for dette selskabs regning, skal den pågældende person anses for at have tegnet aktierne for egen regning.
3. De i artikel 3, litra i), nævnte personer eller selskaber, eller i tilfælde af forhøjelse af den tegnede kapital medlemmerne af bestyrelsen eller direktionen, skal indløse de aktier, der er tegnet i strid med nærværende artikel.

Lovgivningen i en medlemsstat kan dog bestemme, at enhver interesseret skal kunne frigøre sig for denne forpligtelse ved at godtgøre, at ingen fejl kan tillægges ham personligt.

Artikel 21

1. Med forbehold af princippet om ligebehandling af aktionærer med samme retsstilling og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/6/EF kan medlemsstaterne tillade et selskab at erhverve egne aktier enten selv eller gennem en person, der handler i eget navn, men for selskabets regning. For så vidt sådanne erhvervelser er tilladt, skal medlemsstaterne kræve, at disse opfylder følgende betingelser:

- a) bemyndigelsen skal gives af generalforsamlingen, som fastsætter vilkår og betingelser vedrørende sådanne erhvervelser og navnlig det største antal aktier, der kan erhverves, bemyndigelsens gyldighedsperiode, som fastsættes i henhold til national lovgivning, men dog ikke må overstige fem år, og i tilfælde af erhvervelse ved en gensidig bebyrdende retshandel mindste og højeste vederlag. Medlemmerne af bestyrelsen eller direktionen skal påse, at de i litra b) og c) anførte betingelser overholdes ved enhver bemyndiget erhvervelse
- b) erhvervelser, herunder aktier, som selskabet tidligere måtte have erhvervet, og som findes i dets beholdning, samt aktier, der er erhvervet af en person, som har handlet i eget navn, men for selskabets regning, må ikke bevirke, at nettoaktiverne bringes ned under det i artikel 17, stk. 1 og 2, nævnte beløb, og
- c) transaktionerne må kun angå fuldt indbetalte aktier.

Medlemsstaterne kan ligeledes bestemme, at erhvervelser ifølge første afsnit sker på en eller flere af følgende betingelser:

- a) at den pålydende værdi eller, ved aktier uden pålydende værdi, den bogførte pariværdi af de erhvervede aktier, herunder aktier, som selskabet tidligere måtte have erhvervet, og som findes i dets beholdning, samt aktier, der er erhvervet af en person, som har handlet i eget navn, men for selskabets regning, ikke overstiger en bestemt grænse fastsat af medlemsstaterne; denne grænse må ikke ligge under 10 % af den tegnede kapital
- b) at selskabets bemyndigelse til at erhverve egne aktier, jf. første afsnit, det største antal aktier, der kan erhverves, bemyndigelsens gyldighedsperiode, og mindste eller højeste vederlag fastsættes i selskabets vedtægter eller i stiftelsesdokumentet
- c) at selskabet opfylder passende rapporterings- og meddelelseskrav
- d) at visse selskaber, som fastsat af medlemsstaterne, kan pålægges at annullere de erhvervede aktier, hvis et beløb svarende til de annullerede aktiers pålydende værdi skal indgå i en reserve, der kun kan udloddes til aktionærene i forbindelse med en nedbringelse af den tegnede kapital; denne reserve kan kun anvendes til at udvide den tegnede kapital ved kapitalisering af reserverne, og
- e) at købet ikke hindrer opfyldelse af kreditorkrav.

2. Lovgivningen i en medlemsstat kan fravige stk. 1, litra a), første punktum, når erhvervelsen af egne aktier er nødvendig for at undgå betydelig og truende skade for selskabet. I så tilfælde skal den følgende generalforsamling af bestyrelsen eller direktionen underrettes om grundene til og formålet med de foretagne erhvervelser, antallet og den pålydende værdi eller, ved aktier uden pålydende værdi, den bogførte pariværdi af de erhvervede aktier, hvor stor en del af den tegnede kapital de repræsenterer samt vederlaget for disse aktier.

3. Medlemsstaterne kan undlade at anvende stk. 1, litra a), første punktum, på aktier, der med henblik på uddeling til arbejdstagerne i selskabet eller i et med dette forbundet selskab erhverves enten af selskabet selv eller af en person, der handler i eget navn, men for selskabets regning. Uddelingen af sådanne aktier skal ske inden for en frist på tolv måneder fra deres erhvervelse.

Artikel 22

1. Medlemsstaterne kan undlade at anvende artikel 21:

- a) på aktier, der erhverves til gennemførelse af en beslutning om nedsættelse af kapitalen eller i det i artikel 43 nævnte tilfælde
- b) på aktier, der erhverves som led i overgang af formuegoder ved universalsuccession
- c) på fuldt indbetalte aktier, der erhverves uden modydelse, eller som erhverves af banker og andre pengeinstitutter som køberprovision
- d) på aktier, der erhverves i henhold til en lovbestemt pligt eller som følge af en retsafgørelse til beskyttelse af mindretalsaktionærer navnlig i tilfælde af fusion, ændring af selskabets formål eller form, flytning af hjemstedet til udlandet eller indførelse af begrænsninger i forbindelse med overdragelse af aktierne
- e) på aktier, der erhverves fra en aktionær som følge af manglende indbetaling
- f) på aktier, der erhverves til skadesløsholdelse af mindretalsaktionærer i selskaber forbundet med det pågældende selskab
- g) på fuldt indbetalte aktier, der erhverves på tvangsauktion, som finder sted til fyldestgørelse af en af selskabet tilkommende fordring på ejeren af disse aktier, og

h) på fuldt indbetalte aktier, der er udstedt af et investerings-selskab med fast kapital i henhold til artikel 17, stk. 7, andet afsnit, og på investorernes anmodning erhvervet af selskabet eller af et med dette forbundet selskab; artikel 17, stk. 7, tredje afsnit, litra a), finder anvendelse; disse erhvervelser må ikke bevirke, at nettoaktiverne bringes ned under beløbet for den tegnede kapital med tillæg af de reserver, som i henhold til loven ikke kan uddeles.

2. Aktier, der er erhvervet i de i stk. 1, litra b)-g), anførte tilfælde, skal dog afhændes inden for en frist på højst tre år fra erhvervelsen, medmindre den pålydende værdi eller, ved aktier uden pålydende værdi, den bogførte pariværdi af de erhvervede aktier herunder medregnet aktier, som selskabet måtte have erhvervet gennem en person, der har handlet i eget navn, men for selskabets regning, ikke overstiger 10 % af den tegnede kapital.

3. Såfremt afhændelse ikke er sket inden for den i stk. 2 fastsatte frist, skal aktierne annulleres. Lovgivningen i en medlemsstat kan gøre denne annullering betinget af en nedsættelse af den tegnede kapital med et tilsvarende beløb. En sådan nedsættelse skal foreskrives, i det omfang erhvervelsen af de aktier, der skal annulleres, har bevirket, at summen af nettoaktiverne er blevet mindre end det i artikel 17 stk. 1 og 2, nævnte beløb.

Artikel 23

Aktier, der er erhvervet i strid med artikel 21 og 22, skal afhændes inden for en frist på et år fra deres erhvervelse. Såfremt de ikke er afhændet inden udløbet af denne frist, finder artikel 22, stk. 3, anvendelse.

Artikel 24

1. Såfremt lovgivningen i en medlemsstat tillader et selskab at erhverve egne aktier enten selv eller gennem en person, der handler i eget navn, men for selskabets regning, skal denne lovgivning til enhver tid for den fortsatte besiddelse af disse aktier i det mindste kræve følgende betingelser opfyldt:

- a) af de til aktierne knyttede rettigheder skal i alle tilfælde stemmeretten for egne aktier suspenderes
- b) hvis disse aktier opføres som aktiv i status, skal et tilsvarende beløb, hvorover der ikke kan disponeres, opføres som reserve under passiverne.
2. Såfremt lovgivningen i en medlemsstat tillader et selskab at erhverve egne aktier enten selv eller gennem en person, der handler i eget navn, men for selskabets regning, skal denne lovgivning kræve, at årsberetningen i det mindste indeholder følgende oplysninger:
 - a) årsagerne til de i løbet af regnskabsåret foretagne erhvervelser
 - b) antallet og den pålydende værdi eller, ved aktier uden pålydende værdi, den bogførte pariværdi af de aktier, der er erhvervet eller afhændet i løbet af regnskabsåret, samt den andel, de udgør af den tegnede kapital
 - c) i tilfælde af erhvervelse eller afhændelse ved en gensidig bebyrdende retshandel, vederlaget for aktierne
 - d) antallet og den pålydende værdi eller, ved aktier uden pålydende værdi, den bogførte pariværdi af samtlige aktier, der er erhvervet, og som indgår i aktiebeholdningen, samt den andel, de udgør af den tegnede kapital.

Artikel 25

1. Når en medlemsstat tillader et selskab enten direkte eller indirekte at stille midler til rådighed, yde lån eller stille sikkerhed med henblik på tredjemands erhvervelse af dets aktier, gør den sådanne transaktioner betinget af, at kravene i stk. 2-5 er opfyldt.

2. Transaktionerne skal finde sted på bestyrelsens eller direktionens ansvar på rimelige markedsbetingelser, især hvad angår renter, som selskabet modtager, og sikkerhedsstillelse for lån og midler, det stiller til rådighed, jf. stk. 1.

Tredjemands kreditværdighed eller, hvis transaktionerne involverer mere end to parter, hver modparts kreditværdighed skal være undersøgt i tilstrækkelig grad.

3. Bestyrelsen eller direktionen forelægger generalforsamlingen transaktionerne til forudgående godkendelse, hvorved generalforsamlingen handler i overensstemmelse med reglerne om beslutningsdygtighed og flertal i artikel 44.

Bestyrelsen eller direktionen skal fremlægge en skriftlig redegørelse til generalforsamlingen, hvori følgende angives:

- a) bevæggrundene for transaktionen
- b) selskabets interesse i at gennemføre en sådan transaktion
- c) de betingelser, som transaktionen gennemføres på
- d) risiciene ved transaktionen for selskabets likviditet og solvens, og
- e) den pris, tredjemand skal betale for aktierne.

Denne redegørelse fremlægges i registeret til offentliggørelse i overensstemmelse med artikel 3 i direktiv 2009/101/EF.

4. Den samlede finansielle bistand til tredjemand må på intet tidspunkt bevirke, at selskabets nettoaktiver bringes ned under det i artikel 17, stk. 1 og 2, nævnte beløb, idet der også tages hensyn til enhver nedbringelse af nettoaktiver, der kan være sket som følge af, at selskabet eller tredjemand på selskabets vegne har erhvervet egne aktier i overensstemmelse med artikel 21, stk. 1.

Selskabet skal under passiver på balancen opføre en reserve, der ikke kan udloddes, svarende til den sammenlagte finansielle bistand.

5. Hvis en tredjemand med finansiell bistand fra et selskab erhverver selskabets egne aktier, jf. artikel 21, stk. 1, eller tegner aktier, som er udstedt som led i en udvidelse af den tegnede kapital, skal dette ske til en rimelig pris.

6. Stk. 1-5 finder hverken anvendelse på transaktioner, der gennemføres som et led i bankers og andre pengeinstitutters løbende dispositioner, eller på dispositioner foretaget med henblik på erhvervelse af aktier af eller til arbejdstagerne i selskabet eller i et med dette forbundet selskab.

Disse transaktioner og dispositioner må dog ikke bevirke, at selskabets nettoaktiver bringes ned under det i artikel 17, stk. 1, nævnte beløb.

7. Stk. 1-5 finder ikke anvendelse på dispositioner foretaget med henblik på den i artikel 22, stk. 1, litra h), nævnte erhvervelse af aktier.

Artikel 26

I tilfælde, hvor enkelte medlemmer af bestyrelsen eller direktionen af det selskab, som er del i en transaktion, hvortil der henvises i artikel 25, stk. 1, eller af bestyrelsen eller direktionen i et moderselskab i henhold til artikel 1 i Rådets syvende direktiv 83/349/EØF af 13. juni 1983 på grundlag af traktatens artikel 50, stk. 2, litra g), om konsoliderede regnskaber⁽¹⁾ eller selve dette moderselskab eller personer, der handler i eget navn, men på vegne af medlemmerne af sådanne organer eller på vegne af en sådan virksomhed, er modparter i en sådan transaktion, træffer medlemsstaterne passende sikkerhedsforanstaltninger, således at en sådan transaktion ikke strider imod selskabets interesser.

Artikel 27

1. Modtager et selskab enten selv eller gennem en person, der handler i eget navn, men for selskabets regning, egne aktier som sikkerhed, betragtes dette som erhvervelse i henhold til artikel 21, artikel 22, stk. 1, samt artikel 24 og 25.

2. Medlemsstaterne kan undlade at anvende stk. 1 på bankers og andre pengeinstitutters løbende dispositioner.

⁽¹⁾ EFT L 193 af 18.7.1983, s. 1. Udgivers note: Titlen på direktiv 83/349/EØF er justeret under hensyn til omnummereringen af EF-traktatens artikler, jf. Lissabontraktatens artikel 5. Den oprindelige henvisning var til traktatens artikel 54, stk. 3, litra g).

Artikel 28

1. Når et andet selskab som defineret i artikel 1 i direktiv 2009/101/EF, i hvilket et aktieselskab direkte eller indirekte besidder flertallet af stemmerettighederne, eller på hvilket det direkte eller indirekte kan udøve bestemmende indflydelse, tegner, erhverver eller besidder aktier i aktieselskabet, betragtes sådan tegning, erhvervelse eller besiddelse som udøvet af aktieselskabet selv.

Første afsnit finder også anvendelse, når det andet selskab henhører under et tredjelands lovgivning og har en retlig form, som svarer til de i artikel 1 i direktiv 2009/101/EF omhandlede.

Dog kan medlemsstaterne, når aktieselskabet indirekte besidder flertallet af stemmerettighederne eller indirekte kan udøve bestemmende indflydelse, undlade at anvende første og andet afsnit, for så vidt de bestemmer, at de stemmerettigheder, der er knyttet til de aktier i aktieselskabet, som det andet selskab besidder, er suspenderet.

2. Så længe de nationale retsbestemmelser om koncerner ikke er samordnet, kan medlemsstaterne:

a) fastsætte, i hvilke tilfælde et aktieselskab skal anses for at udøve en bestemmende indflydelse på det andet selskab; hvis en medlemsstat gør brug af denne mulighed, skal den under alle omstændigheder foreskrive, at der kan foreligge bestemmende indflydelse, når et aktieselskab:

— har ret til at udnævne eller afsætte et flertal af medlemmerne af administrations-, ledelses- eller tilsynsorganet og samtidig er aktionær eller på anden måde selskabsdeltager i det andet selskab, eller

— er aktionær eller på anden måde selskabsdeltager i det andet selskab og i kraft af en aftale med andre aktionærer eller selskabsdeltagere i dette kontrollerer flertallet af aktionærernes eller selskabsdeltagernes stemmerettigheder.

Medlemsstaterne har ikke pligt til at foreskrive andre tilfælde end disse

b) fastsætte, i hvilke tilfælde et aktieselskab skal anses for indirekte at besidde stemmerettigheder eller indirekte at kunne udøve en bestemmende indflydelse

c) nærmere fastlægge de omstændigheder, hvorunder et aktieselskab anses for at besidde stemmerettigheder.

3. Medlemsstaterne kan undlade at anvende det første og andet afsnit i stk. 1, når tegningen, erhvervelsen eller besiddelsen sker for en anden persons regning end den, der tegner, erhverver eller besidder aktierne, og som hverken er det aktieselskab, der er nævnt i stk. 1, eller et andet selskab, i hvilket aktieselskabet direkte eller indirekte besidder flertallet af stemmerettighederne, eller på hvilket det direkte eller indirekte kan udøve bestemmende indflydelse.

4. Desuden kan medlemsstaterne undlade at anvende det første og andet afsnit i stk. 1, når tegningen, erhvervelsen eller besiddelsen udøves af et andet selskab i dets egenskab af professionel værdipapirforhandler som led i udøvelsen af denne virksomhed, forudsat at dette selskab er medlem af en fondsbørs, som er beliggende eller som udøver virksomhed i en medlemsstat eller som er godkendt eller under tilsyn af en myndighed i en medlemsstat, der har kompetence til at føre tilsyn med professionelle værdipapirforhandlere, som i henhold til dette direktiv kan omfatte kreditinstitutter.

5. Medlemsstaterne er ikke forpligtet til at anvende det første og andet afsnit i stk. 1, når det andet selskabs besiddelse af aktier i et aktieselskab er etableret, inden forbindelsen mellem de to selskaber opfyldte kriterierne i stk. 1.

Dog suspenderes stemmerettigheder, som er knyttet til sådanne aktier, og der tages hensyn til aktierne ved bestemmelsen af, om betingelsen i artikel 21, stk. 1, litra b), er opfyldt.

6. Medlemsstaterne kan, såfremt det andet selskab erhverver aktier i aktieselskabet, undlade at anvende artikel 22, stk. 2 og 3, samt artikel 23, hvis de bestemmer:

a) at de stemmerettigheder, der er knyttet til de aktier i aktieselskabet, som det andet selskab besidder, suspenderes, og

b) at aktieselskabets medlemmer af administrations- eller ledelsesorganet skal tilbagekøbe de i artikel 22, stk. 2 og 3, samt artikel 23 omhandlede aktier fra det andet selskab til den pris, hvortil det andet selskab har erhvervet dem; denne sanktion finder anvendelse i alle andre tilfælde end dem, hvor aktieselskabets medlemmer af administrations- eller ledelsesorganet godtgør, at tegningen eller erhvervelsen af aktierne på ingen måde kan lægges aktieselskabet til last.

Artikel 29

1. Enhver kapitalforhøjelse skal vedtages af generalforsamlingen. Denne beslutning såvel som gennemførelsen af forhøjelsen af den tegnede kapital offentliggøres efter de fremgangsmåder, der er fastsat i hver medlemsstats lovgivning i overensstemmelse med artikel 3 i direktiv 2009/101/EF.

2. Vedtægterne, stiftelsesoverenskomsten eller generalforsamlingen, hvis afgørelse skal offentliggøres i overensstemmelse med stk. 1, kan dog bemyndige en forhøjelse af den tegnede kapital op til et største beløb, som fastsættes under iagttagelse af et eventuelt ved lov bestemt størsteløb. Inden for det fastsatte beløb træffer det dertil beføjede selskabsorgan i givet fald beslutning om forhøjelsen af den tegnede kapital. Denne bemyndigelse for det pågældende organ har en varighed af højst fem år og kan forlænges en eller flere gange af generalforsamlingen for en periode på højst fem år ad gangen.

3. Når der findes flere aktieklasser, er generalforsamlingens beslutning om den i stk. 1 nævnte forhøjelse af den tegnede kapital eller om den i stk. 2 nævnte tilladelse til at forhøje kapitalen undergivet en særskilt afstemning i det mindste for hver klasse af aktionærer, hvis rettigheder forringes ved dispositionen.

4. Denne artikel finder anvendelse på udstedelsen af alle værdipapirer, som kan konverteres til aktier, eller til hvilke der er knyttet en tegningsret til aktier, men ikke på selve konverteringen af disse værdipapirer eller på udøvelsen af tegningsretten.

Artikel 30

Aktier, der som led i en forhøjelse af den tegnede kapital udstedes mod indskud, skal indbetales med mindst 25 % af deres pålydende værdi eller, ved aktier uden pålydende værdi, den bogførte pariværdi. Fastsættes en overkurs, skal denne indbetales fuldt ud.

Artikel 31

1. På aktier, der som led i en forhøjelse af den tegnede kapital udstedes som vederlag for indskud i form af andre værdier end kontanter, skal indskuddet være fuldt indbetalt inden for en frist på fem år fra beslutningen om forhøjelse af den tegnede kapital.

2. Vedrørende de i stk. 1 nævnte indskud skal der forud for gennemførelsen af forhøjelsen af den tegnede kapital udarbejdes en redegørelse af en eller flere af selskabet uafhængige sagkyndige, som udpeges eller godkendes af en administrativ eller retslig myndighed. Disse sagkyndige kan i henhold til hver medlemsstats lovgivning være såvel fysiske som juridiske personer og selskaber.

Artikel 10, stk. 2 og 3, samt artikel 11 og 12 finder anvendelse.

3. Medlemsstaterne kan undlade at bringe stk. 2 i anvendelse, såfremt forhøjelsen af den tegnede kapital foretages for at gennemføre en fusion, en spaltning eller et offentligt tilbud om køb eller bytte og med henblik på at vederlægge aktionærerne i et overtaget eller spaltet selskab eller i et selskab, der omfattes af det offentlige tilbud om køb eller bytte.

I tilfælde af en fusion eller en spaltning kan medlemsstaterne dog alene anvende første afsnit, når der udarbejdes en rapport om fusions- eller spaltningens planen af en eller flere uafhængige sagkyndige.

Såfremt medlemsstaterne beslutter at anvende stk. 2 i forbindelse med en fusion eller en spaltning, kan de fastsætte, at redegørelsen efter denne artikel og rapporten om fusions- eller spaltningens planen fra en eller flere uafhængige sagkyndige kan udarbejdes af den eller de samme sagkyndige.

4. Medlemsstaterne kan undlade at bringe stk. 2 i anvendelse, når alle aktier, der udstedes som led i en forhøjelse af den tegnede kapital, udstedes som vederlag for indskud i andre værdier end kontanter, foretaget af et eller flere selskaber, såfremt alle aktionærerne i det selskab, der modtager indskuddene, har givet afkald på udarbejdelsen af de sagkyndiges redegørelse, og såfremt betingelserne i artikel 10, stk. 4, litra b)-f), er opfyldt.

Artikel 32

Såfremt en kapitalforhøjelse ikke er fuldt tegnet, forhøjes kapitalen kun med det modtagne tegningsbeløb, hvis emissionsbetingelserne udtrykkelig fastsætter denne mulighed.

Artikel 33

1. Ved enhver forhøjelse af den tegnede kapital, der sker ved indskud i kontanter, skal aktierne fortrinsvis tilbydes aktionærerne i forhold til den del af kapitalen, som deres aktier repræsenterer.

2. Medlemsstaterne kan:

a) undlade at anvende stk. 1 på aktier, til hvilke der er knyttet en begrænset ret til deltagelse i uddelingerne i henhold til artikel 17 og/eller til udlodningen af selskabets formue i tilfælde af likvidation, eller

b) tillade, såfremt den tegnede kapital i et selskab, der har flere aktieklasser, for hvilke stemmeretten eller retten til deltagelse i uddelingerne i henhold til artikel 17 eller i udlodning af selskabets formue i tilfælde af likvidation er forskellig, forhøjes ved udstedelse af nye aktier inden for en enkelt af disse klasser, at fortegningsretten for aktionærerne i de øvrige klasser først udøves, når aktionærerne inden for den klasse, i hvilken de nye aktier er udstedt, har udøvet denne ret.

3. Tilbuddet om fortegningsret såvel som den frist, inden for hvilken denne ret skal udøves, offentliggøres i den officielle nationale tidende, der er udpeget i henhold til direktiv 2009/101/EF. Lovgivningen i en medlemsstat, kan dog undlade at foreskrive denne offentliggørelse, når alle selskabets aktier lyder på navn. I så fald skal samtlige aktionærer have skriftlig underretning. Fortegningsretten skal udøves inden for en frist på mindst fjorten dage fra tilbuddets offentliggørelse eller fra afsendelsen af skrivelserne til aktionærerne.

4. Fortegningsretten kan ikke begrænses eller ophæves i vedtægterne eller stiftelsesoverenskomsten. Dette kan derimod ske ved en beslutning på generalforsamlingen. Selskabets direktion eller bestyrelse skal forelægge den pågældende generalforsamling en skriftlig beretning, som anfører årsagerne til begrænsningen eller ophævelsen af fortegningsretten og begrunder den foreslåede emissionskurs. Generalforsamlingen træffer afgørelse efter reglerne for beslutningsdygtighed og flertal i artikel 44. Afgørelsen offentliggøres efter de fremgangsmåder, der er fastsat i hver medlemsstats lovgivning i overensstemmelse med artikel 3 i direktiv 2009/101/EF.

5. Lovgivningen i en medlemsstat kan bestemme, at vedtægterne, stiftelsesoverenskomsten eller generalforsamlingen, der træffer afgørelse efter de i stk. 4 omhandlede regler for beslutningsdygtighed, flertal og offentliggørelse, kan give bemyndigelse til at begrænse eller ophæve fortegningsretten til det af selskabets organer, der er berettiget til at træffe afgørelse om forhøjelse af den tegnede kapital inden for grænserne af den »autoriserede« kapital. Varigheden af denne bemyndigelse kan ikke overstige varigheden af den i artikel 29, stk. 2, fastsatte bemyndigelse.

6. Stk. 1-5 finder anvendelse på udstedelsen af alle værdipapirer, som kan konverteres til aktier, eller til hvilke der er knyttet en tegningsret til aktier, men ikke på selve konverteringen af disse værdipapirer eller på udøvelsen af tegningsretten.

7. Fortegningsretten anses ikke for udelukket i henhold til stk. 4 og 5, når aktierne i medfør af afgørelsen om forhøjelse af den tegnede kapital udstedes til banker eller andre pengeinstitutter med henblik på at blive tilbudt selskabets aktionærer i overensstemmelse med stk. 1 og 3.

Artikel 34

Enhver nedsættelse af den tegnede kapital, bortset fra en sådan, som pålægges ved en retsafgørelse, skal i det mindste besluttes af generalforsamlingen efter reglerne for beslutningsdygtighed og flertal i artikel 44, dog med forbehold af artikel 40 og 41. Denne beslutning skal offentliggøres efter de fremgangsmåder, der er fastsat i hver medlemsstats lovgivning i overensstemmelse med artikel 3 i direktiv 2009/101/EF.

Indkaldelsen til generalforsamling skal i det mindste angive formålet med nedsættelsen og fremgangsmåden for dennes gennemførelse.

Artikel 35

Såfremt der findes flere aktieklasser, er generalforsamlingens beslutning om nedsættelse af den tegnede kapital undergivet en særskilt afstemning, i det mindste for hver klasse af aktionærer, hvis rettigheder forringes ved dispositionen.

Artikel 36

1. I tilfælde af nedsættelse af den tegnede kapital har i det mindste de kreditorer, hvis krav er opstået før offentliggørelsen af beslutningen om nedsættelse, i det mindste ret til at få stillet sikkerhed for de fordringer, som ikke er forfaldet på tidspunktet for offentliggørelsen. Medlemsstaterne må ikke tilsidesætte denne ret, medmindre kreditor har andre passende garantier, eller at sådanne garantier i betragtning af selskabets formue ikke er nødvendige.

Medlemsstaterne fastsætter betingelserne for at udøve den i første afsnit fastsatte ret. Medlemsstaterne sikrer under alle omstændigheder, at kreditorerne kan anmode den relevante administrative eller retslige myndighed om hensigtsmæssige sikkerhedsforanstaltninger, såfremt de kan godtgøre, at deres krav på grund af nedskrivningen af den tegnede kapital er bragt i fare, og at selskabet ikke har iværksat hensigtsmæssige sikkerhedsforanstaltninger.

2. Endvidere skal medlemsstaternes lovgivninger i det mindste bestemme, at nedsættelsen skal være uden virkning, eller at der ikke må finde nogen betaling sted til fordel for aktionærerne, før kreditorerne er fyldestgjort, eller retten har truffet afgørelse om, at der ikke er grund til at tage de pågældende kreditorers begæring til følge.

3. Denne artikel finder anvendelse, når nedsættelsen af den tegnede kapital sker ved helt eller delvis afkald på indbetaling af restbeløbet af aktionærernes indskud.

Artikel 37

1. Medlemsstaterne kan undlade at anvende artikel 36 på en nedsættelse af den tegnede kapital, der har til formål at udligne lidte tab eller at overføre visse beløb til en reserve, på betingelse af at beløbet i denne reserve efter den pågældende disposition ikke overstiger 10 % af den nedsatte tegnede kapital. Denne reserve kan ikke, bortset fra tilfælde med nedsættelse af den tegnede kapital, uddeles til aktionærerne; den må kun anvendes til udligning af lidte tab eller til en forhøjelse af den tegnede kapital ved overførsel af reserver, i det omfang medlemsstaterne tillader en sådan disposition.

2. I de i stk. 1 omhandlede tilfælde skal medlemsstaternes lovgivninger i det mindste foreskrive de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at de beløb, som hidrører fra nedsættelsen af den tegnede kapital, hverken kan anvendes til udbetalinger eller uddelinger til aktionærerne eller til at fritage aktionærerne fra forpligtelsen til at indbetale deres indskud.

Artikel 38

Den tegnede kapital kan ikke nedsættes til et beløb, der er lavere end de mindstebeløb for kapitalen, der er fastsat i henhold til artikel 6.

Medlemsstaterne kan dog tillade en sådan nedsættelse, hvis de ligeledes bestemmer, at beslutningen om at foretage en nedsættelse kun træder i kraft, såfremt der foretages en forhøjelse af den tegnede kapital med henblik på at bringe denne op til en størrelse, som i det mindste er lig med det foreskrevne mindstebeløb.

Artikel 39

Såfremt lovgivningen i en medlemsstat tillader hel eller delvis indløsning af den tegnede kapital uden nedsættelse af denne, skal den pågældende lovgivning i det mindste kræve følgende betingelser opfyldt:

- a) såfremt vedtægterne eller stiftelsesoverenskomsten åbner mulighed for indløsning, skal denne vedtages af generalforsamlingen, der forhandler og træffer afgørelse i det mindste under iagttagelse af de almindelige betingelser om beslutningsdygtighed og flertal; åbner vedtægterne eller stiftelsesoverenskomsten ikke mulighed for indløsning, skal denne vedtages af generalforsamlingen, der forhandler og træffer afgørelse i det mindste under iagttagelse af de betingelser for beslutningsdygtighed og flertal, der er fastsat i artikel 44. Beslutningen skal offentliggøres efter den fremgangsmåde, der er fastsat i hver medlemsstats lovgivning i overensstemmelse med artikel 3 i direktiv 2009/101/EF,
- b) indløsningen kan kun finde sted ved hjælp af de beløb, der kan uddeles i overensstemmelse med artikel 17, stk. 1-4
- c) de aktionærer, hvis aktier er indløst, bevarer deres rettigheder i selskabet, bortset fra retten til tilbagebetaling af deres indskud og retten til deltagelse i uddelingen af et første udbytte af ikke indløste aktier.

Artikel 40

1. Såfremt lovgivningen i en medlemsstat tillader, at selskaberne nedsætter den tegnede kapital ved tvungen inddragelse af aktier, skal denne lovgivning i det mindste kræve at følgende betingelser er opfyldt:

- a) den tvungne inddragelse skal være foreskrevet eller bemyndiget i vedtægterne eller stiftelsesoverenskomsten før tegningen af de aktier, som skal inddrages
- b) når den tvungne inddragelse alene er bemyndiget i vedtægterne eller stiftelsesoverenskomsten, skal den vedtages på generalforsamlingen, medmindre de pågældende aktionærer enstemmigt har godkendt den

c) det selskabsorgan, der forhandler og træffer afgørelse om tvungen inddragelse, fastsætter betingelserne for og de nærmere bestemmelser vedrørende denne disposition, såfremt disse ikke er fastsat i vedtægterne eller stiftelsesoverenskomsten

d) artikel 36 finder anvendelse, medmindre det drejer sig om fuldt indbetalte aktier, som uden modydelse stilles til selskabets rådighed, eller som inddrages ved hjælp af de beløb, der kan uddeles i henhold til artikel 17, stk. 1-4; i så fald skal et beløb, der er lig med den pålydende værdi eller, ved aktier uden pålydende værdi, den bogførte pariværdi af samtlige inddragne aktier, indgå i en reserve; denne reserve kan ikke uddeles til aktionærerne bortset fra tilfælde, hvor der foretages nedsættelse af den tegnede kapital; den kan kun anvendes til udligning af lidte tab eller til forhøjelse af den tegnede kapital ved fondsaktieemission, i det omfang medlemsstaterne tillader en sådan disposition, og

e) beslutningen om tvungen inddragelse offentliggøres efter den fremgangsmåde, der er fastsat i hver medlemsstats lovgivning i overensstemmelse med artikel 3 i direktiv 2009/101/EF.

2. Artikel 34, stk. 1, og artikel 35, 37 og 44 finder ikke anvendelse i de i stk. 1 i nærværende artikel nævnte tilfælde.

Artikel 41

1. Såfremt den tegnede kapital nedsættes ved inddragelse af aktier, som selskabet har erhvervet enten selv eller gennem en person, der handler i eget navn, men for selskabets regning, skal der altid træffes beslutning om inddragelsen på generalforsamlingen.

2. Artikel 36 finder anvendelse, medmindre der er tale om fuldt indbetalte aktier, som er erhvervet uden modydelse eller ved hjælp af de beløb, der kan uddeles i henhold til artikel 17, stk. 1-4; i så fald skal et beløb, der er lig den pålydende værdi eller, ved aktier uden pålydende værdi, den bogførte pariværdi af samtlige inddragne aktier indgå i en reserve. Denne reserve kan ikke uddeles til aktionærerne, bortset fra tilfælde, hvor der foretages nedsættelse af den tegnede kapital; den kan kun anvendes til udligning af lidte tab eller til forhøjelse af den tegnede kapital ved fondsaktieemission, såfremt medlemsstaterne tillader en sådan disposition.

3. Artikel 35, 37 og 44 finder ikke anvendelse i de i stk. 1 i nærværende artikel nævnte tilfælde.

Artikel 42

I de i artikel 39, artikel 40, stk. 1, litra b), og artikel 41, stk. 1, omhandlede tilfælde er generalforsamlingens beslutning om indløsning af den tegnede kapital eller nedsættelse af denne ved inddragelse af aktier, når der findes flere aktieklasser, undergivet en særskilt afstemning i det mindste for hver klasse af aktionærer, hvis rettigheder forringes ved dispositionen.

Artikel 43

Såfremt lovgivningen i en medlemsstat tillader, at selskaber udsteder aktier, som kan tilbagekøbes, skal denne lovgivning ved tilbagekøbet af disse aktier i det mindste kræve følgende betingelser opfyldt:

- a) tilbagekøbet skal være tilladt i vedtægterne eller stiftelsesoverenskomsten før tegningen af de aktier, som kan tilbagekøbes
- b) disse aktier skal være fuldt indbetalt
- c) betingelserne for og de nærmere bestemmelser vedrørende tilbagekøbet skal være fastsat i vedtægterne eller stiftelsesoverenskomsten
- d) tilbagekøbet må kun finde sted ved hjælp af de beløb, der kan uddeles i henhold til artikel 17, stk. 1-4, eller ved hjælp af provenuet fra en ny-emission, der foretages med henblik på dette tilbagekøb
- e) et beløb, der er lig med den pålydende værdi eller, ved aktier uden pålydende værdi, den bogførte pariværdi af samtlige tilbagekøbte aktier, skal indgå i en reserve, som ikke kan uddeles til aktionærerne, bortset fra tilfælde hvor der foretages nedsættelse af den tegnede kapital; denne reserve kan kun anvendes til forhøjelse af den tegnede kapital ved fondsaktieemission
- f) litra e) finder ikke anvendelse, når tilbagekøbet har fundet sted ved hjælp af provenuet fra en ny-emission, der foretages med henblik på dette tilbagekøb
- g) såfremt der som et led i tilbagekøbet er fastsat en overkurs til fordel for aktionærerne, må denne overkurs kun betales af de beløb, der kan uddeles i henhold til artikel 17, stk. 1-4 eller af en anden reserve end den i litra e) i nærværende artikel omhandlede, som ikke kan uddeles til aktionærerne,

bortset fra tilfælde, hvor der foretages nedsættelse af den tegnede kapital; denne reserve kan kun anvendes til forhøjelse af den tegnede kapital ved fondsaktieemission, til dækning af de i artikel 3, litra j), omhandlede omkostninger eller omkostninger i forbindelse med udstedelse af aktier og obligationer eller til betaling af overkurs til fordel for indehavere af aktier og obligationer, der skal tilbagekøbes

- h) tilbagekøbet skal offentliggøres efter den fremgangsmåde, der er fastsat i hver medlemsstats lovgivning i overensstemmelse med artikel 3 i direktiv 2009/101/EF.

Artikel 44

Medlemsstaternes lovgivninger bestemmer, at de i artikel 33, stk. 4 og 5, og artikel 34, 35, 39 og 42 nævnte beslutninger, skal træffes med i det mindste et flertal, som ikke må være mindre end to tredjedele af de stemmer, der er knyttet enten til de repræsenterede aktier eller den repræsenterede tegnede kapital.

Medlemsstaternes lovgivninger kan dog bestemme, at et simpelt flertal af de i stk. 1 nævnte stemmer er tilstrækkeligt, når mindst halvdelen af den tegnede kapital er repræsenteret.

Artikel 45

1. Medlemsstaterne kan fravige artikel 9, stk. 1, artikel 21, stk. 1, litra a), første punktum, og artikel 29, 30 og 33, i det omfang, det er nødvendigt for vedtagelsen eller gennemførelsen af bestemmelser, hvis formål er at fremme deltagelse i virksomhedens kapital for arbejdstagere eller andre persongrupper, der er fastlagt i den nationale lovgivning.

2. Medlemsstaterne kan undlade at bringe artikel 21, stk. 1, litra a), første punktum, samt artikel 34, 35 og 40-43 i anvendelse på selskaber, der er undergivet en særlig ordning, og som ved siden af kapitalaktier udsteder medarbejderaktier til fordel for samtlige arbejdstagere, idet disse på aktionærernes generalforsamling repræsenteres af delegerede med stemmeret.

Artikel 46

Med henblik på gennemførelsen af dette direktiv skal medlemsstaternes lovgivninger sikre en lige behandling af aktionærer, der befinder sig i samme situation.

Artikel 47

1. Medlemsstaterne kan undlade at anvende artikel 3, litra g) og i)-k), på selskaber, der allerede består på tidspunktet for ikrafttrædelsen af de love og administrative bestemmelser, der er udstedt for at efterkomme direktiv 77/91/EØF.

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste nationale retsforskrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 48

Direktiv 77/91/EØF, som ændret ved de retsakter, der er nævnt i bilag II, del A, ophæves, uden at dette berører medlemsstaternes forpligtelser med hensyn til de i bilag II, del B, angivne frister for gennemførelse i national ret og anvendelse af direktiverne.

Henvisninger til det ophævede direktiv gælder som henvisninger til nærværende direktiv og læses efter sammenligningstabellen i bilag III.

Artikel 49

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter dets offentliggørelse i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Artikel 50

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Strasbourg, den 25. oktober 2012.

På Europa-Parlamentets vegne

M. SCHULZ

Formand

På Rådets vegne

A. D. MAVROYIANNIS

Formand

BILAG I

SELSKABSFORMER NÆVNT I ARTIKEL 1, STK. 1, FØRSTE AFSNIT

— i Belgien:

société anonyme/naamloze vennootschap

— i Bulgarien:

акционерно дружество

— i Den Tjekkiske Republik:

akciová společnost

— i Danmark:

aktieselskab

— i Tyskland:

Aktiengesellschaft

— i Estland:

aktsiaselts

— i Irland:

public company limited by shares, og

public company limited by guarantee and having a share capital

— i Grækenland:

ανώνυμη εταιρία

— i Spanien:

sociedad anónima

— i Frankrig:

société anonyme

— i Italien:

società per azioni

— på Cypern:

δημόσιες εταιρείες περιορισμένης ευθύνης με μετοχές, δημόσιες εταιρείες περιορισμένης ευθύνης με εγγύηση που διαθέτουν μετοχικό κεφάλαιο

— i Letland:

akciju sabiedrība

— i Litauen:

akcinė bendrovė

— i Luxembourg:

société anonyme

- i Ungarn:
nyilvánosan működő részvénytársaság
 - i Malta:
kumpanija pubblika/public limited liability company
 - i Nederlandene:
naamloze vennootschap
 - i Østrig:
Aktiengesellschaft
 - i Polen:
spółka akcyjna
 - i Portugal:
sociedade anónima
 - i Rumænien:
societate pe acțiuni
 - i Slovenien:
delniška družba
 - i Slovakiet:
akciová spoločnosť
 - i Finland:
julkinen osakeyhtiö/publikt aktiebolag
 - i Sverige:
aktiebolag
 - i Det Forenede Kongerige:
public company limited by shares, og
public company limited by guarantee and having a share capital.
-

BILAG II

DEL A

*Ophævet direktiv med dets ændringer**(jf. artikel 48)*

Rådets direktiv 77/91/EØF
(EFT L 26 af 31.1.1977, s. 1)

Tiltrædelsesakten af 1979 Bilag I, pkt. III, litra C
(EFT L 291 af 19.11.1979, s. 89)

Tiltrædelsesakten af 1985 Bilag I
(EFT L 302 af 15.11.1985, s. 157)

Rådets direktiv 92/101/EØF
(EFT L 347 af 28.11.1992, s. 64)

Tiltrædelsesakten af 1994 Bilag I, pkt. XI, litra A
(EFT C 241 af 29.8.1994, s. 194)

Tiltrædelsesakten af 2003 Bilag II, pkt. 4, litra A
(EFT L 236 af 23.9.2003, s. 338)

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/68/EF
(EUT L 264 af 25.9.2006, s. 32)

Rådets direktiv 2006/99/EF
(EUT L 363 af 20.12.2006, s. 137)

Udelukkende bilag, litra A, nr. 2

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/109/EF
(EUT L 259 af 2.10.2009, s. 14)

Udelukkende artikel 1

DEL B

*Liste over frister for gennemførelse i national ret og anvendelse**(jf. artikel 48)*

Direktiv	Gennemførelsesfrist	Anvendelsesdato
77/91/EØF	17. december 1978	—
92/101/EØF	31. december 1993	1. januar 1995
2006/68/EF	15. april 2008	—
2006/99/EF	1. januar 2007	—
2009/109/EF	30. juni 2011	—

BILAG III

SAMMENLIGNINGSTABEL

Direktiv 77/91/EØF	Nærværende direktiv
Artikel 1, stk. 1, første afsnit, indledning	Artikel 1, stk. 1, første afsnit
Artikel 1, stk. 1, første afsnit, første til syvogtyvende led	Bilag I
Artikel 1, stk. 1, andet afsnit	Artikel 1, stk. 1, andet afsnit
Artikel 1, stk. 2	Artikel 1, stk. 2
Artikel 2, indledning	Artikel 2, indledning
Artikel 2, litra a)	Artikel 2, litra a)
Artikel 2, litra b)	Artikel 2, litra b)
Artikel 2, litra c), første led	Artikel 2, litra c)
Artikel 2, litra c), andet led	Artikel 2, litra d)
Artikel 2, litra d)	Artikel 2, litra e)
Artikel 2, litra e)	Artikel 2, litra f)
Artikel 3-5	Artikel 3-5
Artikel 6, stk. 1, første afsnit	Artikel 6, stk. 1
Artikel 6, stk. 1, andet afsnit	—
Artikel 6, stk. 2	—
Artikel 6, stk. 3	Artikel 6, stk. 2
Artikel 7	Artikel 7
Artikel 8, stk. 1	Artikel 8, stk. 1
Artikel 8, stk. 2	Artikel 8, stk. 2
Artikel 9, stk. 1	Artikel 9, stk. 1
Artikel 9, stk. 2	Artikel 9, stk. 2
Artikel 10	Artikel 10
Artikel 10a, stk. 1, første afsnit	Artikel 11, stk. 1, første afsnit
Artikel 10a, stk. 1, andet afsnit, første punktum	Artikel 11, stk. 1, andet afsnit
Artikel 10a, stk. 1, andet afsnit, andet punktum	Artikel 11, stk. 1, tredje afsnit
Artikel 10a, stk. 2, første afsnit	Artikel 11, stk. 2, første afsnit
Artikel 10a, stk. 2, andet afsnit, første punktum	Artikel 11, stk. 2, andet afsnit

Direktiv 77/91/EØF	Nærværende direktiv
Artikel 10a, stk. 2, andet afsnit, andet punktum	Artikel 11, stk. 2, tredje afsnit
Artikel 10a, stk. 2, tredje afsnit, første punktum	Artikel 11, stk. 2, fjerde afsnit
Artikel 10a, stk. 2, tredje afsnit, andet punktum	Artikel 11, stk. 2, femte afsnit
Artikel 10a, stk. 3	Artikel 11, stk. 3
Artikel 10b	Artikel 12
Artikel 11, stk. 1, første afsnit, første punktum	Artikel 13, stk. 1, første afsnit
Artikel 11, stk. 1, første afsnit, andet punktum	Artikel 13, stk. 1, andet afsnit
Artikel 11, stk. 1, andet afsnit	Artikel 13, stk. 1, tredje afsnit
Artikel 11, stk. 2	Artikel 13, stk. 2
Artikel 12	Artikel 14
Artikel 13	Artikel 15
Artikel 14	Artikel 16
Artikel 15, stk. 1, litra a)	Artikel 17, stk. 1
Artikel 15, stk. 1, litra b)	Artikel 17, stk. 2
Artikel 15, stk. 1, litra c)	Artikel 17, stk. 3
Artikel 15, stk. 1, litra d)	Artikel 17, stk. 4
Artikel 15, stk. 2	Artikel 17, stk. 5
Artikel 15, stk. 3	Artikel 17, stk. 6
Artikel 15, stk. 4, første afsnit	Artikel 17, stk. 7, første afsnit
Artikel 15, stk. 4, andet afsnit, første led	Artikel 17, stk. 7, andet afsnit, litra a)
Artikel 15, stk. 4, andet afsnit, andet led	Artikel 17, stk. 7, andet afsnit, litra b)
Artikel 15, stk. 4, tredje afsnit	Artikel 17, stk. 7, tredje afsnit
Artikel 16	Artikel 18
Artikel 17	Artikel 19
Artikel 18	Artikel 20
Artikel 19, stk. 1, første afsnit	Artikel 21, stk. 1, første afsnit
Artikel 19, stk. 1, andet afsnit, nr. i)-v)	Artikel 21, stk. 1, andet afsnit, litra a)-e)
Artikel 19, stk. 2 og 3	Artikel 21, stk. 2 og 3

Direktiv 77/91/EØF	Nærværende direktiv
Artikel 20	Artikel 22
Artikel 21	Artikel 23
Artikel 22	Artikel 24
Artikel 23, stk. 1, første afsnit	Artikel 25, stk. 1
Artikel 23, stk. 1, andet afsnit, første punktum	Artikel 25, stk. 2, første afsnit
Artikel 23, stk. 1, andet afsnit, andet punktum	Artikel 25, stk. 2, andet afsnit
Artikel 23, stk. 1, tredje afsnit, første punktum	Artikel 25, stk. 3, første afsnit
Artikel 23, stk. 1, tredje afsnit, første del af andet punktum	Artikel 25, stk. 3, andet afsnit, indledende tekst
Artikel 23, stk. 1, tredje afsnit, anden del af andet punktum	Artikel 25, stk. 3, andet afsnit, litra a)-e)
Artikel 23, stk. 1, tredje afsnit, tredje punktum	Artikel 25, stk. 3, tredje afsnit
Artikel 23, stk. 1, fjerde afsnit, første punktum	Artikel 25, stk. 4, første afsnit
Artikel 23, stk. 1, fjerde afsnit, andet punktum	Artikel 25, stk. 4, andet afsnit
Artikel 23, stk. 1, femte afsnit	Artikel 25, stk. 5
Artikel 23, stk. 2, første punktum	Artikel 25, stk. 6, første afsnit
Artikel 23, stk. 2, andet punktum	Artikel 25, stk. 6, andet afsnit
Artikel 23, stk. 3	Artikel 25, stk. 7
Artikel 23a	Artikel 26
Artikel 24	Artikel 27
Artikel 24a, stk. 1, litra a)	Artikel 28, stk. 1, første afsnit
Artikel 24a, stk. 1, litra b)	Artikel 28, stk. 1, andet afsnit
Artikel 24a, stk. 2	Artikel 28, stk. 1, tredje afsnit
Artikel 24a, stk. 3	Artikel 28, stk. 2
Artikel 24a, stk. 4, litra a)	Artikel 28, stk. 3
Artikel 24a, stk. 4, litra b)	Artikel 28, stk. 4
Artikel 24a, stk. 5	Artikel 28, stk. 5
Artikel 24a, stk. 6	Artikel 28, stk. 6
Artikel 25	Artikel 29
Artikel 26	Artikel 30

Direktiv 77/91/EØF	Nærværende direktiv
Artikel 27	Artikel 31
Artikel 28	Artikel 32
Artikel 29	Artikel 33
Artikel 30	Artikel 34
Artikel 31	Artikel 35
Artikel 32	Artikel 36
Artikel 33	Artikel 37
Artikel 34, første punktum	Artikel 38, stk. 1
Artikel 34, andet punktum	Artikel 38, stk. 2
Artikel 35	Artikel 39
Artikel 36	Artikel 40
Artikel 37	Artikel 41
Artikel 38	Artikel 42
Artikel 39	Artikel 43
Artikel 40, stk. 1	Artikel 44, stk. 1
Artikel 40, stk. 2	Artikel 44, stk. 2
Artikel 41	Artikel 45
Artikel 42	Artikel 46
Artikel 43, stk. 1	—
Artikel 43, stk. 2, første afsnit	Artikel 47, stk. 1
Artikel 43, stk. 2, andet og tredje afsnit	—
Artikel 43, stk. 3	Artikel 47, stk. 2
—	Artikel 48
—	Artikel 49
Artikel 44	Artikel 50
—	Bilag II
—	Bilag III

ABONNEMENTSPRISER 2012 (ekskl. moms, inkl. normale forsendelsesomkostninger)

EU-Tidende, L- + C-udgaven, kun papirudgave	22 officielle EU-sprog	1 200 EUR pr. år
EU-Tidende, L- + C-udgaven, papirudgave + årlig dvd	22 officielle EU-sprog	1 310 EUR pr. år
EU-Tidende, L-udgaven, kun papirudgave	22 officielle EU-sprog	840 EUR pr. år
EU-Tidende, L- + C-udgaven, månedlig kumulativ dvd	22 officielle EU-sprog	100 EUR pr. år
Supplement til EUT (S-udgaven), udbud og offentlige kontrakter, dvd, 1 udgave pr. uge	Flersproget: 23 officielle EU-sprog	200 EUR pr. år
EU-Tidende, C-udgaven — udvælgelsesprøver	Sprog iht. udvælgelsesprøve(r)	50 EUR pr. år

Den Europæiske Unions Tidende, der udkommer på EU's officielle sprog, fås i abonnement i 22 sprogudgaver. EU-Tidende omfatter L-udgaven (retsforskrifter) og C-udgaven (meddelelser og oplysninger).

Der abonneres særskilt på hver sprogudgave.

I henhold til Rådets forordning (EF) nr. 920/2005, offentliggjort i EU-Tidende L 156 af 18. juni 2005, er Den Europæiske Unions institutioner midlertidigt fritaget for forpligtelsen til at udarbejde og offentliggøre alle retsakter på irsk. Irske udgaver af EU-Tidende vil derfor blive markedsført særskilt.

Abonnementet på supplementet til EU-Tidende (S-udgaven (udbud og offentlige kontrakter)) omfatter alle udgaver på de 23 officielle sprog på én dvd.

Abonnenter på *Den Europæiske Unions Tidende* kan uden ekstra omkostninger rekvirere eksemplarer af diverse bilag til EU-Tidende (C ... A-udgaver). Abonnenterne gøres opmærksom på udgivelsen af bilagene ved hjælp af »meddelelser til læserne« i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Salg og abonnementer

Betalingsabonnementer på diverse tidsskrifter, som f.eks. *Den Europæiske Unions Tidende*, kan købes gennem vore salgsagenter. Listen over salgsagenterne findes på internettet:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_da.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) giver direkte og gratis adgang til EU-retten. Via dette netsted kan man konsultere *Den Europæiske Unions Tidende*, og netstedet indeholder endvidere traktaterne, retsforskrifter, retspraksis og forberedende retsakter.

Yderligere oplysninger om Den Europæiske Union findes på: <http://europa.eu>

Den Europæiske Unions Publikationskontor
2985 Luxembourg
LUXEMBOURG

DA